

**Тут вучаць
армію любіць**

**Мытныя
плацяжы —
пад «двайным»
кантролем**

**Настасся Сацюк:
«Я чалавек
авангарда»**

ЛІЧБА ДНЯ

134,1 тыс. кв. м

агульнай плошчы жытла ўведзена ў эксплуатацыю ў Мінску ў першым квартале 2014 года для грамадзян, якія стаяць на ўліку тых, хто мае патрэбу ў паліпавышэнні жыллёвых умоў. Гэта 39,5% ад агульнага аб'ёму ўведзенага жытла. Арганізацыямі ўсіх формаў уласнасці ў студзені—сакавіку пабудавана 4983 кватэры (у I квартале 2013 года — 3805 кватэр). Уведзена ў эксплуатацыю 339,8 тыс. кв.м агульнай плошчы жытла, што складае 34% да прадугледжанага задання на год і 132,6% да аналагічнага перыяду мінулага года.

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	+ 18°	
Віцебск	+ 12°	
Гомель	+ 15°	
Гродна	+ 14°	
Магілёў	+ 12°	
Мінск	+ 12°	

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 24.04.2014 г.

Долар ЗША		9970,00 ▲
Еўра		13770,00 ▲
Рас. руб.		279,50 ▲
Укр. грыўня		857,63 ▼

ISSN 1990 - 763X

9 771990 763008

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

Родная газета на роднай мове

24 КРАСАВІКА 2014 г.

ЧАЦВЕР

№ 76 (27686)

Кошт 1800 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

У АБДЫМКІ ДА ВЯСНЫ

г. Быхаў.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Ведай нашых!

ГРАН-ПРЫ «ЗАЛАТОЙ ЛІЦЕРЫ» — У «ЗВЯЗДЫ»

Галоўную ўзнагароду конкурсу друкаваных СМІ атрымаў наш праект «Плацдарм»

Учора ў Мінску былі названы пераможцы і лаўрэаты X Нацыянальнага конкурсу друкаваных сродкаў масавай інфармацыі «Залатая Ліцера». Цырымонія ўзнагароджання прайшла ў Палацы Рэспублікі.

Юбілейны конкурс праводзіўся па 24 намінацыях. Усяго, па выніках працы мінулага года, да ўдзелу ў ім было пададзена 218 заявак. Традыцыйна ў конкурсе браў удзел і «Выдавецкі дом «Звязда». І небеспаспяхова! Праца нашых калег была заўважана і адзначана! Пераможцам і, адпаведна, уладальнікам «Залатой Ліцеры» — галоўнай журналісцкай ўзнагароды — у персанальнай намінацыі «Лепшы аглядальнік» стала ўласны карэспандэнт «Звязды» па Брэсцкай вобласці Святлана Яскевіч. У персанальнай намінацыі «Лепшы фотакарэспандэнт рэспубліканскіх, абласных друкаваных СМІ» званне лаўрэата атрымаў вядучы фотакарэспандэнт нашай газеты Яўген Пясецкі.

Лаўрэатам у катэгорыі «Лепшыя матэрыялы па тэматыцы спорту і здаровага ладу жыцця», у якой спаборнічалі паміж сабой рэспубліканскія і абласныя друкаваныя СМІ, інфармацыйныя агенцтвы, стала рэдактар аддзела здаровага ладу жыцця Святлана Барысенка. У катэгорыі «Лепшыя матэрыялы эканамічнай тэматыкі» лаўрэатам стаў рэдактар аддзела эканомікі нашай газеты Уладзіслаў Кулецкі.

А галоўную ўзнагароду — Гран-пры конкурсу «Залатая Ліцера» — у намінацыі «Лепшы творчы праект года рэспубліканскіх друкаваных СМІ, інфармацыйных агенцтваў» прысуджаны газеце «Звязда» за спецвыпуск «Плацдарм» — творчы праект пра армію і вайскоўцаў, які мы робім пры садзейнічанні Міністэрства абароны.

Віншум з перамогай усіх — і калег па рэдакцыі, і па журналісцкім цэху, і нашых чытачоў! — да новых здзяйсненняў і здабыткаў на творчай ніве!

Сяргей РАСОЛЬКА

СВЕЖАЕ ПАВЕТРА БЕЗ ТРАГІЧНЫХ НАСТУПСТВАЎ

Праз адчыненае акно можа заляцець непатушаны недакуркак ці выпасці дзіця

У Беларусі цяпер сапраўдная вясна. У такое надвор'е вокны ў жылых дамах зачыняюцца рэдка. З аднаго боку, гэта карысна: у кватэру паступае свежае паветра. З другога, расчыненыя без кантролю вокны з'яўляюцца і крыніцай небяспекі. У шматпавярховым доме праз іх можа прыляцець «сюрпрыз» у выглядзе незатушанага недакурка. Акрамя таго, непрычыненае акно цягне да сябе дзяцей, нібы магніт...

Злавіць дзіця самому

Выратавальнікі дагэтуль успамінаюць выпадак, які ледзь не стаў трагедыяй. Раніцай у адным са шматпавярховых дамоў камісія дзяржаўнага пажарнага надзору правярала пандус, які быў устаноўлены для інвалідаў-калясачнікаў. Калі камісія збіралася ўжо ад'язджаць, адзін з яе членаў выпадкова заўважыў у акне другога паверха малага хлопчыка, які залез на падаконнік і намагаўся вылезці на вуліцу. Толькі ратаўнік падбег да акна, як дзіця сарвалася ўніз... На шчасце, ён паспеў на ляту злавіць хлопчыка. Малага пасля абследавалі ў бальніцы, але ніякіх пашкоджанняў і траўмаў у яго не выявілі.

Падчас расследавання справы выявіліся цікавыя абставіны. Хлопчык быў дома не адзін! Бабуля завіхалася па хатняй гаспадарцы, а старэйшы брат глядзеў тэлевізар. Хлопчык быў без нагляду фактычна некалькі хвілін. Але гэтага яму хапіла, каб прыйсці на кухню, залезці на канапу, а адтуль высунуцца ў расчыненае акно...

Добра, што за крок ад трагедыі аказаўся прафесійны ратаўнік. Але што рабіць, калі б на яго месцы аказаўся не падрыхтаваны да такой сітуацыі чалавек?

— Неабходна на месцы ацаніць абстаноўку і пралічыць, што можа здарыцца ў некалькі наступных секунд, — раіць памочнік Міністра па надзвычайных сітуацыях Віталь НАВІЦКІ. — Калі пад рукою ёсць мабільны тэлефон, трэба тут жа набраць нумар 101 і пакрысе набліжацца да акна. Справа ў тым, што ратавальнікі будуць накіраваны на выклік прыкладна на 15-й секундзе. Да таго ж дыспетчар параіць, як трэба сябе весці, як размаўляць з малым... Але ў такой сітуацыі забаронена крычаць, рабіць рэзкія рухі. Дзіця можа няправільна зрэагаваць на гэта — напрыклад, рэзка варухнуцца і сарвацца ўніз...

Калі ж дзіця ўжо знаходзіцца ў рэжыме вольнага падзення, то пытанне аб тым, спяшацца яму самастойна на дапамогу ці не, застаецца на сумленні сведкі.

СТАР 3

Абмяркоўваем Пасланне Прэзідэнта

ЭКАНАМІЧНАЯ ЭФЕКТЫЎНАСЦЬ

Значная частка Паслання Прэзідэнта да беларускага народа і Нацыянальнага сходу была прывячана эканамічнаму развіццю краіны. Ігар ЧАРНЯКОЎ, сустаршыня Рэспубліканскай канфедэрацыі прадпрыемстваў, пракаментываў асноўныя аспекты:

— У чарговы раз была падкрэслена важнасць пашырэння прадпрыемальніцтва. І гэта ж сапраўды асноўны рэзерв развіцця эканомікі. Шмат было сказана аб канкурэнцыі. Але гэтае паняцце трэба падзяляць на два: канкурэнцыя ў прынцыпе і канкурэнцыя паміж дзяржаўнымі і прыватнымі прадпрыемствамі. Прыватнік заўсёды гатовы працаваць у канкурэнтным асяродку. Прадпрыемальніцтва ўвогуле цяжка ўявіць без канкурэнцыі. А вось умовы існавання дзяржаўнага і прыватнага сектара вельмі адрозніваюцца. У першага заўсёды ёсць шмат розных прэфэрэнцый, апошняму даводзіцца пераадоўваць безліч цяжкасцяў на сваіх плячах. І вялікае значэнне мае тое, што Прэзідэнт абвясціў гатоўнасць дзяржавы да допуску прыватніка ў розныя сферы і да садзейнічання бізнесу.

Яшчэ адзначу так званы «дыктат эканамічнай эфектыўнасці». Гэта самы правільны падыход да працы эканомікі. Прадпрыемствы павінны працаваць не дзеля паказчыкаў, а дзеля таго, каб атрымаць прыбытак. Паварот у гэтым кірунку і агучыў кіраўнік краіны.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

ПРАФІЛАКТЫКА ЗА ЎЛАСНЫ КОШТ

Сяргей КАРЫЦЬКА, галоўны ўрач Рэспубліканскага цэнтра медыцынскай рэабілітацыі і бальнеалячэння (г. Мінск):

— У сваім Пасланні да беларускага народа і Нацыянальнага сходу кіраўнік дзяржавы закрануў у тым ліку тэму захавання здароўя — з дапамогай развіцця добраахвотнага медыцынскага страхавання, наогул платных паслуг. Платныя медыцынскія паслугі вельмі запатрабаваны насельніцтвам у нашым цэнтры.

Безумоўна, дзяржава павінна забяспечыць, так бы моваць, базавую ахову здароўя, аказанне медыцынскіх паслуг вузкімі спецыялістамі — урачамі-анкалагамі, нейрахірургамі, гінекалагамі і інш. Аднак што датычыцца паняццяў аздараўлення, прафілактыкі захворванняў, то тут трэба арыентаваць здоравае насельніцтва на атрыманне медыцынскіх паслуг за ўласны кошт. Нашы людзі даволі шмат грошай трацяць на штогадовыя паездкі ў гарачы краіны, дзе нярэдка толькі падрываюць здароўе. А чаму б ім з такой жа зацікаўленасцю не прайсці за ўласны кошт штогадовы «тэагляд» — дыспансерызацыю? Магчымасцяў сёння хапае. Толькі прыйдзі — і ўрач выпрацуе для цябе асабістую «праграму здароўя»!

Мы знаходзім сродкі і час, каб падарваць сваё здароўе — на цыгарэты, выпіўку, некарыснае харчаванне... А гадоў у 50 трапляем да ўрача з цэлым букетам хранічных захворванняў і здзіўляемся: «Чаму мяне не могуць вылечыць?». А таму што ў вас, спадар хворы, былі і ёсць грошы на што заўгодна. Толькі не на ўласнае здароўе!

Неабходна шукаць новыя шляхі суфінансавання медыцыны ў цэлым. Наш цэнтр сёння актыўна працуе з прадпрыемствамі, якія, зыходзячы з фінансавых магчымасцяў, заклочаюць дамоўленасці на медабслугоўванне сваіх работнікаў. Патрэбна развіваць і добраахвотнае медыцынскае страхаванне для правядзення вельмі дарагіх сучасных маніпуляцый, якія немагчыма падтрымліваць і развіваць толькі за кошт бюджэту. Трэба прадугледзець самыя розныя варыянты, а паралельна выходзіць чалавека, для якога здароўе стане неабходнасцю, пытаннем прэстыжу ў дасягненні самых высакародных мэт у асабістым жыцці і кар’еры.

Святлана БАРЫСЕНКА.

ВЯЛІКАЯ СЯМ'Я — ВЯЛІКАЕ ШЧАСЦЕ

Мікалай і Таццяна Глазковы з Магілёва выхавалі 5 дзяцей. Летась яны сталі сям’ёй года Беларусі.

Мікалай Віктаравіч (дырэктар магілёўскай школы № 43):

— Для нас у свой час значнай падтрымкай было будаўніцтва кватэры пад 3%. Тое, што вялікая сям’я патрабуе вялікіх грошай, мы ведаем вельмі добра. І тая падтрымка, якую паабяцаў у сваім Пасланні да беларускага народа Прэзідэнт, вельмі адчувальная. Зразумела, гэта паспрыяе паляпшэнню дэмаграфічнай сітуацыі ў краіне. Яшчэ больш будуць спрыяць павелічэнню ўзроўню нараджальнасці моцная эканоміка і добры заробак.

Таццяна Рыгораўна (настаўніца магілёўскай школы № 34):

— Гаранты, пра якія мы пачулі, стануць добрым стымулам для беларускіх сем’яў. З кожным годам выходзіць дзяцей становіцца лягчэй. Нашаму малодшаму 5 гадоў. Калі ён нарадзіўся, быў цалкам пагашаны наш крэдыт за кватэру. Для мяне вельмі ганарова было атрымаць ордэн Маці. Наогул, клопат дзяржавы мы адчуваем пастаянна і з боку навучальных устаноў, дзе працуем, і з боку выканаўчай улады. Вельмі адчувальнай дапамогай стала бясплатнае харчаванне для нашых дзяцей у школе, выдзяленне сродкаў на іх падрыхтоўку да навучальнага года, магчымасць прайсці аздараўленне за мяжой, бясплатная вучоба нашага дзіцяці ў музычнай школе. За наведванне дзіцячага садка, карыстанне падручнікамі мы плацім толькі 50%, палову бярэ на сябе дзяржава. Вялікая сям’я — гэта вялікае шчасце. Тым больш, што ўмовы для гэтага створаны.

Нэлі ЗІГУЛЯ.

Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь выказвае глыбокія спачуванні міністру замежных спраў Рэспублікі Беларусь Макею Уладзіміру Уладзіміравічу ў сувязі з напаткаўшым яго вялікім горам — смерцю БАЦЬКІ.

ПА ПЫТАННЯХ ДЭПУТАТАЎ — КАНКРЭТНЫЯ ДАРУЧЭННІ

Пасля выступлення Прэзідэнта Беларусі з Пасланнем да беларускага народа і Нацыянальнага сходу дэпутаты абедзвюх палат парламента мелі магчымасць задаць кіраўніку дзяржавы свае пытанні, як правіла, сфармуляваныя ў выніку сустрэч з выбаршчыкамі. Таму адказы на іх — гэта погляд лідара краіны на надзённыя для яе жыхароў праблемы. Па найбольш складаных пытаннях Прэзідэнт даў канкрэтныя даручэнні ўраду і сваёй Адміністрацыі.

Пра службовае жыллё і пацярпелыя тэрыторыі

Аляксандр Лукашэнка пагадзіўся з **дэпутатам ад Быхаўскай выбарчай акругі № 81 (Магілёўская вобласць) Таццянай КАНАНЧУК** пра несправядлівасць абмежаванняў па прыватызацыі службовага жылля на тэрыторыях, якія пацярпелі ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Ён паабяцаў разабрацца ў сітуацыі і паставіў вертыкалі ўлады задачу значна падцягнуць узровень жыцця насельніцтва на поўдні і паўднёвым усходзе краіны.

«Мы трохі скарэктум сваю палітыку ў плане пераадолення наступстваў чарнобыльскай аварыі», — сказаў Прэзідэнт і дадаў, што паказальнай у гэтым плане будзе Магілёўская вобласць.

Ён паабяцаў падчас сваёй традыцыйнай паездкі ў пацярпелыя ад чарнобыльскай катастрофы рэгіёны азнаёміцца з планами мясцовых уладаў па развіцці гэтых тэрыторый і канцэпцыяй па развіцці паўднёваўсходняй часткі Магілёўшчыны. Па меркаванні кіраўніка дзяржавы, гэта будзе паказальнай і характэрнай і для іншых рэгіёнаў, у тым ліку поўдня Гомельскай вобласці.

Пра магчымасць прыватызацыі жылля памяшканняў камерцыйнага выкарыстання супрацоўнікамі органаў унутраных спраў, суддзямі, пракурорскімі работнікамі, якія маюць стаж вайскавай альбо дзяржаўнай службы больш за 20 гадоў, спытала **дэпутат Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па заканадаўстве Наталля ГУЙВІК (Полацкая гарадская выбарчая акруга № 28)**. Гэтая праблема датычыцца вышэйназванай катэгорыі людзей, якія атрымалі ведамаснае жыллё пасля 8 красавіка 2006 года ў сувязі са службовай неабходнасцю. Аляксандр

Лукашэнка заўважыў, што калі такое пытанне фармулюе народны выбарнік, значыць, яно патрабуе вырашэння. Ён даручыў сваім памочнікам дэталёва разабрацца ў гэтай праблеме.

Пра павышэнне цэн на алкаголь і тытунь

Дэпутат Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па адукацыі, культуры і навуцы Наталля КУЧЫНСКАЯ (Іўеўская выбарчая акруга № 53) прапанавала Прэзідэнту павысіць акцызы на алкагольную і тытунёвую прадукцыю, каб накіраваць выручаныя сродкі на культурныя, адукацыйныя і спартыўныя праекты. Аляксандр Лукашэнка адказаў, што да вырашэння такіх задач трэба падыходзіць абдуманна. «Мы можам на алкаголь і тытунь павысіць акцызы. Чытай — павысіць цэны. Паўстае пытанне: дзе будзем прадаваць алкаголь і тытунь, асабліва ва ўмовах Мытнага саюза? Калі цана будзе вышэйшай, чым на «барматуху», нават някасную, якую мы часам атрымліваем з-за межы краіны, наш народ будзе піць гэтую «барматуху», аж да адэкалону. Былі ж такія перыяды. Таму павышэнне цэны на алкаголь і тытунь трэба вельмі акуратна і асцярожна, каб не закрыць для сябе рынкі і не страціць унутраны рынак».

Пра дэвальвацыю і канкурэнтаздольнасць

Адказваючы на пытанне **старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па бюджэце і фінансах Людмілы ДАБРЫНІНАЙ (Аршанская гарадская выбарчая акруга № 26)**, Прэзідэнт запэўніў, што абвальной дэвальвацыі ў Беларусі не будзе.

«Будзем рабіць усё, каб яе пазбегнуць», — запэўніў кіраўнік дзяржавы. Ён дадаў, што ў Беларусі не маюць намеру праводзіць дэвальвацыю адміністрацыйна, як, напрыклад, у Казахстане. «Калі мы будзем бачыць, што гэта неабходна, што ў нас няма золатавалютных рэзерваў або яны апускаюцца ніжэй за плануемы крытычны ўзровень, мы спакойна правядзём дэвальвацыю. Калі да канца года дабавім яшчэ 5–6 працэнтаў, будзе нармальна», — лічыць Прэзідэнт.

Прэзідэнт назваў скандальнымі чуткі аб тым, што пасля чэмпіянату свету па

хакеі ў Мінску будзе дэвальвавана нацыянальная валюта. На яго думку, заклік «бегчы ў абменнікі» з’яўляецца беспадстаўным. «Калі каму-небудзь захочацца бегчы — бяжыце. Там сёння праблема няма. Мянэйце, але крыўдаваць потым будзеце самі на сябе. Абвальваць мы нічога не будзем, не перажывайце, трацьце грошы ў магазінах», — выказаўся Аляксандр Лукашэнка.

Пра жыццё ў новым Саюзе

Адказваючы на пытанне **старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па эканамічнай палітыцы Віктара ВАЛЮШЫЦКАГА (Брэсцкая-Заходняя выбарчая акруга № 1)**, што чакае беларускую эканоміку і суб’ектаў гаспадарання пасля стварэння Еўразійскага эканамічнага саюза, кіраўнік дзяржавы падкрэсліў: «Горшых, чым цяпер, умоў не будзе. Можа быць, нават лепш, калі Расія, перш за ўсё, выканае сваё абяцанне. Мой калега, расійскі прэзідэнт, у свой час сказаў, што яны гатовы з 1 студзеня 2015 года зняць выключэнні і абмежаванні. Гэта было сказана ў вузкім і шырокім коле два ці два з паловай гады таму. Прэм’ер-міністр Мядзведзеў пра гэта таксама казаў, яшчэ калі быў прэзідэнтам». Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што ўсе гэтыя заявы ён выпісаў і гатовы паказаць на сустрэчы прэзідэнтаў Беларусі, Казахстана і Расіі 29 красавіка ў Мінску.

«Было неаднаразова сказана, што гэтыя выключэнні і абмежаванні будуць зняты. Расія ў гэтым працэсе нават ішла наперадзе. Мы выказвалі насяржананасць, што гэта можа прывесці да пэўных наступстваў па вытворчасці лекаў, алкаголю, у банкаўскай сферы. Асабліва гэтая сфера і транспарт хвалывалі Казахстан. Мы гэта ўсё выказвалі, але расійскі бок увесь час настойваў на зняцці выключэнняў і абмежаванняў», — паведаміў кіраўнік беларускай дзяржавы. Цяпер сітуацыя некалькі іншая. «Казахстан быццам бы задавальняе ўсё, што адбываецца, таму што яго галоўны прыярытэт — уступіць у Сусветную гандлёвую арганізацыю, а потым у наш эканамічны саюз. Расію нібы таксама задавальняе цяперашняя сітуацыя. Беларусь жа дакладна заяўляе, што мы прытрымліваемся тых нашых заяў, якія былі зроблены раней», — растлумачыў Прэзідэнт.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

■ Парламенцкі дзённік

ТРАМВАЙ... НАПРАКАТ

На чарговым пасяджэнні сенатары ўхвалілі 12 законапраектаў.

Адзін з найбольш значных — «Аб унясенні змяненняў і далаўненняў у некаторыя законы Рэспублікі Беларусь па пытаннях вызначэння пражытачнага мінімуму» — вылучае студэнтаў у якасці асобнай групы насельніцтва ў разліку бюджэту пражытачнага мінімуму. Другі важны законапраект — «Аб гарадскім электрычным транспарце і метрапалітэне» — цікавы ўжо тым, што ўпершыню ў поўным аб’ёме на заканадаўчым узроўні будуць урэгуляваны прававыя стасункі ў азначанай сферы.

Законапраект, які тычыцца вызначэння бюджэту пражытачнага мінімуму ў краіне, распрацаваны з улікам уніфікацыі падыходаў у рамках Адзінай эканамічнай прасторы. Як заўважыў у размове з журналістамі **Мікалай КАЗАРАВЕЦ, старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіццю**, у новай рэдакцыі Закона будзе ўведзена сацыяльна-дэмаграфічная катэгорыя «студэнты», якія раней знаходзіліся ў катэгорыі «дзеці», што не вельмі лагічна.

— Пашыраюцца правы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны ў тым, што датычыцца зацвярджэння бюджэту пражытачнага мінімуму, — заўважыў сена-

тар. — Бюджэт пражытачнага мінімуму будзе зацвярджацца штоквартальна і, што самае важнае, з улікам цэн апошняга месяца кожнага квартала. Такім чынам, па словах Мікалая Казараўца, законапраект максімальна прыбліжаны да рэальнага жыцця.

Як заўважыў парламентарый, бюджэт пражытачнага мінімуму павышаецца або паніжаецца ў залежнасці ад эканамічнай сітуацыі ў краіне.

Штодзённа трамвай, тралейбусы і метро перавозяць прыкладна 2,5 мільёна пасажыраў.

Анатоль СІВАК, міністр транспарту і камунікацый Беларусі, заўважыў, што праект закона «Аб гарадскім электрычным транспарце і метрапалітэне» змяшчае патрабаванні, у тым ліку, па ахове пасажыраў і работнікаў перавозчыка ад актаў тэрарызму.

Што цікава, законапраектам уводзіцца норма, якая прадугледжвае нерэгулярную перавозку пасажыраў гарадскім электрычным транспартам на аснове дагавора фрахтавання. Маюцца на ўвазе экскурсіі, індывідуальныя заказы, падвоз рабочых да месца працы ў вызначаны час.

Надзея ЮШКЕВІЧ.

■ Новыя тэхналогіі

ПОШТА ПРАЦУЕ ДЛЯ ЛЮДЗЕЙ

І развівацца будзе з улікам іх патрэб

На пасяджэнні Рэспубліканскага савета грамадскага аб'яднання «Белая Русь» былі падведзены вынікі ўдзелу структур арганізацыі ў выбарах дэпутатаў мясцовых Саветаў, а таксама абмеркавана праца па ўмацаванні пярвічных арганізацый як асновы аб'яднання.

— У краіне ёсць шмат актыўных, неабыякавых людзей, якія могуць многае зрабіць, — заўважыў першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта, старшыня Рэспубліканскага грамадскага аб'яднання «Белая Русь» Аляксандр Радзькоў падчас размовы з журналістамі. — Але яны павінны аб'ядноўвацца, каб іх энтузіязм быў арганізаваны. І ў гэтым сіла грамадства, а праз грамадства — сіла дзяржавы. Менавіта для гэтага і створаны такія аб'яднанні, як наша «Белая Русь».

Старшыня «Белай Русі» падкрэсліў, што арганізацыя налічвае каля 145 тысяч удзельнікаў.

— Безумоўна, гэты актыў павінен абмяркоўваць планы і праграмы для развіцця грамадскага жыцця, якія распрацавала дзяржава, — упэўнены Аляксандр Радзькоў. — Наша аб'яднанне нацэлена на тое, каб выканаць даручэнні Прэзідэнта, давесці іх да кожнага, бо мы распаўсюджаны па ўсёй краіне.

Аляксандр Радзькоў заўважыў, што, прааналізаваўшы вынікі ўдзелу ў выбарах у мясцовыя Саветы, арганізацыя зможа вызначыць планы на выбары 2015 года.

Сярод планаў на бліжэйшы час — дапамога ў правядзенні чэмпіянату свету па хакеі. Старшыня «Белай Русі» падкрэсліў, што ад таго, як пройдзе гэта мерапрыемства, залежыць імідж Беларусі на міжнароднай арэне.

— Мы працавалі і на суботніках, калі ўдзельнічалі ў добраўпарадкаванні гасцініц, «Чыжоўкі-Арэны», усяго Мінска, — распавёў Аляксандр Радзькоў. — Аднак у Пасланні Прэзідэнта прагучала, што да чэмпіянату свету павінна быць падрыхтавана ўся краіна, а не толькі сталіца. А паколькі пярвічныя арганізацыі «Белай Русі» распаўсюджаны па ўсёй краіне (у нас у кожным горадзе, кожнай вялікай вёсцы ёсць арганізацыя), то мы ўжо прыкладалі намаганні, каб добраўпарадкаваць населеныя пункты па ўсёй Беларусі.

Аляксандр Радзькоў дадаў, што члены аб'яднання будуць удзельнічаць падчас чэмпіянату і ў валандарскім руху.

Надзея ЮШКЕВІЧ.

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

Усё-такі ён пасля будзе жыць з тым, што ён зрабіў і чаго не... Калі ж магчыма злавіць дзіця ёсць, то трэба злаўчыцца так, каб яно прызямлілася на рукі. Гэта замартызуе хуткасць падзення і крыху згасіць вагу дзіцяці. Прыгадаем са школьных гадоў фізіку: чым з большай вышыні вольна падае ўніз якісьці прадмет, тым больш ён важыць. Ды вось толькі трэба ўсведамляць, што падзенне такое частую траўматычнае як для дзіцяці, так і для неспадзяванага ратаўніка. Таму канчатковае рашэнне трэба прымаць, зыходзячы з ацэнкі ўласных сіл і навакольнай абстаноўкі.

Памылкова лічыць, што такія сітуацыі здараюцца толькі ў сем'ях, якія адносяцца да групы рызыкі (напрыклад, там, дзе бацькі п'юць). Наадварот, прыклады паказваюць, што гора можа прыйсці і ў шчасліваю сям'ю.

Ад кур'ёзу да трагедыі — адзін крок

Наступныя дзве гісторыі адбыліся ў Гродне. Увечары цёплага летняга дня на пульт раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях паступіла паведамленне аб тым, што ў адным з дамоў на падаконніку на пятым паверсе сядзіць дзяўчынка, звесіўшы ногі ўніз. Ратаўнік прабраўся па штурмавой лесвіцы на балкон кватэры, пасля асцярожна прабраўся ў пакой, дзе сядзела дзяўчынка, і зняў яе з падаконніка.

Маці яе працавала тады выхавателем у дашкольным цэнтры развіцця дзіцяці. І ў той момант, калі ля пяціпаверхоўкі магло здарыцца непапраўнае, жанчына дома адсутнічала, малая была адна. Самае цікавае, што тады яна пайшла ў касцёл, дзе слухала пропаведзь аб належным доглядзе дзяцей...

Катастрофу рызыкуюць устроіць і юныя «кулібіны». Узімку 2012 года

Што ні кажы, цяпер зменлівы час, дынамічны. Ну, прынамсі, нейкую цікавінку сабе купіў (а хоць бы і той планшэт, тэлевізар, айфон...), дадому прывёз, пацешыўся. А пакуль асвоіў як след — усё, можна сказаць, састарэла твая абнова: нешта новае ўжо з'явілася.

Думаецца, гэтак з тэхнікай? Ды не толькі... Ну вось мяркуюць самі: нейкі месяц таму газета паведаміла пра тое, што пенсіянеры сталіцы (а да канца года ўжо і краіны) могуць атрымліваць свае пенсіі ў любым аддзяленні сувязі (неабавязкова ў сваім). Многія паспрабавалі не паспелі, а ўжо...

РУП «Белпошта» на XXI Міжнародным спецыялізаваным форуме па тэлекамунікацыях, інфармацыйных і банкаўскіх тэхналогіях «ТІВО-2014» прэзентавала цэлы шэраг новых паслуг. Наведвальнікаў стэнда не мог не зацікавіць паштамат — аўтаматызаванае абсталяванне для выдачы паштовых адпраўленняў.

— Амаль кожны адпраўшчык і атрымальнік з дапамогай інтэрнэту можа «адсачыць» уесь шлях сваёй пасылкі. Ваша, напрыклад, ужо дастаўлена ў Мінск, — «мадэліравала сітуацыю» начальнік цэнтру інфармацыйных тэхналогій РУП «Белпошта» Наталля ПІЛЕЦКАЯ. — Сёння, каб атрымаць яе, вы можаце альбо самі пайсці на пошту, альбо папрасіць, каб пошта, так бы мовіць, прыйшла да вас.

У самым хуткім часе з'явіцца трэці варыянт. Атрымальнік зможа зайсці на сайт нашага прадпрыемства (www.belpost.by) і выбраць дастаўку з дапамогай паштамата. Тады нашай задачай стане па-

класці яго пасылку ў пэўную ячэйку і паведаміць яму (з дапамогай SMS ці электроннай пошты) адпаведны код. Далей таксама нічога складанага: у зручны для сябе час кліент падыходзіць да паштамата, выбірае ў меню «атрымаць адпраўленне», набірае лічбы кода і забірае сваю пасылку. Хоць ночапоўнач, напрыклад...

Не меншую цікавасць у наведвальнікаў выстаў выклікалі і паслугі пры дапамозе агульнадзяржаўнай аўтаматызаванай інфармацыйнай сістэмы. Справа ў тым, што РУП «Белпошта» ў рамках праграмы «Электронная Беларусь» атрымала статус інфармацыйнага пасярэдніка для забеспячэння жыхарам краіны простага і зручнага доступу да дзяржаўных інфармацыйных рэсурсаў...

Як гэта будзе працаваць (у 29 аддзяленнях сувязі ўжо з 1 мая), паштавікі распавядалі на канкрэтных прыкладах. Тыповая з'ява: чалавек хоча купіць зямельны ўчастак. Ён аб'язджае нейкі аблюбованы раён, трапляе ў вёску, бачыць нешта прымальнае... Застаецца даведацца адрас участка і зазірнуць на пошту. Там па гэтым участку можна будзе атрымаць усю неабходную інфармацыю. А пры жаданні нават пайсці далей — адшукаць уласніка.

На пошце і ў хуткім часе ён жа, уласнік, зможа атрымаць дакумент, які будзе мець такую ж юрыдычную сілу, як і той, што выдае кадастравае агенцтва — даведку, завераную электронна-лічбавым подпісам...

Такім чынам, усе дарогі і сапраўды па-ранейшаму вядуць на пошту, дзе, дарэчы, ужо можна адправіць і атрымаць не проста электронны грашовы перавод, а

Фота Марыны БЕГУЖКОВАЙ.

перавод анлайн... Гэта значыць, што пэўную суму, адпраўленую (умоўна) з пошты ў Мінску, праз некалькі хвілін (!) можна будзе атрымаць на пошце ў самай далёкай кропцы краіны... І зноў жа там, на пошце, замовіць самае прыгожае і цікавае па месце віншаванне са святамі, у якім застаецца толькі пазначыць зварот (каму) і свой подпіс (ад каго).

З дапамогай інфармацыйных сістэм удасканаліваецца і прыём падпіскі на друкаваныя СМІ: па электронных каталогах у аддзяленнях паштовай сувязі, на плацежна-касавых тэрміналах РУП «Белпошта», праз інтэрнэт-сайт.

— Гэта выстава, — як зазначыў падчас работы «круглага стала», прысвечанага новым паслугам пошты, намеснік міністра сувязі і інфарматызацыі краіны Дзмітрый ШЭДКО, — і сапраўды дае магчымасць людзям (самім!), так бы мовіць, прымерацца да новых тэхналогій. На мой погляд, гатоўнасць беларусаў да іх выкарыстання пакуль неда-

ацэнена. Яскравы прыклад — з лічбавым тэлебачаннем. Планы на гэты год былі досыць сціплыя. Казалі, што колькасць глядачоў за тры — чатыры гады, можа, і дасягне 50 тысяч... Сёння мы набліжаемся ўжо да мільёна абанентаў! І гэта сведчанне таго, што людзі, калі яны ў нечым бачаць для сябе карысць, вельмі ахвотна ідуць на кантакт з новымі тэхналогіямі. Наша задача — паказаць, давесці ім тую карысць. Самы эфектыўны метады — гэта і сапраўды канкрэтная зносіны...

Як падкрэсліў спадар Шэдко, пошта працуе для людзей і будзе развівацца з улікам іх патрэб. Дэвіз яе застаецца ранейшым «Хуткасць. Надзейнасць. Даступнасць». За гэтымі словамі — строгая адпаведнасць стандартам па прыёме, апрацоўцы, перасылцы і дастаўцы ўсіх відаў паштовых адпраўленняў, бесперабойная праца тэхнікі і транспарту, укараненне і выкарыстанне новых тэхналогій, развіццё паслуг.

Валянціна ДОЎНАР

СВЕЖАЕ ПАВЕТРА БЕЗ ТРАГІЧНЫХ НАСТУПСТВАЎ

на пульт дзятурнага паступіла паведамленне, што звонку балкона трэцяга паверха вісіць дзіця. Трымалася яно за кранштэйн спадарожнікавай антэны. Ратаўнікі ўцягнулі малага назад на балкон.

Калі ж пачалі высвятляцца абставіны здарэння, то атрымаўся сапраўдны смех сквозь слёзы. Хлопчыка, які вучыўся ў другім класе, зранку не пабудзіла маці. Таму ён не пайшоў у школу. У чатырох сценах сядзець яму хутка надакучыла, і малы вырашыў выправіцца на вуліцу. Але незадача: уваходныя дзверы хлапечымі рукамі не паддаліся. У найлепшых традыцыях прыгодніцкай літаратуры вучань захацеў спусціцца з балкона з дапамогай скручаных прасцін. Ды усё толькі штосьці не разлічыў, і павіс...

— Існуе такая праблема, як памылковы асабісты вопыт. Неаднаразова да трагедыі прыводзіла такая бацькоўская палітыка: дарослыя пакідалі дзіця пасядзець на канале каля акна і сыходзілі з пакоя на некалькі хвілін, — тлумачыць Віталь Навіцкі. — Нічога не здаралася, і бацькі рабілі вывад, што такі падыход бяспечны. Але насамрэч трэба разумець, што кожнае дзіця — гэта гарэза. Яму заўсёды штосьці цікава. Ён можа ўбачыць на вуліцы кацяня, сабакку, птушку — што заўгодна — і вываліцца з акна. Псіхалогія дзіцяці такая, што яно прыкладна да пяцігадовага ўзросту не можа ўсведамляць небяспеку, якая яму пагражае. І няма розніцы пры гэтым, на якім паверсе жыве сям'я — на першым, другім ці дзевятнацятым. З аднаго боку, бацькі павінны тлумачыць ма-

лому аб небяспецы яшчэ з самага ранняга ўзросту. З другога боку, і самі бацькі павінны абмяжоўваць доступ малага да акна. Самае простае — гэта зрабіць так, каб дзіця фізічна не мела магчымасці расчыніць акно (напрыклад, паздымаць ручкі).

Улетку ж у вокнах шматкватэрных дамоў пачынаюць з'яўляцца маскітныя сеткі. Ідэя гэта добрая, але не заўжды практычная. Здараліся выпадкі, калі дзеці абаліраліся аб маскітную сетку, а яна не вытрымлівала націску... Таму перад яе ўстаноўкай трэба высветліць, наколькі лёгка можна зняць гэтую сетку, праверыць, што будзе, калі на яе надавіць. Проста трэба сабе ўявіць, што абсалютна такое ж дзеянне можа зрабіць і ваша дзіця. І таму прынычп бяспекі такса-

ма трэба браць пад увагу пры набыцці сеткі, а не зважаць выключна на колер, кошт ды дыяметр ячэек...

«Сюрпрыз» у выглядзе недакурка

Калі ў кватэры ёсць балкон ці лоджыя, то значаста яна выконвае функцыю склада старых непатрэбных рэчаў ці макулатуры. Вясной і ўлетку ж балконная рама ці форцік, як правіла, пакідаюцца адчыненымі на ўвесь дзень. І гэта зразумела: мала каму захацацца сядзець у духаце, калі за акном ртутны слупок штурмуе адзнакі ў 25–30 градусаў. Але калі вышэй за вас жыве сусед, які любіць пакурыць на свежым паветры, не выходзячы з кватэры, то магчыма, што ваш балкон

ператворыцца ў сапраўдную «гарачую кропку», рэзка ўзрастае. Што ўжо казаць пра старыя дамы, дзе шкленне балконаў ды лоджый не было прадугледжана з самага пачатку...

— Такія здарэнні, на шчасце, адбываюцца нячаста. За першыя тры месяцы сёлета балконы гарэлі адзінаццаць разоў. Траўмы атрымаў адзін чалавек. На шчасце, ніхто не загінуў. За мінулы год такіх пажараў адбылося 86, у адным з іх загінуў чалавек, — канстатуе Віталь Навіцкі. — Аднак чым пасля хваробу лячыць, трэба заняцца яе надзейнай прафілактыкай. А яна вельмі простая. Па-першае, не трэба грувасціць на балконе рэчы, якія могуць лёгка загарэць. Па-другое, трэба ўстанавіць менавіта на балконе дадатковы аўтаномны пажарны апавяшчальнік. Яго сігнал можна будзе пачуць нават праз шклопакет. Па-трэцяе, калі вы сабраліся пайсці на некаторы час з хаты, вокны і форцік лепш зачыніць. І, па-чацвёртае, траекторыю палёту непатушанага недакурка прадаказаць немагчыма. Можа здарыцца і так, што ён прызямліцца акурта на раму. Таму, перш чым ставіць у кватэры вокны, трэба ўдакладніць: а ці гаручы той матэрыял, з якога зроблена рама? Гаручыя матэрыялы частаста пры тленні ці гарэнні пачынаюць выдзяляць таксічныя рэчывы...

Безумоўна, прадвызначыць тое, што з-за расчыненага акна абавязкова ўзнікне якая-небудзь няштатная сітуацыя, не возьмецца ніхто. Але папярэдзіць яе па сілах кожнаму з нас...

Валяр'ян ШКЛЕННІК.

Фота Анастасіі КІСЕЛІЧУК.

«Франсабанк» Открытое акционерное общество
Республика Беларусь, г. Минск, пр. Независимости, 95А
тел.: (017) 389 36 36, факс: (017) 389 36 37
office@fransabank.by www.fransabank.by

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2014 года
«Франсабанк» Открытое акционерное общество, расположенного по адресу:
Республика Беларусь, 220012, г. Минск, пр. Независимости, 95А

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	2013 год	2012 год
1	2	3	4	5
1 АКТИВЫ				
2	Денежные средства	1101	92 694.9	70 775.5
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	21.0	-
4	Средства в Национальном банке	1103	192 666.5	178 139.2
5	Средства в банках	1104	8 036.1	8 794.1
6	Ценные бумаги	1105	32 753.1	48 894.0
7	Кредиты клиентам	1106	439 825.2	237 396.5
8	Производные финансовые активы	1107	-	-
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	0.8	0.8
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	172 699.2	140 116.4
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110	-	-
12	Прочие активы	1111	6 648.9	9 096.0
13	ИТОГО активы	11	945 345.7	693 212.5
14 ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
15	Средства Национального банка	1201	39 578.1	38 936.9
16	Средства банков	1202	316 388.5	196 645.1
17	Средства клиентов	1203	260 705.0	172 468.6
18	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204	-	-
19	Производные финансовые обязательства	1205	-	32.2
20	Прочие обязательства	1206	7 168.3	1 780.7
21	ВСЕГО обязательства	120	623 839.9	409 863.5
22 КАПИТАЛ				
23	Уставный фонд	1211	113 704.4	113 704.4
24	Эмиссионный доход	1212	-	-
25	Резервный фонд	1213	5 685.2	5 685.2
26	Фонд переоценки статей баланса	1214	117 949.7	91 252.9
27	Накопленная прибыль	1215	84 166.5	72 706.5
28	ВСЕГО капитал	121	321 505.8	283 349.0
29	ИТОГО обязательства и капитал	12	945 345.7	693 212.5

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ за 2013 год
«Франсабанк» Открытое акционерное общество, расположенного по адресу:
Республика Беларусь, 220012, г. Минск, пр. Независимости, 95А

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	2013 год	2012 год
1	2	3	4	5
1	Процентные доходы	2011	87 319.4	62 001.3
2	Процентные расходы	2012	40 551.0	23 657.2
3	Чистые процентные доходы	201	46 768.4	38 344.1
4	Комиссионные доходы	2021	20 817.6	14 730.5
5	Комиссионные расходы	2022	2 859.2	2 390.3
6	Чистые комиссионные доходы	202	17 958.4	12 340.2
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	0.2	-
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	44.2	(742.5)
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	29 570.8	18 873.6
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	(132.5)	(572.4)
11	Чистые отчисления в резервы	207	2 427.3	604.4
12	Прочие доходы	208	581.0	1 532.7
13	Операционные расходы	209	55 019.9	38 866.5
14	Прочие расходы	210	6 937.3	4 028.0
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211	30 406.0	26 276.8
16	Налог на прибыль	212	4 224.9	3 266.9
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2	26 181.1	23 009.9
18	Сведения о прибыли на одну акцию в белорусских рублях			
19	Базовая прибыль на простую акцию	22	581	590
20	Разводненная прибыль на простую акцию	23	581	590

Иностранное унитарное предприятие «Делойт и Туш» ул. Короля, 51 Минск, 220004 Республика Беларусь
Тел.: +375 (17) 200 03 53 Факс: +375 (17) 200 04 14 www.deloitte.by

ОТЧЕТ НЕЗАВИСИМОГО АУДИТОРА ПО СПЕЦИАЛЬНОМУ АУДИТОРСКОМУ ЗАДАНИЮ НА АУДИТ ПУБЛИКУЕМОЙ СОКРАЩЕННОЙ ГОДОВОЙ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ, ПОДГОТОВЛЕННОЙ НА ОСНОВЕ ПОЛНОЙ ГОДОВОЙ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ

Акционерам «Франсабанк» Открытого акционерного общества

В соответствии со специальным аудиторским заданием, полученным от «Франсабанк» Открытого акционерного общества (далее – «Банк» или «Франсабанк» ОАО), нами проведен аудит прилагаемой публикуемой сокращенной годовой финансовой отчетности «Франсабанк» ОАО, подготовленной на основе полной годовой финансовой отчетности «Франсабанк» ОАО за 2013 год.

Прилагаемая публикуемая сокращенная годовая финансовая отчетность, которая включает бухгалтерский баланс по состоянию на 1 января 2014 года и соответствующие отчеты о прибыли и убытках, об изменении капитала и о движении денежных средств за 2013 год, составлена на основе аудированной полной годовой финансовой отчетности «Франсабанк» ОАО за 2013 год. Мы выразили безусловно положительное мнение в отношении полной годовой финансовой отчетности «Франсабанк» ОАО в аудиторском заключении от 27 марта 2014 года. Аудированная годовая финансовая отчетность и публикуемая сокращенная годовая финансовая отчетность не отражают влияния событий, произошедших после даты аудиторского заключения.

ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИИ КАПИТАЛА за 2013 год
«Франсабанк» Открытое акционерное общество, расположенного по адресу:
Республика Беларусь, 220012, г. Минск, пр. Независимости, 95А

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование показателей	Символ	Наименование статей капитала					
			Уставный фонд	Эмиссионный доход	Резервный фонд	Накопленная прибыль (убыток)	Фонд переоценки статей баланса	Итого капитал
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Раздел I За год, предшествующий отчетному								
1	Остаток на 1 января 2012 года	3011	67 785.2	-	3 389.3	51 992.7	52 639.6	175 806.8
2	Изменения статей капитала	3012	45 919.2	-	2 295.9	20 713.8	38 613.3	107 542.2
2.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	23 009.9	38 613.3	61 623.2
2.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	2 295.9	(2 295.9)	x	-
2.3	операции с учредителями (участниками):	30123	45 919.2	-	x	-	x	45 919.2
2.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	45 919.2	-	x	x	x	45 919.2
2.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	-	x	-
2.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	x	x	x	-
2.7	перераспределение между статьями капитала	30125	-	-	-	-	-	-
2.8	прочие изменения	30126	-	-	-	(0.2)	-	(0.2)
3	Остаток на 1 января 2013 года	3013	113 704.4	-	5 685.2	72 706.5	91 252.9	283 349.0
Раздел II. За отчетный год								
4	Остаток на 1 января 2013 года	3011	113 704.4	-	5 685.2	72 706.5	91 252.9	283 349.0
5	Изменения статей капитала	3012	-	-	-	11 460.0	26 696.8	38 156.8
5.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	26 181.1	28 643.8	54 824.9
5.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	-	-	x	-
5.3	операции с учредителями (участниками):	30123	-	-	x	(16 668.2)	x	(16 668.2)
5.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	x	x	x	-
5.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(16 668.2)	x	(16 668.2)
5.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	x	x	x	-
5.7	перераспределение между статьями капитала	30125	-	-	-	1 947.1	(1 947.1)	-
5.8	прочие изменения	30126	-	-	-	-	0.1	0.1
6	Остаток на 1 января 2014 года	3013	113 704.4	-	5 685.2	84 166.5	117 949.7	321 505.8

СВЕДЕНИЯ О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ за 2013 год
«Франсабанк» Открытое акционерное общество, расположенного по адресу:
Республика Беларусь, 220012, г. Минск, пр. Независимости, 95А

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	2013 год	2012 год
1	2	3	4	5
1	Прибыль за отчетный год	301211	26 181.1	23 009.9
2	Прочие компоненты совокупного дохода за отчетный период	301212	28 643.8	38 613.3
2.1	В том числе: переоценка основных средств	3012121	28 512.9	37 952.9
2.2	Переоценка незавершенного строительства и неустановленного оборудования	3012122	(5.3)	140.2
2.3	переоценка ценных бумаг	3012123	136.2	520.2
2.4	переоценка инструментов хеджирования	3012124	-	-
2.5	переоценка прочих статей баланса	3012125	-	-
3	Итого совокупный доход за период	30121	54 824.9	61 623.2

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ за 2013 год
«Франсабанк» Открытое акционерное общество, расположенного по адресу:
Республика Беларусь, 220012, г. Минск, пр. Независимости, 95А

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	2013 год	2012 год
1	2	3	4	5
ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ОПЕРАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ				
1	Полученные процентные доходы	70100	82 796.4	61 303.6
3	Уплаченные процентные расходы	70101	(37 600.9)	(23 096.2)
4	Полученные комиссионные доходы	70102	20 804.1	14 737.6
5	Уплаченные комиссионные расходы	70103	(2 855.1)	(2 409.9)
6	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	70104	0.2	-
7	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	70105	44.2	(742.5)
8	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	70106	24 099.6	18 499.4
9	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	70107	(132.5)	(572.4)
10	Прочие полученные доходы	70108	511.0	1 275.9
11	Прочие уплаченные расходы	70109	(56 182.9)	(38 462.7)
12	Уплаченный налог на прибыль	70110	(3 267.0)	(4 229.8)
13	Денежная прибыль (убыток) до изменения в операционных активах и обязательствах, итого	701	28 217.1	26 303.0
14	Чистое снижение (прирост) денежных средств в Национальном банке	70200	(1 223.9)	(3 838.0)
15	Чистое снижение (прирост) денежных средств в банках	70201	1 347.9	50 856.1
16	Чистое снижение (прирост) денежных средств в ценных бумагах (кроме ценных бумаг, удерживаемых до погашения)	70202	21 928.7	(20 979.2)
17	Чистое снижение (прирост) денежных средств в форме кредитов, выданных клиентам	70203	(179 907.9)	(73 222.2)
18	Чистое снижение (прирост) денежных средств от производных финансовых инструментов	70204	-	-
19	Чистое снижение (прирост) денежных средств в прочих операционных активах	70205	(8 813.0)	(35 223.0)
20	Потоки денежных средств от изменения операционных активов, итого	702	(166 668.2)	(82 406.3)
21	Чистый прирост (снижение) денежных средств Национального банка	70300	-	-
22	Чистый прирост (снижение) денежных средств банков	70301	91 833.8	(4 355.7)
23	Чистый прирост (снижение) денежных средств клиентов	70302	75 009.3	59 366.9
24	Чистый прирост (снижение) денежных средств от ценных бумаг, выпущенных банком	70303	-	(11 780.0)
25	Чистый прирост (снижение) денежных средств от производных финансовых инструментов	70304	(32.2)	32.2
26	Чистый прирост (снижение) денежных средств в прочих операционных обязательствах	70305	(5 112.5)	50.4
27	Итого потоки денежных средств от изменения операционных обязательств, итого	703	161 698.4	43 313.8
28	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от операционной деятельности	70	23 247.3	(12 789.5)
ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ				
30	Приобретение основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	71100	(8 600.9)	(5 542.6)
31	Продажа основных средств, нематериальных и других долгосрочных активов	71101	74.7	256.1
32	Приобретение долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды других юридических лиц	71102	-	-
33	Продажа долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды других юридических лиц	71103	-	-
34	Приобретение ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71104	-	(180 018.3)
35	Погашение (реализация) ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71105	-	180 018.3
36	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от инвестиционной деятельности	71	(8 526.2)	(5 286.5)
ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ				
37	Эмиссия акций	72100	-	45 919.2
38	Выкуп собственных акций	72101	-	-
39	Продажа ранее выкупленных собственных акций	72102	-	-
40	Выплата дивидендов	72103	(16 668.2)	-
41	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от финансовой деятельности	72	(16 668.2)	45 919.2
42	Влияние изменений официального курса на денежные средства и их эквиваленты	73	7 707.4	2 640.1
43	Чистый прирост (снижение) денежных средств и их эквивалентов	74	5 760.3	30 483.3
44	Денежные средства и их эквиваленты на начало отчетного периода	740	x	121 202.2
45	Денежные средства и их эквиваленты на конец отчетного периода	741	126 962.5	x

Председатель Правления **И. Колейлат**
Главный бухгалтер **А.Н. Русакович**
Дата подписания: 23 апреля 2014 года

Лицензия на осуществление банковской деятельности Национального банка Республики Беларусь № 15 от 26.04.2013 г. УНП 100755021.

Мы считаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточным основанием для выражения мнения о данной публикуемой сокращенной годовой финансовой отчетности.

Мнение

По нашему мнению, прилагаемая публикуемая сокращенная годовая финансовая отчетность, подготовленная на основе аудированной полной годовой финансовой отчетности «Франсабанк» ОАО за 2013 год, соответствует этой годовой финансовой отчетности во всех существенных аспектах.

В целях более точного понимания финансового положения «Франсабанк» ОАО по состоянию на 1 января 2014 года и результатов его финансово-хозяйственной деятельности за 2013 год публикуемую сокращенную годовую финансовую отчетность следует изучать вместе с полной годовой финансовой отчетностью, которая была размещена в полном объеме на сайте Банка <http://fransabank.by/fin-acc/2013/>

Генеральный директор Иностранное унитарное предприятие «Делойт и Туш»

Аудитор Иностранное унитарное предприятие «Делойт и Туш»

А.П. Сурмач (Квалификационный аттестат аудитора № 0001231 от 21 апреля 2005 года; Свидетельство № 45 о соответствии квалификационным требованиям для осуществления аудиторской деятельности в банковской системе от 24 декабря 2008 года.)

М.М. Бабицкая (Квалификационный аттестат аудитора № 0001775 от 22 декабря 2009 года; Свидетельство № 45 о соответствии квалификационным требованиям для осуществления аудиторской деятельности в банковской системе от 23 марта 2010 года.)

г. Минск, Беларусь 23 апреля 2014 года

Імёны

Настасся САЦЮК:

«Я ЧАЛАВЕК АВАНГАРДА»

Гісторыя ведае не адзін прыклад поспеху таленавітых сясцёр. Вольга і Настасся Сацюк якраз з іх ліку. Мяркуйце самі: Вольга — вядомая яшчэ з часоў дзіцячага «Еўрабачання-2003» спявачка, якая і сёння працягвае зьяць на эстрадным небасхіле; Настасся не адстае і не губляецца ў святле папулярнасці малодшай сястры — займаецца стварэннем модных калекцый адзення, сцэнічных касцюмаў, вядзе рубрыку модных парад і дапамагае Вользе як менеджар і прадзюсар. Натхняецца фільмамі Ларса фон Трыера і Андрэя Таркоўскага, любіць жыць на поўніцу і паважае людзей, якія маюць сваю пазіцыю...

— Раскажы пра твой брэнд kutSAS by Nastassia Satsuk...

— Назва kutSAS з'яўляецца амаль анаграмай майго прозвішча. Акрамя гэтага, як выявілася, кутсас — галаўны ўбор аднаго паўночнага народа Расіі. Потым, калі ўжо назва была прыдуманая, высветлілася, што мой дзед па мамай лініі быў іх нашчадкам. Адзенне, якое я ствараю, брэндам пакуль назваць складана, бо павінны быць паказчыкі фінансавай паспяховасці і кліенцкай запатрабаванасці. На жаль, у рэаліях беларускага рынку пакуль што гэта немагчыма. Таму мой брэнд сёння трымаецца больш на ідэі, але хочацца верыць, што з часам адолею ўсе «прыступкі паспяховасці».

— З чаго пачыналася захапленне дызайнам?

— Цяга да дызайну ўва мне праявілася нават раней, чым я пачала займацца журналістыкай. Паколькі мая сястра з дзяцінства на сцэне, я дапамагала маме ў стварэнні для Вольгі сцэнічных касцюмаў. Шыць, праўда, тады не ўмела, але ідэі выдала, і мы іх разам увасаблялі.

Часам нават маміну суценку магла парэзаць, калі адчувала: без нейкай дэталі нам проста не абысціся. У 12 гадоў загарэлася ідэяй паўдзельнічаць у кастынгі юных дызайнараў у Польшчы. Там на конкурсе «Польскі зарапад» была намінацыя «Дызайнер адзення». Памятаю, рабіла папулярныя на той час касцюмы з цэлафанавых пакетаў і іншыя авангардныя рэчы. З гэтай жа калекцыяй я спрабавала паўдзельнічаць у «Млыне моды», зусім не разумеючы правілаў гульні моднай індустрыі. Пасля няўдачы я на пэўны час перастала займацца гэтай справай. Паступіла на журфак...

— Усё змяніла сустрэча з дызайнерам Марынай Парфяновіч?

— З яе, у прынцыпе, усё і пачалося. Калі я вучылася на трэцім курсе, у маім жыцці з'явілася студыя «Арт-авангард» Марыны Парфяновіч. Трапіць туды было прэстыжна, многія яе вучні станавіліся дастаткова вядомымі фігурамі ў модным свеце.

(Заканчэнне на 8-й стар. «43».)

Размеркаванне

МЫТНЫЯ ПЛАЦАЖЫ — ПАД «ДВАЙНЫМ» КАНТРОЛЕМ

Калі раптам пабачыце ў Мінску двух знешне падобных людзей у форме мытнікаў, не спяшайцеся спісваць гэта на падман зроку. Цалкам верагодна, што вам сустрэліся браты Аляхновічы, героі нашага артыкула. Тры гады таму Аляксандр і Сяргей скончылі ўніверсітэт і прыйшлі працаваць на Мінскую рэгіянальную мытню. Нядаўнія маладыя спецыялісты распавялі нашым карэспандэнтам, ці лёгка пераўвасобіцца з юриста ў мытніка і каму ў першую чаргу шанцуе ў кар'еры...

Аляксандр Аляхновіч.

ба, праводзіць мытны дагляд. Справа Сяргея — кантроль міжнародных паштовых адпраўленняў. Як можна зразумець, сёння браты, што нарадзіліся з розніцай у некалькі хвілін і большую частку жыцця знаходзіліся разам, працуюць у розных частках сталіцы. Аляксандр — старшым інспектарам аддзела мытнага афармлення і кантролю № 10, што знаходзіцца ў Калядзічах, Сяргей — старшым інспектарам аддзела мытнага афармлення і кантролю № 2 на Мінскай пошце.

— Наш родны горад — Навагрудак. Там мы і жылі да пераезду ў сталіцу, — распавядае Аляксандр.

Студэнтамі юрыдычнага факультэта БДУ хлопцы сталі без асаблівых цяжкасцяў. Але, па словах Аляксандра, сталіца не адразу стала месцам, дзе адчуваеш сябе «ў сваёй талерцы».

Як і большасць беларускіх студэнтаў-бюджэтнікаў, пасля вучобы Аляхновічаў чакала размеркаванне. Але і тут яны аказаліся поруч, ды яшчэ і месца працы знайшлі ў Мінску, «спраўдзішы» мару многіх беларускіх выпускнікоў. Праца на Мінскай рэгіянальнай мытні была адным з варыянтаў «размеркавацца» пасля вучобы, і браты не прамінулі скарыстацца такой магчымасцю.

(Заканчэнне на 2-й стар. «43».)

Сяргей Аляхновіч.

...Аднаму штодня даводзіцца мець справу з вялізнымі стосамі дакументаў на розную тэхніку, другому — з не менш буйнымі мяхамі паштовых адпраўленняў. Аляксандр займаецца мытным афармленнем тавараў, прымае дэкларацыі ад юрыдычных асоб, калі трэ-

Будзь гатовы!

ТУТ ВУЧАЦЬ АРМІЮ ЛЮБІЦЬ

Сярод выпускнікоў школ не так многіх, хто свядома хоча звязаць свой лёс са службай у войску. Адна з прычын такога стаўлення юнакоў да выканання пачэснага абавязку — састарэлая і недасканалая сістэма дапрызыўнай падрыхтоўкі. Праўда, апошнім часам гэтая праблема, здаецца, пачала вырашацца: у многіх раёнах Мінска з'явіліся Цэнтры дапрызыўнай падрыхтоўкі. Каб даведацца, як працуе новая сістэма, карэспандэнты «Чырвонкі» наведалі такі цэнтр у Маскоўскім раёне сталіцы — ён размяшчаецца на базе сярэдняй школы № 170.

Установа займае амаль увесь трэці паверх. Кіруе ёю Юген ГУНЬКО, намеснік дырэктара школы па вучэбнай рабоце, капітан запasu, настаўнік вышэйшай катэгорыі, уладальнік гранта Мінгарвыканкама за распрацоўку адукацыйнага праекта «Фарміраванне ў юнакоў гатоўнасці да выканання абавязку па абароне Айчыны ва ўмовах адукацыйнай прасторы Цэнтра дапрызыўнай падрыхтоўкі».

— У апошнія гады выкладанне дапрызыўнай падрыхтоўкі ў школах было вельмі праблематычным, — кажа Юген Гунько. — Нават калі знаходзіўся чалавек, сапраўды дасведчаны ў вайскавай справе, то ў самым лепшым выпадку (пры наяўнасці ў школе двух дзясятых і двух адзінаццатых класаў) у яго былі ўсяго чатыры вучэбныя гадзіны ў тыдзень. Для параўнання: на стаўку трэба весці дваццаць урокаў на тыдзень. Пры гэтым афіцэр не можа весці іншыя школьныя прадметы, таму для нагрукі на стаўку яму больш

нічога не маглі даць. І заробак у яго атрымліваўся адпаведны... Звычайна гэтую праблему вырашалі проста: дапрызыўную падрыхтоўку ў хлапцоў веў настаўнік фізкультуры ці працоўнага навучанна, а ў дзяўчат, часцей за ўсё, настаўнік біялогіі.

Якім жа чынам удалося змяніць сітуацыю? Такі прадмет, як дапрызыўная падрыхтоўка, у школьнай праграме застаўся, але цяпер выкарыстоўваецца іншы падыход да яго выкладання.

Цэнтр працуе па блочна-модульным прынцыпе — уся гадавая праграма дысцыпліны, якая складаецца з 35 вучэбных гадзін, падаецца блокам за шэсць вучэбных дзён. Гэта значыць, што вучні старэйшых класаў кожнай са школ Маскоўскага раёна сталіцы ў адпаведнасці з зацверджаным графікам раз на год вызваляюцца ад усіх іншых урокаў і на працягу шасці дзён замест сваёй школы наведваюць Цэнтр дапрызыўнай падрыхтоўкі. Па выніках навучанна выстаўляюцца адзнака за чвэрць і гадавая адзнака. Акрамя гэтага, дзесяцікласнікі ў чэрвені выязжаюць на вучэбна-палявыя зборы ў падшэфны полк сувязі, а дзесяцікласніцы «практыкуюцца» ў паліклініках Маскоўскага раёна сталіцы. Усяго за год у Цэнтры праходзяць падрыхтоўку больш за 2,5 тысячы старшакласнікаў.

Тут сапраўды створаны ўсе ўмовы для таго, каб зацікавіць моладзь вайскавай справай. Ёсць кабінет агнявой і тактычнай падрыхтоўкі, кабінет гісторыі Узброенных Сіл, кабінет радыяцыйнай, хімічнай і біялагічнай абароны, кабінет арганізацыі баявой дзейнасці, кабінеты тэарэтычнай і практычнай медыцыны.

(Заканчэнне на 3-й стар. «43».)

Падпалкоўнік запasu Ігар БЕДЗЕНКА выкладае стралявую падрыхтоўку.

МЫТНЫЯ ПЛАЦЯЖЫ — ПАД «ДВАЙНЫМ» КАНТРОЛЕМ

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

— Насамрэч, калі мы ўладкоўваліся на мытню, давлялося прайсці сур'ёзны адбор, — распавядае Сяргей. — Было шмат прычын, чаму выбралі нас. Думаю, дыплом універсітэта з добрымі баламі таксама адыграў сваю ролю.

Па першым часе браты працавалі ў адным аддзеле. Патрабавалася спасцігнуць столькі інфармацыі, што без парад больш дасведчаных калегаў ніяк нельга было абысціся. На Мінскай рэгіянальнай мытні так заведзена: у кожнага маладога супрацоўніка ёсць куратар, які на працягу года дапамагае яму стаць прафесіяналам. Далей навічка чакае справаздача і экзамен.

«Як так? Падобная знешнасць, адзін універсітэт, дык яшчэ і праца агульная, на якой трэба хадзіць у аднолькавай форме?» — спытаюць некаторыя. А вось браты Аляхновічы ў гэтых пунктах біяграфіі не бачылі нічога дзіўнага.

— Мы нарадзіліся ў адзін дзень (Аляксандр — на некалькі хвілін раней), раслі ў аднолькавых умовах, разам праходзілі пэўныя жыццёвыя вехі, таму погляд на свет у нас падобны. Відаць, па гэтай прычыне мы часам робім аднолькавы выбар, — гаворыць Сяргей.

Хоць яны з братам — двойняты, а не блізняты, старонні чалавек не адразу можа разабраць, хто ёсць хто. Блыталі? Вядома! «Дэжа вю» ў людзей, якія, аформіўшы дакументы ў аднаго інспектара, выпадкова бачылі «яго» ў суседнім акенцы? Калі ласка!

Але, па словах хлопцаў, у сумеснай працы быў несумненны плюс: магчымасць адзін аднаму ўвесь час дапамагачь. Патлумачыць нешта, параіць. Калі аднаму з братоў выпадаў вялікі кавалак працы, другі мог яго «падстрахаваць».

— Не ведаю, як у Сяргея, а ў мяне першы дзень на мытні асацыюецца з кодэксамі і нарматыўнымі актамі. Напачатку іх давялося перачытаць безліч, але для нядаўняга студэнта-юрыста вялікая колькасць інфармацыі і папер — справа не новая. За адзін дзень зразумець, падабаецца праца ці не, немагчыма, таму ніякага расчаравання ці здзіўлення не было, — успамінае Аляксандр.

Хутка браты зразумелі, што, акрамя «папяровых» абавязкаў, на мытні трэба яшчэ і шмат кантактаваць з людзьмі. На жаль, стасункі не заўжды толькі прыемныя, і на іх нявпытнаму супрацоўніку даводзіцца выдаткоўваць нямала эмоцый.

— Канфлікты ўзнікаюць часам з-за таго, што інспектар па аб'ектыўных прычынах карэктуюе кошт тавару, а гэта значыць, што чалавеку давядзецца ўносіць большы мытны плацеж, — тлумачыць Аляксандр. — Зразумела, многія з гэтым не згодныя. Яшчэ адно нараканне — быццам бы маруднае афармленне.

У абавязкі Сяргея Аляхновіча ўваходзіць кантроль міжнародных паштовых адпраўленняў.

Лепшае выйсце тут — ставіць уяўны бар'ер супраць негатыву. І галоўнае — своечасова «прыбраць» свае эмоцыі, каб не адказваць раздражнёнасцю на раздражнёнасць.

У Сяргея з «канфліктнымі» асобамі сітуацыя падобная. Спрэчкі і скаргі ўсё па той жа прычыне — налічаныя пошліны. На шчасце, наконт паштовага адпраўлення асабіста інспектара ніхто не папракне: пасылкі атрымліваюць у паштовых аддзяленнях па месцы жыхарства, куды яны прыходзяць пасля мытнага кантролю. Можна толькі накіраваць на мытню пісьмовы зварот з просьбай перагледзець суму пошліны.

— Вось, напрыклад, возьмем гэты пакунак. Яго адраілі надзвычай часта робіць

Аляксандр Аляхновіч праводзіць мытны дагляд лодкі.

заказы за мяжой, таму мой абавязак — кантраляваць такія адпраўленні, — распавядае інспектар.

На гэты раз пошліну налічваюць не давалася: усярэдзіне аказаліся звычайныя касме-

тычныя сурвэткі, кошт якіх не перавышаў той, што быў пазначаны ў дакументах на адпраўленне. Але, па словах Сяргея, літаральна за некалькі гадзін да нашай размовы ён выявіў амаль трыццаць мабільных тэлефонаў, кошт якіх адпраўшчык з Кітая значна занізіў. У такіх сітуацыях беларускаму атрымальніку, вядома, даводзіцца даплачваць тое, што належыць.

Дарэчы, цяпер значна адрозніваюцца не толькі абавязкі, але і прафесійныя рытмы братоў. Так, на цяперашнім месцы працы ў Аляксандра —

некалькі выхадных, каб аднавіць сілы.

Сярод плюсоў, якія дае праца на мытні, — тут можна дастаткова хутка атрымаць прафесійнае званне, ёсць магчымасць прасунуцца па кар'ернай лесвіцы.

А вось бяспрэчны мінус, асабліва для Аляксандра, які не так даўно ажаніўся, — гэта частая неабходнасць ахвяраваць часам, які мог бы прысвяціць блізімкам. Дзяжурствы ж здараюцца і ў суботу-нядзелю.

Яшчэ адно пытанне, якое хвалюе многіх — жыллё.

— Сёння будуюцца тыя, хто стаў на чаргу недзе ў 2004 годзе, таму можна падлічыць, праз колькі часу такая магчымасць выпадзе і мне, — кажа Аляксандр.

Цяпер ён атрымлівае другую вышэйшую адукацыю па спецыяльнасці «Бізнес-адміністраванне». Сёння браты, на жаль, бачацца рэдка, вечарам пасля працы едуць кожны на сваю здымную кватэру. На пытанне аб тым, што патрэбна для поспеху ў кар'еры, адзін задумваецца, а другі ўпэўнена сцвярджае, што, каб дасягнуць чагосьці, найперш трэба мець добрую працаздольнасць, і толькі пасля — атрымаць ад лёсу трохі шанцавання. Бо ўдача павінна абавязкова ўсміхнуцца таму, хто гатовы шмат працаваць.

Ганна ГАРУСОВІЧ.
Фота Надзеі БУЖАН.

3 «Базаі» у галаве

ГЭТА БЫЎ ПРЫГОЖЫ ФІНАЛ

«Спартыўны» інтэлект, памножаны на крэатыўнасць, робіць цуды

11 англамоўных задач, 5 гадзін на іх рашэнне, 48 камандаў-прэтэндэнтак на перамогу... Фінал адкрытага чэмпіянату БДУІР праходзіць па правілах чэмпіянату свету па праграмаванні сярод студэнтаў ACM ICPC і стаў самым буйным праектам па спартыўным праграмаванні ў Беларусі.

— Мяркую, што асаблівасць нашага праекта — у яго атмасферы і дэмакратычнасці. У нас няма абмежаванняў ні па ўзросце, ні па колькасці зарэгістраваных камандаў, — падзяліўся сваімі думкамі намеснік дэкана факультэта камп'ютарных сістэм і сетак БДУІР Аляксей ЛЯШЧОЎ. — Самым малодшым удзельнікам — 15—16 гадоў, і, што самае галоўнае, маладыя праграмісты прыязджаюць рашаць задачы, якія маюць практычны накіраванасць і развіваюць прафесійныя навыкі ў такіх сферах, як, скажам, аэракасічная індустрыя, астрафізіка, медыцына, біяінфарматыка, медыцына, робатабудуўніцтва, пошукавыя сістэмы ў інтэрнэце.

...Чатыры гадзіны каманды маглі назіраць за поспехамі сапернікаў у агульнай табліцы вынікаў. А ў апошнюю яна была «замарожана» і інтрыга захоўвалася аж да цырымоніі ўзнагароджання. Арганізатары чэмпіянату запэўніваюць, што гэта быў прыгожы фінал: кожную прадстаўленую на спаборніцтвах задачу рашыла хаця б адна з камандаў-удзельніц, пры гэтым не знайшлося ніводнай каманды, якая справілася б з усімі задачамі.

Дарэчы, сярод аўтараў задач, прапанаваных удзельнікам чэмпіянату, быў і бронзавы прызёр чэмпіянату свету па праграмаванні сярод студэнтаў ACM ICPC 2012 года Аляксей Ропан (цяпер магістрант факультэта камп'ютарных сістэм і сетак БДУІР).

Прадстаўнікі ІТ-кампаній упэўнены, што спаборніцтва па спартыўным праграмаванні развіваюць у маладых людзей крэатыўнасць, уменне працаваць у камандзе і дасягаць вынікаў нават ва ўмовах жорсткай канкурэнцыі. Яны не ўтойваюць, што конкурс дазваляе ім заўважыць самых таленавітых, мэтанакіраваных, працалюбных і адказных студэнтаў.

— Мы традыцыйна падтрымліваем Адкрыты чэмпіянат БДУІР па праграмаванні, — кажа намеснік дырэктара аддзялення eBusiness IBA Minsk IBA Group Іван ПЕЛЕЦКІ.

— Удзельнікі чэмпіянату — фактычна нашы будучыя супрацоўнікі, таму для нас важна заўважыць і падтрымаць іх яшчэ на этапе вучобы.

Праэрктар па вучэбнай рабоце і інфарматызацыі БДУІР Барыс НИКУЛЬШЫН з гонарам зазначае, што геаграфія ўдзельнікаў чэмпіянату з кожным годам пашыраецца. Летась у ім удзельнічалі 150 камандаў, а сёлета ў адборачных паядынках сустрэліся 229 камандаў з 94 навучальных устаноў. У адборачных этапах, акрамя беларусаў, удзельнічалі каманды з Расіі, Латвіі, Літвы і Украіны.

Па словах Барыса Нікульшына, традыцыйна ў фінал выходзяць моцныя каманды з розных рэгіёнаў Беларусі. Гэта сведчыць, што і там у нас вельмі моцная моладзь, якая ў праграмысцкім руху ні ў чым не саступае навучэнцам сталічных ВНУ.

Вынікі адкрытага чэмпіянату БДУІР падведзены. Першае і другое месцы заваявалі каманды студэнтаў з Маскоўскага фізіка-тэхнічнага інстытута, якія рашылі 10 і 9 задач адпаведна. Каманда БДУ Авабава заваявала дып-

лом другой ступені і трэцяе месца. Хлопцы знайшлі рашэнне да 8 з 11 прапанаваных задач. Таксама дыплом другой ступені заваявала яшчэ адна каманда студэнтаў БДУ — Air Penguins: яе ўдзельнікі размясціліся на чацвёртай пазіцыі, рашыўшы 7 задач.

«Удзельнікі чэмпіянату — фактычна нашы будучыя супрацоўнікі, таму для нас важна заўважыць і падтрымаць іх яшчэ на этапе вучобы».

За шэсць рэшаных задач дыплом трэцяй ступені былі ўручаны камандам БДУІР Citrus і Bsuir_power, камандзе Латвійскага ўніверсітэта Unusual і камандзе з Санкт-Пецярбургскага нацыянальнага даследчага ўніверсітэта інфармацыйных тэхналогій механікі і оптыкі.

Акрамя стандартных намінацый, журы чэмпіянату сёлета заснавала яшчэ тры спецыяльныя. У намінацыі «Абсалютнае першае месца» прыз атрымала каманда Yandex.Belarus Team, якая рашыла найбольшую колькасць задач (10) з мінімальным штрафам, але каманда ўдзельнічала ў спаборніцтвах па-за конкурсам. Яе прадстаўлялі беларусы Аляксей Толсцікаў, Раман Удавічэнка і Юрый Пісарчык: усе хлопцы — добра вядомыя ў спартыўным праграмаванні «байцы».

За апошняю паспяховую спробу здаць рэшаную задачу была адзначана каманда Bratishki: спроба была зроблена за 7 хвілін 10 секундаў да завяршэння спаборніцтваў — хлопцы змагаліся да апошняга...

А ў намінацыі «Лепшая каманда школьнікаў» перамога дасталася навучэнцам Ліцэя БДУ. Вадзім Захаранка, Сяргей Амелянюк і Дзмітрый Калабук змаглі сапернічаць амаль нароўні са студэнтамі і правільна ра-

шылі 5 задач, заняўшы ў зводнай табліцы вынікаў 10 месца — самае высокае сярод школьных камандаў.

Прадстаўнікі ІТ-кампаній упэўнены, што спаборніцтва па спартыўным праграмаванні развіваюць у маладых людзей крэатыўнасць, уменне працаваць у камандзе і дасягаць вынікаў нават ва ўмовах жорсткай канкурэнцыі.

А ўжо ў чэрвені мы ўсе будзем «хварэць» за каманду студэнтаў факультэта прыкладнай матэматыкі і інфарматыкі БДУ, якая адзіная з Беларусі здолела прабіцца з лаўфэналу ў фінал чэмпіянату свету па праграмаванні сярод студэнтаў ACM ICPC. Удзельнікам гэтага паядынку стануць 120 лепшых камандаў са 100 краін свету, у тым ліку студэнты Санкт-Пецярбургскага нацыянальнага даследчага ўніверсітэта інфармацыйных тэхналогій, механікі і оптыкі, якія ўжо неаднойчы перамагалі ў фінале, а таксама студэнты Маскоўскага дзяржаўнага і Санкт-Пецярбургскага дзяржаўнага ўніверсітэтаў. Санкт-Пецярбург неафіцыйна лічыцца сусветнай сталіцай праграмавання. Такім чынам, барацьба ў фінале для праграмістаў з Белдзяржуніверсітэта лёгкай не будзе. За гонар беларускай праграмысцкай школы будучы змагацца трэцякурснік Аляксандр Некрашэвіч і студэнты чацвёртага курса Яўген Грыцкевіч і Аляксей Колесаў.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ТУТ ВУЧАЦЬ АРМІЮ ЛЮБІЦЬ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «43».)

Супрацоўнікі Цэнтра — афіцэры запаса, людзі, якія на ўласным вопыце ведаюць, што такое служба ў войску. Ці, у выпадку з дзяўчатамі, прафесійныя спецыялісты па медыцынскай дапамозе. Пры гэтым усе яны маюць і шматгадовы педагогічны досвед. Падпалкоўнік запаса Ігар БЕДЗЕНКА выступаў рэцэнзентам апошняга падручніка па дапрызыўны падрыхтоўцы.

З матэрыяльнай базай усё таксама добра: хлопцы практыкуюцца ў зборцы-разборцы сапраўдных АК-74, апрапаўваюць сапраўдныя касцюмы хімабароны. Кожны кабінет абсталяваны вадкакрысталічным дысплеем для прагляду вучэбных філмаў. Дзяўчаты трэніруюцца рабіць штучнае дыханне і непрамы масаж сэрца на спецыяльным манекене: калі ўсё зрабіць правільна, ён падаць сігнал сваімі электроннымі «вачыма». Адзінае, чаго пакуль што не хапае — ціра. Для таго, каб папрактыкавацца ў стральбе, хлопцы наведваюць суседнюю школу.

Здзіўляе апантанасць, з якой афіцэры займаюцца абсталяваннем Цэнтра. Ледзь не ў кожнага з іх ёсць калекцыя вайсковай аtryбутыкі: знакаў адрознення, галаўных убораў, паменшаных копіяў вайсковай тэхнікі. Усе гэтыя калекцыі выстаўляюцца ў памяшканнях Цэнтра, і пазнаёміцца з імі можа кожны ахвотны. Акрамя таго, сюды трапляюць і сапраўдныя музейныя калекцыі. Падчас нашага візіту ў адным з кабінетаў праходзіла выстава калекцыі, якая належыць вядомаму аматару казацтва Ігару Бабіцкаму. Вучні маглі ўбачыць абмундзіраванне і прадметы побыту савецкіх і нямецкіх салдат часоў Вялікай Айчыннай вайны. У кабінете агнявой і тактычнай падрыхтоўкі знаходзіцца інсталляцыя «Абарона моста праз раку Дняпро ў Магілёве», перададзеная сюды з Дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

Зрэшты, практычна кожны кабінет выглядае, як сапраўдны музей. Супрацоўнікі ўвесь час прыдумляюць нешта новае для таго, каб зацікавіць дзяцей, а тыя, у сваю чаргу, адгукаюцца. Па словах Яўгена Гунько, вучні з цягам часу пачынаюць самі шукаць цікавінкі ў памяшканнях Цэнтра. Акрамя гэтага, па традыцыі, кожны «выпуск» пакідае пасля сябе насценгазету з уражаннямі і пажаданнямі Цэнтра.

На працягу тыдня жыццё навучэнцаў карэнным чынам мяняецца, бо ў яго ўваходзяць пэўныя элементы вайсковай дысцыпліны. Класы становяцца ўзводамі, загадам дырэктара школы кожнаму ўзводу прызначаецца камандзір. Штодня з навучэнцаў выбіраюцца днявальныя, якія дзяжураць у

кожным з памяшканняў Цэнтра.

— Зразумела, навучэнцы да нас прыходзяць розныя, — кажа капітан запаса Гунько. — Таму мы шукаем падыход да кожнага з іх. Прапаўваем выкананне творчых работ — падрыхтоўку рэфератаў, дакладаў, мультымедыяных прэзентацый. Калі некаму не дазваляе здароўе, абмяжоўваем моцныя фізічныя нагрукі на лётных вучэбных зборах.

Прозвішчы рэкардсменаў «увекавечаныя» на адным са стэндаў: разборка АК-74 — 6,2 секунды (!), кіданне гранаты Ф-1 — 66 метраў, стральба з малакалібернай вінтоўкі — 46 ачкоў з 50 магчымых.

Ва ўстанове вядзецца ўлік лепшых дзясяткаў здачы нарматываў вучнямі. Прозвішчы рэкардсменаў «увекавечаныя» на адным са стэндаў: разборка АК-74 — 6,2 секунды (!), кіданне гранаты Ф-1 — 66 метраў, стральба з малакалібернай вінтоўкі — 46 ачкоў з 50 магчымых. Гэтая інфармацыя размяшчаецца і на старонцы Цэнтра ў інтэрнэце.

Навучальны працэс у Цэнтры дапрызыўнай

падрыхтоўкі праходзіць бесперапынна. Штодзень кожны ўзвод наведвае па 6 урокаў. Пакуль адзін узвод праглядае вучэбны відэафільм на тэму абароны ў надзвычайных сітуацыях, два другія ў рэкрэацыі спасцігаюць асновы страйковай падрыхтоўкі пад кіраўніцтвам Ігара Бедзенкі. А дзяўчаты вучацца рабіць перавязку.

Мы завітваем на практычны заняткі па разборцы аўтамата. Хлопцы робяць гэта ўпершыню, таму пакуль што блытаюцца ў паслядоўнасці разбірання і з цяжкасцю ўспамінаюць назвы частак механізму. Але ва ўсім нарэшце атрымліваецца сабраць і разабраць «калашнік».

— Мне даспадобы заняці ў Цэнтры, — кажа вучань 10 «В» класа 161-й сярэдняй школы Павел РОЗУМ, — тут можна даведацца, што цябе чакае ў арміі, і трохі адпачыць ад школьнага жыцця. Сам я да службы ў войску стаўлюся станоўча, пры пэўных абставінах без сумнення пайду служыць. Перавагу аддаю ваенна-паветраным сілам, бо мяне цікавяць самалёты і кравядзі, якія можна пабачыць толькі з паветра. Я думаю, што армія Беларусі патрэбна выключна для абароны сваіх межаў і для патрыятычнага выхавання моладзі.

Па словах Яўгена Гунько, у афіцэраў, якія працуюць у Цэнтры, вельмі шмат ідэй, якія яшчэ трэба будзе рэалізаваць. Але тое, што Цэнтр ёсць і ён працуе — ужо вялікі крок наперад.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ.

Практычны заняткі па перавязцы.

Капітан запаса Яўген Гунько праводзіць заняткі па зборцы-разборцы АК-74.

Дзяўчаты вучацца аказваць першую дапамогу.

Вахта памяці

Дарогамі Герояў...

Ціха. Ідуць заняткі. Хлопцы і дзяўчаты 10—11-х класаў спасцігаюць азы дапрызыўнай і медыцынскай падрыхтоўкі. Праз кожныя 45 хвілін днявальны дае каманду: «Закончыць першую (другую, сёму) гадзіну заняткаў». У чэрвені ў юнакоў 10-х класаў пачнуцца пяцідзённыя вучэбна-палявыя зборы, у дзяўчаты — медыцынская практыка. З імі побач будуць настаўнікі Міжшкольнага цэнтра дапрызыўнай падрыхтоўкі Кастрычніцкага раёна г. Магілёва, афіцэры вайсковых часцей, медыкі, сёстры міласэрнасці Магілёўскай абласной арганізацыі «Беларускае таварыства Чырвонага Крыжа».

Галоўная мэта цэнтра — грамадзянска-палітычнае выхаванне. Штогод у ліпені-жніўні лепшыя навучэнцы становяцца ўдзельнікамі міжнароднага паходу «Батальёна імя Героя Савецкага Саюза Юрыя Двужыльнага і Героя Расіі Веры Валашынай». Міжнародны ваенна-гістарычны «Батальён...» быў створаны ў 1989 годзе па ініцыятыве нашага земляка, вэтэрана Вялікай Айчыннай вайны, пісьменніка Георгія Мікалаевіча Фралова.

Вера Валашына нарадзілася і вырасла ў Сібіры, у горадзе Кемерава. Скончыла там школу-дзясяцігодку. Напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны вучылася ў Маскоўскім кааператывным інстытуце. З верасня 1941 года — баец вайсковай часці № 9903 асобага прызначэння, выконвала баявыя заданні ў тыле нямецка-фашысцкіх войскаў, якія прарваліся да Падмаскоўя.

У ліку юных байцоў, якія папоўнілі групу, аказалася і дзесяцікласніца 201-й маскоўскай школы Зоя Касмадзям'янская. Так склалася, што Вера і Зоя пасябравалі, іх ложка стаялі побач, і па начых яны доўга аб нечым шаптаўліся. На сваё апошняе заданне пайшлі 21 лістапада 1941 года і не вярнуліся. Абедаўе трапілі ў лапы да фашыстаў. Пра лёс Зои Касмадзям'янскай, яе ге-

раічную гібель у вёсцы Пятрышчава стала вядома ў канцы студзеня 1942 года. А пра гібель Веры Валашынай — толькі ў 1957 годзе. Дзякуючы следчыкам пошуку Георгія Мікалаевіча Фралова ўдалося даведацца, што фашысцкія каты пакаралі баявых сябровак у адзін і той жа дзень — 29 лістапада 1941 года...

Юры Двужыльны нарадзіўся ва Украіне — у горадзе Канстанцінаў-

ка Данецкай вобласці. У 1935 годзе разам з бацькамі пераехаў на пастаяннае месца жыхарства ў горад Кемерава. Аказаўся ў адным класе разам з Верай Валашынай. Сядзелі за адной партай, сябравалі, паміж імі ўзнікла каханне.

Пасля заканчэння школы Юры паступіў у Ленінградскі інстытут інжынераў грамадзянскага паветранага флоту (цяпер Ваенна-паветраная акадэмія імя Мажайскага). Пайшоў добраахвотнікам на савецка-фінскую вайну (1939—1940 гг.), быў узнагароджаны ордэнам Баявога Чырвонага Сцяга. У Вялікай Айчыннай вайне камандаваў пад Сталінградам кулямётнай ротай, стралковым батальёнам, удзельнічаў у вызваленні Украіны, сваёй Канстанцінаўкі. З вясны 1944 года капітан Двужыльны на

2-ім Беларускам фронце браў удзел у аперацыі «Баграціён». Вызваліў Магілёў. Падымаў пяць разоў у атаку сваіх таварышаў, быў смяротна паранены асколкам снарада. Загінуў смерцю храбрых 25 чэрвеня 1944 года. Яму пасмяротна прысвоена званне «Герой Савецкага Саюза». Пахаваны ў брацкай магіле ў вёсцы Харошкі Чавускага раёна Магілёўскай вобласці.

Як лагічны працяг следчыцкага пошуку і быў створаны «Батальён...» з яго расійскімі, беларускімі і ўкраінскімі «ўзводамі» і «аддзяленнямі». «Батальён...» аб'яднаў школьнікаў, студэнтаў, настаўнікаў, вэтэранаў Вялікай Айчыннай вайны, былых воінаў-афганцаў, якія жывуць там, дзе нарадзіліся, ваявалі і загінулі Вера Валашына і Юры Двужыльны. Усе яны разам беражліва захоўваюць памяць аб героях, перадаюць яе з пакалення ў пакаленне.

Першы паход, у якім узялі ўдзел лепшыя навучэнцы школ Кастрычніцкага раёна г. Магілёва, быў прымеркаваны да пачатку аперацыі «Баграціён». Адбыўся ён у 1989 годзе.

Пасля былі новыя паходы, якія па чарзе праходзілі на тэрыторыі Беларусі, Расіі і Украіны. Усяго за 24 гады існавання «Батальёна...» іх было 19.

Зараз усе з нецярплівасцю чакаюць 20-ты, юбілейны паход па Магілёўшчыне, які адбудзецца ў чэрвені 2014 года.

Тамара ШПАКАВА, намеснік дырэктара па вучэбна-выхаваўчай рабоце Міжшкольнага цэнтра дапрызыўнай падрыхтоўкі Кастрычніцкага раёна г. Магілёва.

Фота Юрыя Нікіціча.

Пакаленне XXI

ПЕРАМОГА: АДНА НА ЎСІХ!

Першы міжнародны конкурс студэнцкіх навуковых работ «Агульны шлях да Вялікай Перамогі: да 70-годдзя вызвалення Беларусі» пройдзе ў БДУ. Арганізатарамі інтэлектуальных спаборніцтваў выступілі гістарычны факультэты Белдзяржуніверсітэта і Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя М. В. Ламаносава. Гэта адзін з сумесных праектаў дзвюх вядучых ВНУ Снд.

Мэта конкурсу — стымуляваць навукова-даследчую дзейнасць моладзі і папулярызаваць гістарычныя веды. Да ўдзелу ў ім запрашаюцца студэнты гістарычных факультэтаў ВНУ ўсіх краін постсавецкай прасторы. Навуковая работа выконваецца індывідуальна або калектыўна (колькасць аўтараў — не больш за тры чалавекі). Па ўмовах спаборніцтваў даследаванні канкурсантаў могуць выходзіць за рамкі заяўленай тэмы, але пры гэтым абавязкова павінны асвятляць падзеі Вялікай Айчыннай вайны.

Конкурс пройдзе ў два этапы — завочны і вочны. Работы першага адборачнага тура прымаюцца да 20 мая па электронным адрасе www.hist.bsu.by/konkurs2014.

Фінальны паядынак адбудзецца напрыканцы чэрвеня або ў пачатку ліпеня на гістарычным факультэце БДУ. Яго ўдзельнікамі стануць пераможцы завочнага тура, якім даведзецца публічна абараняць свае навуковыя работы.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ГІСТОРЫЯ МАЁЙ СЯМ'І

(з успамінаў бабулі Ванды Пятроўны)

Бабуля ў 1947 годзе.

Да 1939 года на маёй малой радзіме была польская ўлада. Затым уклад жыцця ўсіх людзей, якіх і цяпер называюць заходнікамі, кардынальна змяніўся. Сведкам таго пераломнага часу і далейшых падзей была мая бабуля, якая за 83 гады пабачыла столькі, што тое пабачанае і перажытае літаральна прасіцца на старонкі рамана, які, магчыма, напішацца некалі мною. Паслухаем Ванду Пятроўну...

«Памятаю сябе з пяцігадовага ўзросту. 1935 год. Мы жылі на хутары каля Святычаў, што непадалёку ад мястэчка Ляхавічы. Мелі восем гектараў зямлі, якую купілі ў нямецкага графа Генрыха Плятэра, уладальніка маёнтка ў Святычах. У сям'і было сям'яра дзяцей: чатыры дзяўчынкі і трое хлопчыкаў. Размаўлялі толькі па-польску, як усе ў вёсцы, і лічыліся палякамі. Я была самая старэйшая. Выхоўвалі нас бацька з маці. Бацька, Пётр Іосіфавіч Цюля, быў вядомым у наваколлі чалавекам. Працаваў ён рымарам (майстрам па вырабе вупражы для коней) у пана Чарноцкага з маёнтка Нача. Усё жыццё бацька пражыў, можна сказаць, не дома. Да нас прыезджалі толькі ў суботу і нядзелю, каб дапамагчы на гаспадарцы і схадзіць усёй сям'ёй у касцёл, дзе вёў імшу скэндз Петрашэвіч. Каб апрацаваць зямлю, сабраць ураджай, бацька наймаў работнікаў, справядліва і своєчасова разлічваючыся з імі за працу. Ён быў працавітым чалавекам: спаў па тры-чатыры гадзіны, каб зарабіць для сям'і грошы, набыць яшчэ больш зямлі і паставіць на ногі дзяцей. Маці, Маргарыта Адамаўна Паўлік, займалася нашым выхаваннем. Яна сама пякла хлеб, варыла мыла, усю ноч магла ткаць ручнікі. Гаспадарка ў нас была вельмі вялікая: два кані, дзве каровы, сем авечак, пятнаццаць гусей, трыццаць курэй, трыццаць шэсць вулляў пчол. Ужо ў дзевяць гадоў кожнага з маіх ровеснікаў вучылі жаць і сушыць збажыну. Паколькі я была самая старэйшая ў сям'і, то кожную раніцу прачыналася ў чатыры гадзіны і ішла на поле пасвіць дзвюх кароў і адначасова вучыла ўрокі.

У 1938 годзе, маючы за плячамі восем гадоў (у польскай школе навучанне пачыналася з 8 гадоў), я пайшла ў першы клас Святыцкай школы, якая знаходзілася за тры кіламетры ад нас. Хадзілі пешшу. Партфель і боты нам рабіў бацька, а ўсё адзенне шыла маці. У першым класе навучылася чытаць, пісаць па-польску, бо беларускай мовай не карысталіся. На перапынках забараня-

лася нават некалькі слоў вымавіць па-беларуску, і ўсе вучні падпарадкоўваліся патрабаванням польскіх настаўнікаў, бо баяліся быць бітымі лінейкай ці ўвогуле — быць выключанымі са школы. Да гэтага часу памятаю боль у далоні, па якой настаўнік ударыў лінейкай за тое, што забыла дома аловак. Іншых дзяцей за нявывучаны ўрокі білі па голай спіне спецыяльна прызначанай для гэтага доўгай лінейкай. Але пакаранне дзяцей за правіны не сведчыла, што ўсе настаўнікі былі жорсткімі. У школе нас не кармілі, таму некаторыя педагогі заўсёды дзяліліся ежай з беднымі вучнямі, у якіх не было дома нават хлеба.

17 верасня 1939 года змянілася ўлада. Беднякоў яна надзяліла зямлёй, забраўшы яе ў паноў. З'ехаў у Англію пан Чарноцкі — сябар майго бацькі, а таксама іншыя ўладальнікі маёнткаў, якіх на Ляхавіччыне было не так і мала. Многія з іх пакінулі свой родны край назаўсёды. У нашай сям'і зямлю не забіралі.

Ужо ў трэцім класе я вучылася ў беларускай школе, дзе вучылася беларуская мова, але навучанне засталася польскім, як і раней.

Мне было 11 гадоў, калі пачалася вайна. У тры гадзіны дня 22 чэрвеня 1941 года па радыё было агучана: «Увага, увага! Гаворыць Масква! Германія вераломна напала на нашу краіну»... А чацвёртай гадзіне ночы 23 чэрвеня 1941 года мы прачнуліся ад выбухаў бомбаў і свісту куль. Адразу пачалі збіраць коўдры, падушкі, ежу і панеслі ўсё гэта ў склеп (раней ён быў прызначаны для пчол, дзе яны заўсёды зімавалі). Сядзелі першыя дзесяць дзён вайны там, толькі маці выходзіла па начах (калі немцы спалі), каб падаць кароў. Адночы мая малодшая сястра выйшла са

склепа, і тут здарылася страшнае: ворагі яе заўважылі і паклікалі ўсю сям'ю да сябе, сказаўшы, каб мы сустракалі іх з кветкамі, стоячы ўздоўж дарогі. А калі зноў пойдзем у сховішча, то ўсіх расстраляюць. І мы стаялі, бо хацелі жыць...

Праходзілі тыдні, месяцы акупацыі, а вайна не канчалася. Адночы мы з маці ішлі да яе брата, які жыў непадалёку, і сустрэлі двух савецкіх салдат, што адбіліся ад сваёй разбітай часці і прабіраліся на Усход. Яны спыталі, дзе знаходзяцца немцы... У гэты дзень я ўпершыню ўбачыла, як забіваюць людзей. Літаральна за некалькі сантыметраў ад мяне праяцелі дзве кулі, якія трапілі ў гэтых хлопцаў. Для мяне было вялікім жахам убачыць раптоўную смерць людзей. Праз некалькі дзён я даведлася ад суседа, што асколкам снарада забіла ксяндза Петрашэвіча, якога вельмі паважалі ў гэтых мясцінах.

Памятаю, як немцы далі нашай сям'і палоннага, каб той дапамагаў па гаспадарцы. Звалі яго Пятром Сафтарыкавым; ён быў родам з Ташкента. Яго не забілі, як іншых палонных, бо патрэбны былі рабочыя рукі, каб апрацоўваць зямлю, нарыхтоўваць прадукты для нямецкай арміі. Прызначылі на пастой у наш дом. З намі Пятро пражыў цэлы год. За гэты час мы пасябравалі з ім. Кожны вечар, сядзячы на ганку, я любіла слухаць яго апаведы пра дзяцінства, пра трагедыю сям'і (арышт бацькоў як ворагаў савецкай улады) ды пра бой 24 чэрвеня 1941 года каля ракі Шчара пад Ляхавічамі, дзе загінула столькі савецкіх воінаў і немцаў, што ўся зямля ўздоўж Брэст-Маскоўскай шашы і сама яна была заліта крывёю і ўсеяна цэламі. Пражыўшы ў нас некаторы час, ён уцёк у партызаны. Пасля вайны наша сям'я атрымала ад яго ліст: «...Вось я ўжо і ў Ташкенце. З маіх родных засталася толькі бабуля, з якой я жыю. Дзякуй вам за тое, што вы для мяне зрабілі...»

...Надыходзіў 1943 год. Нягледзячы на акупацыю, мы, дзеці, хадзілі ў школу. Настаўнікам станаўіўся кожны дарослы, хто ўмеў чытаць і лічыць. А потым у вёску вярнуліся немцы, якія адступалі. Яны забіралі ў жыхароў усё: ежу, адзенне, жывёлу... Старэйшых дзяцей вывозілі на работы ў Германію. У гэты спіс патрапіла і я. Але тут адбыўся чуда: у вёску прыйшлі рускія, якія выратавалі не толькі мяне, але і астатнюю моладзь.

ПРА АЎТАРА

Іна — удзельніца і прызёр раённых алімпіяд па беларускай мове і географіі.

— Роднай мовай захапляюся з пачатковых класаў, — кажа 17-гадовая аўтарка. Дарчы, яшчэ яна піша сцэнарыі для навагодніх вечароў і іншых святаў.

Іна гаворыць, што любіць па вечарах, утульна ўладкаваўшыся на канапе, паслухаць цікавыя і пазнавальныя апаведы бабулі. Таму і на конкурс «Мы — такія!..» вырашыла напісаць сваю творчую працу менавіта пра яе.

Іна марыць стаць журналісткай.

У ліпені 1943 года Ляхавіцкі раён быў вызвалены. Цяпер трэба было клапаціцца пра будучыню. У 1945 годзе я на «выдатна» скончыла школу і паступіла ў Маладзечанскі ўлікова-планавы тэхнікум Белкаапсаюза на спецыяльнасць «Бухгалтарскі ўлік». Потым па накіраванні прыйшла працаваць у грамадскае харчаванне Ляхавіцкага раёна бухгалтарам. Работу сваю я вельмі любіла.

У 1956 годзе выйшла замуж за Леаніда Якубавіча Коктыша. Распісаліся ў сельсавеце ў Святычах, а вянчаліся ў касцёле ў Баранавічах. Паколькі мы не былі камсамольцамі, то нам гэта не забаранялася. Муж быў добрым сем'янінам. Я працавала галоўным бухгалтарам, а ён сталаром у ПМК-17. Дом у Ляхавічах будоваў сам. Жылі мы душа ў душу, ніколі не сварыліся, заўсёды разам хадзілі на імшу па нядзелях і ў святы, пакуль улады не забралі наш стары і пры-

гожы касцёл, ператварыўшы яго ў бальніцу. Але, нягледзячы на гэта, мы верылі ў Бога і ўсё роўна наведвалі касцёл ці ў Баранавічах, ці ў Мядзведзічах.

У 1984 годзе завяршылася будаўніцтва новага касцёла Найсвяцейшага Сэрца Езуса Хрыста ў нашым горадзе. Стала магчымым рэгулярна наведваць храм усёй сям'ёй. Выраслі нашы дзеці. Іх было трое. Старэйшай дачушкі Ірыны няма ўжо на гэтым свеце, як няма ўжо 8 гадоў і мужа. Дачка Ірына памерла ад хваробы на 21-м годзе жыцця. Я часта ўспамінаю яе: як пайшла ў школу, паступіла ва ўніверсітэт. Для мяне вельмі балюча гаворыць пра гэта. Пахаваць сваё дзіця — самае страшнае для маці. Вядома, дачку ўжо не вярнуць, але яна заўсёды жыве ў маім сэрцы...»

○○○

Я люблю сваю бабулю не толькі за тое, што яна ёсць, але і за тое, што яна значыць для мяне, маёй маці і брата. Яна наша сонейка. Бабулі не трэба хадзіць на работу, каб зарабляць грошы. Яна пенсіянерка і займаецца нашым духоўным выхаваннем. І гэта вельмі важна для ўсіх яе чатырох унукаў. Настольнай кніжкай маёй бабулі з'яўляецца Біблія. Штодня яна шмат часу надае малітве, просячы ў Бога здароўя дзецям і ўнукам, а краіне — міру і згоды ў грамадстве. Яна нікога не асуджае, усім даруе, любіць бліжняга як саму сябе, і ў яе сэрцы заўсёды жыве любоў. Можна, па гэтай прычыне мая бабуля мае моцнае фізічнае здароўе і душэўную раўнавагу. І мы, нашчадкі, бярэм з яе прыклад: як быць, як жыць, як знаходзіць выйсце з той ці іншай сітуацыі, як любіць жыццё, як быць удзячным Небу за гэты дар.

Іна БУШЫЛА, вучаніца 11 класа СШ №1 г. Ляхавічы.

Май 1941 года, мая 11-гадовая бабуля стаіць каля свайго бацькі. Яе маці — справа, бабуля каля яе.

ВІНЦІК З ВАЧАМІ КОЛЕРУ СВЕЖАЙ ТРАВЫ

Кожны з нас па-рознаму пераадоўвае жыццёвыя перашкоды: адных цяжкасці толькі загартоўваюць, другія саступаюць і кідаюцца ў вір адчаю і тугі. Мне, безумоўна, падабаюцца першыя. Мяне заўсёды цікавілі тыя, у каго ёсць мэта, і тыя, хто ўмее дабівацца таго, чаго хоча. Гэтыя людзі выклікаюць у мяне павагу, мне падабаецца бачыць агеньчык у іх вачах. Кожны сам выбірае свой шлях, выбірае, якім яму быць.

У мяне ёсць цікавы знаёмы. Мы з сябрамі называем яго ласкава Вінцікам. Ён мне я брат. Мой сябар здзіўляе ўсіх і кожнага сваімі паводзінамі. Калі Вінт побач, то здаецца, што ўсё круціцца вакол яго. Яго светлая ўсмешка «а-ля 32, і гэта — не мяжа» дорыць цяпло і надзею.

Вінцік, нягледзячы на несур'ёзную мянушку і выгляд, вельмі адказны чалавек. Ён не апускае рукі ў цяжкую хвіліну і прыходзіць на дапамогу

тым, каму яна патрэбна.

Напэўна, мой сябар памятае, што некалі і яму дапамаглі. Вінт нарадзіўся кволым і хворым. Маці адмовілася ад яго адразу пасля нараджэння, бо пабаялася адна гадаваць дзіця. Хлопчыка адправілі ў Дом дзіцяці. Там і пражыў ён да трох гадоў, пакуль яго не ўсынавіла адзінокая жанчына, якая не мела сваіх дзяцей. Вінцік жыў з ёю некаторы час, а потым... Потым прыёмная матуля пачала піць і спага-

няць злосць на хлопчыку. Мой сябар трываў цэлы год, а потым уцёк. Вы можаце ўявіць шасцігадовага хлопчыка аднаго на вуліцы позняй восенню? Бадзьяючыся па вуліцах, Вінцік захварэў, трапіў у бальніцу, а потым — у дзіцячы дом. А ўжо

адтуль, калі прайшло чатыры гады, у апякунскую сям'ю. На гэты раз майму сябру пашанцавала.

Пра ўсё гэта я даведлася пазней, калі пазнаёмілася з Вінцікам. А адбылося гэта будзённа: мы з сям'ёй змянілі

месца жыхарства, мне давалося пайсці ў новую школу. У першы ж дзень я сутыкнулася з хлопчыкам, які мяне балюча штурхнуў, я нават калена разбіла. Калі настаўніца прывяла мяне ў клас, я проста аслупячела: за апошняй партай сядзеў той самы хлопчык-хуліган. Нас пасадзілі разам. З таго часу мы перажылі шмат свараў і прымірэнняў.

...Адночы Вінцік пасля ўрокаў паклікаў мяне з сабою. Мы накіраваліся ў дзіцячы дом, што побач з нашай школай. Аказалася, што хлопец часта сюды наведваецца. Мой сябар раскажаў, што летам, працуючы на мойцы машын, зарабіў грошы, якія цалкам аддаў дзецям-сіротам.

Мы і раней добра ладзілі, а пасля сумеснага паходу ў дзі-

ячы дом сталі яшчэ бліжэй. Мы разам некалькі разоў на тыдзень наведваем малодшых выхаванцаў. А ў школе малыя непаседы не даюць нам пакою кожны перапынак. Мая матуля штодзень дзівіцца, як я магу з'есці ў школе столькі пячэння і цукерак!

А мне ўсё падабаецца. Гэта маё жыццё, гэта мой выбар, як і выбар майго сябра. Ён ёсць у кожнага: прайсці па жыццёвым шляху ценем ці, наадварот, упарта, мужна супрацьстаяць перашкодам. І ўспамінаецца тады вядомая прыпавесць пра крыж... У кожнага ён свой. І трэба памятаць, што, несучы яго, мы спазнаём радасць і шчасце перамог. Як Вінцік з вачамі колеру свежай травы.

Юлія КЕДЭЛЬ, вучаніца 7 класа СШ №3 імя В.М. Усава г. Гродна.

ПРА АЎТАРА

Юлія — з ліку самых маладых аўтараў нашага творчага конкурсу. Ёй 12 гадоў. Тым не менш дзяўчына ўжо вырашыла, што яе мара — паступіць на факультэт журналістыкі Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта. Чаму менавіта такі выбар? Юлія кажа, што ёй падабаецца пісаць, у прыватнасці, яна з задавальненнем робіць гэта для школьнай насценнай газеты. А пра наш конкурс ёй расказала настаўніца. (Герой матэрыялу, дарчы, рэальны).

У вольны час дзяўчына любіць чытаць прыгодніцкую літаратуру, фантастыку, дэтэктывы і нават «жахліўчыкі». Яшчэ з 4 класа наведвае школьны гурток — вучыцца іграць на гітары. А дома дапамагае матулі гадаваць сваю малодшую сястрычку.

24 04 2014 г.

У ЧЫМ ЯНО, ШЧАСЦЕ?

УСЕ РАЗАМ — ЗА ВЯЛІКІМ СТАЛОМ

Сёння пачалі вывучаць творчасць Максіма Танка. Настаўніца нешта расказвае, задае пытанні... А мне на памяць прыйшоў і ніяк не хоча сыходзіць з яе забыты верш...

«Простае шчасце людское, / Так, як і наша з табою, / Пэўна, складаецца з солі, / З хлеба, сабранага ў полі, / З поту, дарожнага пылу, / З роднага небасхілу, / З дружбы, мацнейшай ад смерці, / З песні... / Так мне здаецца: / Каб з чаго іншага скласці, / Дык ці было б яно шчасцем». А з чаго складаецца маё шчасце?

Побач сядзіць Яна. Злавіў погляд. Усмехнулася. Шчасце! Шчасце? А можа, зусім не мне, а сваім нейкім таемным думкам усміхнулася. Можа, бачу яе такой, якой хачу бачыць?

Дык усё ж такі якое яно, шчасце? Імклівае, трапяткое, як асенні крык жураўля ў небе, ці маленькае і даверлівае, як сініца ў руцэ? Шчасце...

ПРА АЎТАРА

16-гадовы Ягор сціпла паведаміў пра сябе літаральна наступнае: «Самае вялікае, самае сапраўднае маё захапленне — гэта футбол. Ці звязу я з ім сваё жыццё — не ведаю. А пакуль гэтаму захапленню я аддаю ўсё вольны час і самога сябе. Мае жыццёвыя памкненні — жыць на сваёй зямлі годна». А яго мама — Наталля Станіславаўна — дадала, што сын хоча быць архітэктарам, а футбол — гэта сапраўды яго «душа». Хлопец гуляе ўжо пяць гадоў, больш за тое — выступае за гарадскую футбольную каманду Ліды. Любіць чытаць. Любімы жанр — фэнтэзі. Ягор ужо ўдзельнічаў раней у творчых конкурсах, але звязаны яны былі з вершаскладаннем.

ніяк не рашаецца. Дакрануцца да падушкі — і такое шчасце... А заўтра — урок. Таму спачатку пошук, адкрыццё, перамога над сваёй лянтотай і толькі тады — шчасце заслужанага адпачынку.

А можа, заўтра раніцай папрасіць спісачку задачку? Ёсць сябры, верныя, адданыя, якія не кінуць у цяжкую хвіліну. Але калі здацца цяжасцям адзін, другі раз, ці можна чаго-небудзь дасягнуць у жыцці? Дакладна — не. А калі плыць па цячэнні, не супраціўляцца спакусам — шчасце не ўбачыць дакладна. Значыць, шчасце — гэта пераадоленне, рух, імкненне наперад, перамога над сабой, сваімі слабасцямі і недахопамі. Шчасце — гэта развіццё, фізічнае і духоўнае.

«Простае шчасце людское...» — сказаў паэт. А якое яно, простае шчасце, для мяне? Шчасце — гэта змаганне з перашкодамі, якія ўзнікаюць на маім шляху. Шчасце — гэта раніцай убачыць усход сонца, бяздоннае неба, сваіх сяброў і каханую. Шчасце — гэта застацца чалавекам, не здрадзіць сабе і сваім марам. «Простае шчасце людское...» А ці бывае яно простым? Хто мне адкажа?

Ягор ТАТАРЧАНКА, вучань 10 класа СШ №12 г. Ліды.

У нашай краіне шмат цікавых людзей, захопленых сваёй справай, тых, што любяць сваю працу. Я хацела б пазнаёміць вас з сям'ёй Алены Рыгораўны і Дзмітрыя Генадзевіча Алепкаў, для якіх сэнсам жыцця стала выхаванне дзяцей. Дзіцячы дом сямейнага тыпу Алены Рыгораўны і Дзмітрыя Генадзевіча існуе з 2007 года. У сям'і Алепкаў двое родных дзяцей: дачка Вікторыя і сын Данііл. За час працы бацькі-выхавальнікі прынялі на выхаванне 13 дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў. Сёння на выхаванні знаходзяцца шасцёра прыёмных дзяцей. Сям'ёра ўжо пакінулі дзіцячы дом сямейнага тыпу, чацвёрка вучацца ва ўстановах сярэдняй спецыяльнай і вышэйшай адукацыі. Трое выхаванцаў стварылі свае шчаслівыя сем'і.

Бацькі ніколі не павышаюць голас на дзяцей, стараюцца спакойна абмяркоўваць пытанні, якія ўзнікаюць. Галоўнай жыццёвай каштоўнасцю лічаць дзяцей і іх здароўе. У сям'і культывуецца здаровы лад жыцця, культура паводзін і зносін. Штодня на сямейных нарадах абмяркоўваюцца навіны за дзень, дасягненні, праблемы, вучоба, сямейны бюджэт, і гэта яднае членаў сям'і.

Нельга не сказаць пра эмблему гэтага дзіцячага дома. Яна адметная! У цэнтры знаходзіцца сям'я, намалеваная ў выглядзе сэрца, бо менавіта сэрца з'яўляецца сімвалам любові, адданасці, вернасці, цяпла, памяці. Рукі ў форме даху — сімвал абароны і дапамогі ўсім, хто мае патрэбу ў ёй. Вянок спрадвеку выкарыстоўвалі як узнагароду пераможцу, ён увасабляў сабой перамогу. Разам з тым гэта сімвал перамогі над усімі нягодамі і цяжкасцямі, з якімі сутыкнуліся дзеці ў мінулым. У вянку пераплецены лаўр (як сімвал перамогі), рамонак (як сімвал міру і любові, якія павінны панаваць у душы кожнага дзіцяці) і верас (сімвал вернасці, памяці і надзеі на добрую будучыню).

Бацькі-выхавальнікі разумеюць важнасць кантактаў дзяцей з біялагічнымі бацькамі, іншымі сваякамі і, па магчы-

масці, дапамагаюць ім з гэтым, усведамляючы, што стасункі дзіцяці са сваякамі дапамагаюць зразумець абставіны, якія прывялі да расстання з бацькамі.

Алена Рыгораўна так распавядае пра сваю працу: «Усё жыццё я марыла аб вялікай дружнай сям'і. Але ніколі не думала, што стану мамай для 15 добрых, гарэзлівых, даверлівых, але пакрыўджаных лёсам хлопчыкаў і дзяўчынак. У кожнага з іх свая жыццёвая гісторыя: смерць блізкіх, пазбаўленне бацькоў праваў і адсутнасць самага галоўнага — любові, цяпла сямейнага ачага.

Мы зразумелі, што выхаванне можна толькі любоўю. І наша нялёгка праца дае свой плён. Нашы хлопцы і дзяўчаты — студэнты вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў. Іх дасягненні адзначаны граматамі і дыпламамі. У іх разнастайныя інтарэсы і захапленні.

Мы любім збірацца ўсе разам за адным вялікім сталом. Залівісты дзіцячы смех у нашай сям'і ніколі не змаўкае. Бываюць, вядома ж, і цяжкія моманты — студэнты вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў. Іх дасягненні адзначаны граматамі і дыпламамі. У іх разнастайныя інтарэсы і захапленні.

Адаваць сваю любоў дзецям, дарыць ім радасць, падтрымліваць у цяжкую хвіліну — у гэтым мы знаходзім сваё шчасце і бачым сваё сапраўднае прызначэнне. Уся сутнасць нашай працы адлюстравана ў словах прыёмнага дзіцяці: «Мой сын ніколі не даведаецца, што такое праблемная сям'я».

...Калі я пазнаёмілася бліжэй з гэтай сям'ёй, то падумала пра сваю будучыню, сваю ўласную сям'ю і вырашыла, што я таксама буду мець шмат дзяцей. Няхай маё шчасце будзе памножана на некалькі маленькіх сэрцаў, і тады, я ўпэўнена, можна будзе сказаць, што жыццё ўдалося.

Ірына МАЛІНОЎСКАЯ, вучаніца 10 класа сярэдняй школы г.п. Краснаполле.

ПРА АЎТАРА

— Я жыву ў невялікім гарадскім пасёлку Краснаполле. Мне 15 гадоў. Вучуся ў 10-м профільным класе з філалагічным ухілам з вывучэннем беларускай мовы. Сябрую са сваімі аднакласнікамі. Мы вельмі часта збіраемся разам, расказваем пра свае захапленні, мары, жаданні, — расказвае па сябе Ірына. — У школу я хаджу з жаданнем. Мяне цікавяць усе прадметы, але любімым з'яўляецца літаратура. Часта ўдзельнічаю ў розных конкурсах сачыненняў, таму вырашыла паспрабаваць сябе і ў вашым конкурсе, раскажаць пра сям'ю сваёй аднакласніцы.

А мама Ірыны Ала Уладзіміраўна «па сакрэце» дадала нам, што дачка думае ў далейшым стаць журналісткай.

ЛЮБОВІ НЯЗГАСНАЕ СВЯТЛО...

Так атрымалася, што мінулай вясной мне давялося ляжаць у раённай бальніцы ў адной палаце разам з пажылымі жанчынамі (быў у разгары рамонт). Маю ўвагу прыцягнула 82-гадовая бабуля — Любоў Міхайлаўна Гобец. Хадзіла яна, абапіраючыся на два кійкі, бо моцна балелі ногі. На твары заўсёды — ласкавая ўсмішка, і позірк добры-добры. Да ўсіх яна звярталася ласкава: да мяне — «дзеятка», да старэйшых у палаце жанчын — «любачка». А як хораша размаўляла яна па тэлефоне са сваёй дачушкай (50-гадовай жанчынай): «Дачушачка, любіменная мая, не трэба прыязджаць да мяне. У мяне, міленькая мая, усё ёсць. Доктар вельмі добры, медсёстры таксама. У цябе ж, Танечка, усяго адзін выхадны. Лепш адпачні, дочка, любіменная мая».

Але самае дзіўнае для мяне было тое, што кожны дзень правядаць Любоў Міхайлаўна прыходзіла па пяць-шэсць чалавек. І гэта былі не толькі сваякі, а і проста знаёмыя, з якімі калісьці ляжала ў бальніцы, якім дапамагла гэтая жанчына ў цяжкую хвіліну парадаў, ласкавым словам ці тым, што, не беручы платы, давала кожнаму яблычкі, грушы, вішні, агародніну са свайго саду і агарода. А адной сям'і, якая прыехала з Казахстана, цэлую зіму і вясну дапамагала і ежай, і адзеннем, нават дровы давала. Вось і дзякавалі людзі за дабрыню і ласку, як маглі.

А лёс у Любоў Міхайлаўны быў

няпросты і нялёгкі. Калі саветскія войскі гналі ворагаў з нашай зямлі ў час Вялікай Айчыннай вайны, ля вёскі Менькі, дзе нарадзілася Любоў Міхайлаўна, разгарэўся бой. Вясковыя жыхары хаваліся, дзе толькі маглі. 11-гадовая Люба разам са сваёй бабуляй схавалася пад мастком цераз нешырокую рэчку. Раптам непадалёку разарваўся снарад. Дзяўчынка адчула ўдар, моцны боль і — наступіла цемра. Бабуля ж, убачыўшы на месцы вока ў Любачкі рану, закрычала, заплакала, кінулася па дапамогу да нашых салдат. Ваенны фельчар наклаў павязку і сказаў, што трэба як мага хутчэй завезці дзяўчынку ў

Гродна, дзе ўрачы дапамогуць, магчыма, выратаваць другое вока.

Ішла вайна, таму да Гродна дабраліся з цяжасцямі. Урач аказаўся вопытным спецыялістам, зрабіў аперацыю. Але доўгі час давялося насіць павязку на вачах і хадзіць з бабуляй ці з маці за руку. Вяскоўцы шкадавалі дзяўчынку. Але некаторыя, не задумваючыся, казалі: «А хай яно з такой доляй! Лепш бы ўжо адразу смерць. А то і замуж ніхто не возьме, і бацькі ж не вечныя». Крыўдна было Любачцы (так ласкава называлі яе ў дзяцінстве) слухаць гэтыя жорсткія словы, хацелася плакаць. Не раз пыталася ў маці:

«Ну чаму яны так гавораць?» Маці ж казала: «Не звяртай увагі, дачушка. Людзі розныя бываюць».

Але зрок вярнуўся да Любачкі. Хоць адным вокам, але бачыла нядрэнна. Падрасла, стала добрай швачкай. Бачыла, як прыхільна пазірае на яе суседскі хлопец Іванка. Іншы раз, калі ніхто не бачыць, і букецік з палявых кветчак, сарамліва апускаючы вочы, падорыць. А адыходзячы ў армію, сустрэў на сяжынку і папрасіў дачакацца яго. Вось і сыгралі праз некаторы час вяселле. Жылі душа ў душу, выгадалі дваіх дзяцей: Валодзю і Таню. Сын і дачка

атрымалі вышэйшую адукацыю, што вельмі радавала бацькоў.

Іншы раз Любоў Міхайлаўна пыталася ў мужа: «Ну за што ты мяне пакахаў? Я ж калека, як кажуць некаторыя». А той ласкава глядзеў на жонку і гаварыў: «Ты ж у мяне самая прыгожая і самая добрая» (і сапраўды, хоць Любоў Міхайлаўна і было 82 гады, але яна выглядала прыгожай, нягледзячы на тое, што засталася без вока). Заўчасна страціла Любоў Міхайлаўна і любімага сына. Гэта была такая трагедыя, такая рана ў душы, якая і цяпер крывавіць і баліць. Але, нягледзячы на яе, па-ранейшаму ласкавыя словы гучаць з вуснаў гэтай жанчыны.

«Без чалавечнасці не можа быць вечнасці», — сцвярджаў у адным з вершаў Пімен Панчанка. Як гэта важна — пражыць жыццё з дабрыняй і ласкай, каб ніхто не пачуў ад цябе дрэннага слова, каб толькі добры ўспамін застаўся пасля цябе ў душах і сэрцах людзей, якія жылі і жывуць побач з табой.

Надзея ЛАЗАРЧЫК, вучаніца 8 класа навучальна-педагагічнага комплексу «Старадварэцкія яслі-садабазавая школа» Бераставіцкага раёна.

ПРА АЎТАРА

Як распавялі нам школьныя настаўнікі, Надзея — таленавітая і вельмі актыўная дзяўчынка. Яна піша вершы на беларускай мове, удзельнічае ў творчых конкурсах па беларускай і рускай мовах. Была пераможцай школьнага і раённага этапаў алімпіяды па беларускай мове. З'яўляецца прэзідэнтам школьнага самакіравання.

— Яшчэ я займаюся ў музычнай школе па класе фартэпіяна. Увогуле, вельмі люблю слухаць музыку. Займаюся вакалам, выступаю на розных мерапрыемствах, — распавяла нам ужо сама 14-гадовая аўтарка.

У будучыні Надзея бачыць сябе ўрачом. Гаворыць, з-за таго, што ў іх сям'і многія былі медыкамі.

ИЗВЕЩЕНИЕ

о проведении аукционных торгов
с условиями на право проектирования
и строительства капитальных строений
(зданий, сооружений) в г. Бресте

Предмет аукциона	Право на заключение договора на реализацию права проектирования и строительства капитальных строений (зданий и сооружений) на земельном участке лот № 1 ул. Менжинского, 22, площадью 0,0593 га
Функциональное назначение земельного участка	строительство и обслуживание объекта административно-офисного назначения
Срок аренды земельного участка	5 лет
Объекты недвижимости, подлежащие сносу	- здание и сооружение КУП «ЖРЭУ г. Бреста» по ул. Менжинского, 22; - гараж, находящийся в собственности физического лица
Снос объектов недвижимости производится в установленном законодательством порядке. Объекты расположены в районах с развитой инженерной инфраструктурой	
Начальная цена продажи (руб.)	61 620 339
Сумма задатка (руб.)	12 320 000
Расходы по подготовке земельно-кадастровой документации, тех. условий, АПЗ (руб.)	6 922 758
Ориентировочный размер убытков, причиняемых изъятием земельных участков и сносом расположенных на них объектов недвижимости, возмещаемый победителем аукциона землепользователям, (руб.)	227 221 000 (на 10.06.2013 г.)

Условия продажи:

Земельный участок будет предоставляться победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона, выразившему согласие на предоставление ему предмета аукциона, в аренду сроком на 5 лет для строительства и обслуживания объекта, на основании решения Брестского горисполкома об изъятии и предоставлении земельного участка в аренду, при соблюдении следующих условий:

- в день проведения аукциона будет подписан акт выбора места размещения земельного участка;
- в установленном порядке будет заключен с проектной организацией договор на разработку проектной документации на строительство объекта (с выделением при необходимости отдельных этапов) с учетом ее государственной экспертизы в срок, не превышающий двух лет, со дня утверждения акта выбора места размещения земельного участка;
- в срок, не превышающий одного года со дня утверждения акта выбора места размещения земельного участка, будет предоставлен в ДУП «Проектный институт Брестгипрозем» генеральный план объекта строительства с проектируемыми инженерными сетями, разработанный в составе проектной документации – архитектурного проекта или утверждаемой части строительного проекта, с учетом прохождения в установленном порядке согласования в управлении архитектуры и градостроительства Брестского горисполкома, и заключен договор подряда на разработку проекта отвода земельного участка под объект строительства;
- в течение 10 рабочих дней со дня принятия решения об изъятии и предоставлении земельного участка в аренду на р/с городского бюджета будут внесены суммы платежей, отраженных в протоколе о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся в размерах, определенных соответствующим протоколом аукционных торгов в счет оплаты за предмет аукциона (победителем аукциона – в размере цены продажи, сформированной по результатам аукциона, а единственным участником – в размере начальной цены предмета аукциона, увеличенной на 5 процентов) и компенсации расходов, понесенных городским бюджетом, по подготовке земельно-кадастровой документации, архитектурно-планировочного задания и технических условий на размещение объекта;
- до обращения за государственной регистрацией в отношении земельного участка, подписания договора на реализацию права проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений), а также договора аренды земельного участка будут выполнены условия, предусмотренные в решении об изъятии и предоставлении земельного участка в аренду.

Победитель аукциона либо единственный участник несостоявшегося аукциона обязан приступить к освоению (занятию) земельного участка в течение шести месяцев со дня утверждения в установленном порядке проектной документации на строительство объекта в соответствии с целью и условиями его предоставления (начать строительство объекта).

Организатор торгов –

КУП «Брестский городской центр по управлению недвижимостью»

Аукцион проводится в соответствии Положением о порядке организации и проведения аукциона с условиями на право проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений), утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 №462, и состоит при наличии не менее двух участников. В аукционе могут участвовать юридические лица и индивидуальные предприниматели.

Перечень документов, представляемый участником аукциона: заявление на участие в аукционе; документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков); юридическим лицом Республики Беларусь или индивидуальным предпринимателем – копия документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица или индивидуального предпринимателя, без нотариального засвидетельствования; иностранным юридическим лицом – копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, при необходимости легализованные в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский или русский язык; представителем заявителя (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель) – доверенность, выданная в установленном законодательством порядке, при необходимости легализованная в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский или русский язык. При подаче документов заявителем (его представитель) предъявляет документ, удостоверяющий личность, а руководитель юридического лица также – документ, подтверждающий его полномочия.

Порядок осмотра предмета аукциона (лота) осуществляется участником аукциона по согласованию с организатором торгов.

Лицо, желающее принять участие в аукционе, обязано подписать с организатором торгов Соглашение, определяющее взаимные права, обязанности и ответственность сторон в процессе подготовки и проведения аукциона. Задаток в размере до 20% от начальной цены предмета аукциона (лота) перечисляется КУП «Брестский городской центр по управлению недвижимостью» на р/с № 3012780360011 в филиале № 100 Брестское областное управление ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Бреста, код 246, УНП 290433924.

В случае признания участника победителем аукциона либо единственным участником несостоявшегося аукциона, выразившим согласие на предоставление ему предмета аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 процентов, данное лицо обязано в течение 10 рабочих дней с даты проведения торгов возместить организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения, окончательный размер которых определяется до аукциона и фиксируется в соответствующих ведомостях ознакомления участников.

Аукцион состоится 29 мая 2014 г. в 11.00

по адресу: г. Брест, ул. Энгельса, 3, каб. 607.

Заявки на участие в аукционе принимаются с 8.30 24.04.2014 г. до 17.30 23.05.2014 г.

(перерыв с 13.00 до 14.00; вых.: суб., вс.)

по адресу: г. Брест, ул. Ленина, 50.

Контактные телефоны: 53 81 92, 53 45 65.

Сайты: www.bgcn.by, www.city.brest.by и www.gki.gov.by

МИНСКИЙ РАЙОННЫЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
30 мая 2014 г. проводит открытый аукцион по продаже земельных участков
в частную собственность граждан Республики Беларусь в Минском районе

№ лота	Адрес земельного участка	Кадастровый номер	Площадь земельного участка	Целевое назначение	Инженерная инфраструктура *	Расходы по подготовке документации (рублей)	Начальная цена земельного участка (рублей)	Задаток (рублей)
1	г. Заславль, ул. Багряная, 1а	623650100001004806	0,1415 га	Для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома	электричество, водопровод	7 370 176	122 000 000	24 400 000
2	г. Заславль, ул. Приозерная	623650100001004804	0,1230 га	Для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома	электричество, газ, водопровод	6 695 307	202 000 000	40 400 000
3	г. Заславль, ул. Хмелька, 57а	623650100001004807	0,1214 га	Для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома	электричество, газ, водопровод	7 752 996	199 000 000	39 800 000
4	Колодицкий с/с, аг. Колодищи, квартал 203, участок № 151Б	623683403101007602	0,1500 га	Для строительства и обслуживания жилого дома	электричество	6 477 605	131 000 000	26 200 000
5	Колодицкий с/с, аг. Колодищи, квартал 303	623683403101007600	0,1002 га	Для строительства и обслуживания жилого дома	электричество	6 765 005	88 000 000	17 600 000
6	Крупицкий с/с, д. Вербики	623683901101000084	0,1248 га	Для строительства и обслуживания жилого дома	-	5 202 265	80 000 000	16 000 000
7	Крупицкий с/с, д. Вербики	623683901101000085	0,1394 га	Для строительства и обслуживания жилого дома	-	4 655 748	80 000 000	16 000 000
8	Хатежинский с/с, д. Ключи	623687503101000092	0,1434 га	Для строительства и обслуживания жилого дома	электричество	6 887 773	150 000 000	30 000 000
9	Хатежинский с/с, аг. Хатежино, участок № 24	623687508101001288	0,1500 га	Для строительства и обслуживания жилого дома	электричество	420 000	200 000 000	40 000 000

Аукцион состоится по адресу: г. Минск, ул. Ольшевского, д. 8. Дата проведения: 30.05.2014 г. в 10.00. Заявления на участие и необходимые документы принимаются с 9.00 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Ольшевского, д. 8, к. 416. Окончание приема заявлений и документов: 26.05.2014 г. в 17.00. Контактный телефон: 204-11-62.

Задаток за участие в аукционе на лоты 1-3 перечисляется на расчетный счет № 3641621200079 Заславского горисполкома, филиал № 614 ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Минск, ул. Червякова, 2, код 520, УНП 600012999, код платежа – 04901.

На лоты 4-5 перечисляется на расчетный счет № 3641900000020 Колодицкого сельисполкома, филиал № 614 ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Минск, ул. Червякова, 2, код 520, УНП 600052304, код платежа – 04901.

На лоты 6-7 перечисляется на расчетный счет № 3641900000091 Крупицкого сельисполкома, филиал № 614 ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Минск, ул. Червякова, 2, код 520, УНП 600052399, код платежа – 04901.

На лоты 8-9 перечисляется на расчетный счет № 3641900000121 Хатежинского сельисполкома, филиал № 614 ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Минск, ул. Червякова, 2, код 520, УНП 600231359, код платежа – 04901.

К участию в аукционе допускаются физические лица, подавшие в комиссию в указанные сроки соответствующее заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в объявлении расчетный счет задаток (задатки) в размере, порядке и сроки, определенные в извещении.

Граждане, желающие участвовать в аукционе в отношении нескольких земельных участков, вносят задатки в размере, установленном для каждого из этих земельных участков.

Документы, необходимые для участия в аукционе:

1. Заявление на участие в аукционе с указанием

кадастровых номеров и адресов земельных участков.

2. Соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

3. Документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков) на текущий (расчетный) счет с отметкой банка.

4. Гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования (ксерокопия паспорта);

4.1. представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность.

При подаче документов на участие в аукционе гражданин Республики Беларусь предъявляет паспорт гражданина Республики Беларусь, а представители граждан – документ, удостоверяющий личность.

Все желающие могут ознакомиться с документацией и земельными участками в соответствующем сельисполкоме.

Аукцион в отношении каждого земельного участка признается несостоявшимся в случаях, если: заявление об участии в аукционе подано только одним участником аукциона (в этом случае земельный участок предоставляется в частную собственность единственному участнику несостоявшегося аукциона, при его согласии, с внесением платы за земельный участок в размере начальной цены предмета аукциона, увеличенной на 5 процентов); для участия в аукционе не было подано ни одного заявления; на аукцион явился один из участников или ни один из участников не явился на аукцион.

Аукцион в отношении каждого земельного участка признается нерезультативным в случаях, если: ни один из участников аукциона после трехкратного объявления первой объявленной цены не поднял аукционный номер; ни один из участников аукциона не предложил свою цену.

Внесение платы за предмет аукциона и возмеще-

ние затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения, осуществляются в установленном порядке победителем аукциона в течение 10 рабочих дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона.

Местный исполнительный комитет не позднее 2 рабочих дней после внесения победителем аукциона платы за предмет аукциона, возмещения затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходов, связанных с изготовлением и предоставлением участником аукциона документации, необходимой для его проведения и выполнения условий, предусмотренных в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона, выдает ему выписку из названного решения, а также один экземпляр протокола о результатах аукциона.

Результаты аукциона аннулируются, если победитель аукциона в установленный срок: не внес плату за земельный участок; не возместил затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участником аукциона документации, необходимой для его проведения; не выполнил условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона, которые подлежат выполнению до обращения за государственной регистрацией в отношении земельного участка, а также иные условия участия в аукционе. При этом внесенный победителем аукциона задаток возврату не подлежит.

* В разделе «инженерная инфраструктура» указаны коммуникации, к которым возможно подключение в указанном населенном пункте.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона)

по поручению Открытого акционерного общества «Горняк» (продавец)
проводит открытый аукцион по продаже недвижимого имущества, расположенного на земельном участке площадью 2,2471 га (предоставлен продавцу на праве аренды) по адресу: Минская область, Солигорский район, Чижевичский с/с, д. Погост-2, улица Центральная, 18/А в составе:

- здание конторы, общей площадью 233,9 кв.м (инв. № 644/С-50957);
- здание склада готовой продукции, склад материалов, общей площадью 248,9 кв.м (инв. № 644/С-50964);
- здание материального склада, общей площадью 189,3 кв.м (инв. № 644/С-50965);
- здание склада запчастей, общей площадью 408,5 кв.м (инв. № 644/С-50966);
- здание проходной, общей площадью 30,1 кв.м (инв. № 644/С-50960);
- здание склад соков, общей площадью 117,6 кв.м (инв. № 644/С-50967);
- здание автогаража, общей площадью 130,1 кв.м (инв. № 644/С-50958);
- здание главного корпуса винодельческого завода, склад готовой продукции, общей площадью 1243,1 кв.м (инв. № 644/С-50968);
- здание консервного цеха, общей площадью 891,3 кв.м (инв. № 644/С-50956);
- здание спиртохранилища, общей площадью 148,9 кв.м (инв. № 644/С-50953);
- здание насосной и водонапорной башен, общей площадью 15,3 кв.м (инв. № 644/С-50963);
- здание котельной, общей площадью 193,1 кв.м (инв. № 644/С-50955);
- здание насосной, общей площадью 19,7 кв.м (инв. № 644/С-50959);
- здание заводоуправления, общей площадью 91,2 кв.м (инв. № 644/С-50961).

Начальная цена с НДС – 6 175 000 000 бел. руб. (Стоимость снижена на 5%). Задаток 5% от начальной цены (308 750 000 бел. руб.), перечисляется на р/с № 3012108260016 в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, г. Минск, УНП 690324015, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 20 (двадцати) банковских дней со дня проведения аукциона, если иное не предусмотрено договором купли-продажи. Затраты на организацию и проведение аукциона возмещает победитель торгов (покупатель).

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rft.by. Предыдущее извещение опубликовано в газете «Звезда» от 19.02.2014.

Аукцион состоится 06.05.2014 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 05.05.2014 до 16.00 по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224-61-34, (8029) 102-21-17.

ОАО «БЕЛХИМ» ПРИГЛАШАЕТ ПРИНЯТЬ УЧАСТИЕ

в процедуре переговоров по проектированию объекта:

«Модернизация электроводонагревательной для целей нагрева по объекту

Минской базы ОАО «Белхим» пос. Колодищи, ул. Чкалова, 58».

Предложения принимаются до 12.00 28.04.2014 г.

по адресу: г. Минск, ул. Короля, 34, каб. № 19.

Справки по тел. 8017 204-85-17, факс 8017 204-85-19.

УНП 100122846

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ
В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ в г. ПРУЖАНЫ БРЕСТСКОЙ ОБЛАСТИ

Аукцион состоится 30 мая 2014 года в 14.00 по адресу: г. Пружаны, ул. Г. Ширмы, 17, каб. 321 (малый зал)

Номер лота, местонахождение участка	Лот 1 г. Пружаны, ул. Строительная, 21	Лот 2 г. Пружаны, ул. Цветочная, 1	Лот 3 г. Пружаны, ул. Солнечная, 2	Лот 4 г. Пружаны, пер. Пушкина, 6	Лот 5 г. Пружаны, ул. Яблоневая, 16
Площадь, га	0,1263	0,0934	0,0937	0,0940	0,1317
Кадастровый номер	125650100001004489	125650100001004624	125650100001004623	125650100001004625	125650100001003929
Начальная цена, руб.	50000000	36393200	36510100	42139700	50269400
Расходы по формированию земельного участка (в том числе государственной регистрацией), руб.		5599500	5599500	6438200	
Сумма задатка	5000000	4000000	4000000	4300000	5000000
Целевое назначение (назначение в соответствии с единой классификацией)	Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома (код 10902, земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома)	Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома (код 10902, земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома)	Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома (код 10902, земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома)	Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома (код 10902, земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома)	Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома (код 10902, земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома)

Принимать участие в аукционе имеют право: граждане Республики Беларусь.

Условия проведения аукциона – наличие не менее двух участников.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Пружаны, ул. Г. Ширмы, 17, каб. 114 (землеустроительная служба) с 8.00 до 17.00 по рабочим дням до 26 мая включительно.

Для участия в аукционе необходимо представить:

1) заявление на участие в аукционе по установленной форме,

2) документ, подтверждающий внесение суммы задатка на р/с 360022500000 в центре банковских услуг №122 филиала № 113 ОАО «Сбергательный банк «Беларусбанк», код 237, назначение платежа 04901, получатель платежа – ГУ МФ РБ по Брестской области, УНП 200676206, с отметки банка.

Кроме того, в комиссию предоставляются: гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения без нотариального засвидетельствования;

представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность.

При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан предъявляют документ, удостоверяющий личность.

Граждане желающие участвовать в аукционе в отношении нескольких земельных участков, вносят задатки в размере, установленном для каждого из этих предметов аукциона.

Порядок осмотра на местности земельного участка: выезд по желанию, предварительное ознакомление с земельно-кадастровой документацией всем желающим.

Условия инженерного развития инфраструктуры: в непосредственной близости имеются инженерные коммуникации.

Победитель аукциона либо единственный участник несостоявшегося аукциона обязан в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона или признания аукциона несостоявшимся внести плату за земельный участок (часть платы – в случае предоставления расщочки ее внесения), возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участником аукциона документации, необходимой для его проведения, и выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона.

Контактный телефон в г. Пружаны 8 (01632) 91369.

Маленькія апавяданні Віктара Лупасіна (Іванова) пад агульнай назвай «Лягучы калегіум» друкуюцца ў красавіцкім нумары «Малодосці» нездарма: нумар гэты мае лозунг «Беларусь у фантастычных апавяданнях». У ім, дарэчы, не толькі пра левітацыю ды тэлепартацыю, якімі валодае герой Лупасіна. Нумар, складзены з фантастыкі, аздоблены таксама містыкай, фэнтэзі, гатычнымі гісторыямі і нават майстар-класам па чараўніцтве.

— Дык, можа, мяне навучыш? — пытаю. — А то гэтая зараза дзевяноста другі бензін спажывае, і па дванаццаць літраў.
— Мы з табой, — гаворыць дзядок, — таксама шмат чаго спажываем. Асабліва я.
А сам праўда так трушчыць, што я падразаць не паспяваю.
А я яму тады каньчыку, каб разгаварыць.
Ну і разгаварыў у выніку. Не адразу: пасля шклянкі чацвёртай, можа, пятай.
Дзядок гэты, аказваецца, прыдумаў нейкую тэорыю левітацыі і

ехаць на працу. Я нават не памятаю, як разышліся.
Рамуальд Вальдэмаравіч скамячыў дакурак, пстрыкнуў у бздань.
— Левітацыя — гэта, канешне, сур'ёзна. Трэба ёю штодня па 16—18 гадзін займацца... А лепей больш.
— Думаю! — сказаў я.
— А што да тэлепартацыі, — працягваў Рамуальд Вальдэмаравіч, — то тут увогуле справа цёмная. З усіх, хто вучыўся гэтаму, пасля першай тэлепартацыі выжыла шасцёра. Пасля трэцяй — трое. Вельмі шмат падводных камянёў.

— Глупства гэтыя левітацыі, — прамовіў настаўнік ціха.
Я слухаў.
— Глядзі, мы з табой ідзем да сталойкі: кіруем паўз парк, праходзім помнік, абмінаем дуб, потым праз пляцоўку, праз яблынывы сад... Карайцай, дарога наблізкая.
— Затое жывапісная, — адгукнуўся я.
— Менавіта. Мы налюбуемся на ранішнія краявіды, надзівімся на Дняпро, набярэм «астраханачак» для апетыту, пашпурляем асыпам у Кацю Карабанаву...

Віктар ЛУПАСІН

ДЗЕД НА РОВАРЫ

1
Я прыкмеціў яго на «Партызанскай». Галоўнае, так лёгенька трымаецца: усе за горад — і ён за горад. На ровары сярэд машын. І не падобна, каб цяжка яму было ці што: таго абгоніць, там праслізне. Валасы белыя, я падумаў, што фарбаваныя.
За Шабанамі я прыціснуў. Еду сто — ён за мной увіхаецца. Я тады сто дваццаць — ён не адстае. А я ж чуў пра гэтых камікадзэ, што ў беспаветранай зоне на хвасце трымаюцца, а вось пабачыць не даводзілася.
І тут мне страўліла: гэта ж небяспечна! Крыху з калідора высунуўся — усё! На такой хуткасці. Я крыху збавіў, перастроіўся, а гэты як ехаў, так і едзе! Пінжак цяляпаецца, валасы дыбарам, акульяры на вярэвочцы, і тут я гляджу, а ён нават педаль не круціць: два разы праверне — і накатам. А ў мяне сто дзесцяц. А ў яго болей.
Я думаю: трэба з ім пагаварыць. Спыняюся. Ён падыходзіць, а яму гадоў пад семдзесят. Зубы ўсе жалезныя. Лыбіцца на мой «жыгулёк».

— Слухай, — кажу я, — што ў цябе за ровар? Нейкі ядзерны.
— Нармальны ровар, — гаворыць дзед. — Сістэма ніпель, сярэдзіна XX стагоддзя. Я яшчэ да рэформы браў.
— А праехацца можна? — пытаю.
Праехаўся. Ровар і ровар. Нармальны, дагледжаны.
— Ядзерны? — пытае ён. А ў самога вочы хітраватыя!
Разлажыліся на капоце: гуркі, памідоркі... напоі. Дзед больш на ежу налягае.
— Слухай, — пытаю я. — Як ты так ездзіш? Гэта ж немагчыма ўгнацца.
— Так і езджу, — кажа ён. І мінералку куляе.

тэлепартацыі. Пра тэлепартацыю я не зразумеў, а пра левітацыю ён гаворыць, што можа хоць каго навучыць, каб у яго аж кожная клетачка ў паветры лётала. А ровар у паветры не трымаецца. У яго неяк там на ежу ўсё завязана.
Ён потым шмат чаго паказваў мне, ды я ўжо быў «харошы». Мы ў нейкую вёску заехалі па дагонку, а ён дакалупаўся да двух гопнікаў, а потым завіс на барозе і зазіраў, які яны яго шукаюць.
2
— Навучыў?
— Што?.. А, не. Мы там перапілі ў той дзень, а ранкам мне трэба было

— А вы ведаеце гэтага дзядка? — спытаў я.
— Ведаю. Дзіўна, што ён табе пра неўміручасць не распавёў: улюбёная тэма. Яго ж праз гэта з кафедры знялі і ступені пазбавілі.
Рамуальд Вальдэмаравіч запаліў новую цыгарэту, прапанаваў мне. Я адмовіўся.
— А я вось што думаю, — прамовіў ён, пускаячы тытунёвы дым, які павольна мяшаўся з вільготным ранішнім небам. — Табе тут не халодна?
— Крыху халодна, але не надта, — адказаў я. — Дык што вы думаеце, Рамуальд Вальдэмаравіч?

— І такім чынам мы прыйдзем да сталойкі з пэўнымі ўспамінамі. Так. Цяпер глядзі: мы тэлепартаваліся туды. Мы не прайшлі дарогі, не нагулялі апетыту, не пагаварылі, а што там сёння будзе на сняданак, я не распавёў табе філасофскіх ісцін жыцця, ты мне не распавядзеш, як напіўся ў пятніцу...
— У суботу! — запратэставаў я.
— Хай будзе ў суботу. Ты хоць сам зразумеў, як нецікава жыць чалавеку, які ўмее тэлепартавацца?
— Але можна ж не заўсёды гэта рабіць.
— Дружа, — уздыхнуў Рамуальд Вальдэмаравіч, — у тым і праблема, што людзі, якія ўмеюць тэлепартавацца, забываюць, як гэта цудоўна — хадзіць пешкі. Яны пераносацца з ніадкуль у нікуды і адно ўмеюць ганарыцца, што робяць гэта імгненна. Я таму і не стаў на тэлепорта вучыцца. А дзед вельмі хацеў, каб я вывучыўся.
Рамуальд Вальдэмаравіч, відаць, чакаў, што я ў яго нешта спытаю, але мяне пераклінула.

Кацярына Мядзведзева — пераможца міжнароднага літаратурнага конкурсу «Дзіцячы партал—2006» і адна з самых цікавых аўтарак красавіцкага («фантастычнага») нумара часопіса «Малодосць». Называе сябе казачніцай і марыць пра выхад свайго казачнага зборніка.

— Дурніца ты, Блерта. Далей носа свайго не бачыш. Няўжо ты не хацела б паглядзець на іншае жыццё? Паспрабаваць штосьці новае? Няўжо ты народжана для таго, каб усё жыццё галовы гусям круціць?
Блерта маўчала. Яна ніколі не задумвалася пра гэта. Дзе нарадзіўся, там і спатрэбіўся, яна была з такіх людзей, так, а Грэн быў, відаць, пералётнай птушкай. І сэрца яе скаскалася ад думкі пра хуткае расстанне.
Неяк яны збіралі буякі на балоне і знайшлі выспачку, парослую мячэўнікам ды алешнікам, пасярод гразкага месца. Разбураны масток дагнаў у вадзе, а за дрэвамі віднелася хатка.
— Старая леснічоўка, — прамовіла Блерта. — Кажуць, там жыве Спадарыня Трынога...
— Глыбока тут? — Грэн ткнуў палкай у ваду.
— Нішто сабе, ды п'явак досыць, высмакчуць усю кроў раней, чым перабярэцца, — яна сцеланулася.
Братка глядзеў задуменна туды, на густыя зараснікі алешніку, увітыя хмелем. І Блерта глядзела.
Дзяўчына-малочніца выхвалася, быццам хадзіла да Спадарыні Трыногі па вядзьмарскія зеллі. Чатыры пары ваўняных панчоў надзела, ад п'явак. Яна паказвала Блерце бутэлечку, і быццам бы костачка ў каламутнай вадзе плавала і блішчала штосьці, але Блерта бачыла, што дзяўчына хлусіць. Ды і пахла з бутэлечкі не таемнымі зёлкамі, а сардэчнікам і палыном. Ці варта было да Трыногі хадзіць па тое, што ля кожнага плота расце.
— Кажуць, яна жаданні выконвае. Што б ты папрасіла?
— Смерці хіба што, — прашаптала Блерта. — Калі б стала жыццё зусім не мілае...

тыдняў і Пеле трапіўся чаравік. Таксама левы, як з голкі зняты, скура рыпала. Калі мы падабралі яшчэ парачку, сметнік перастаў здавацца такім ужо прыемным месцам.
— Можа, правыя страціліся, — выказала здагадку Блерта. — Ці ад нябожчыка аднаногага выкінулі...
Грэн з усмешкай пакруціў галавой.
— Усё гэта азначае толькі адно: у нашай спадарыні Трыногі трэцяя нага — правая, а значыць, вылупілася яна ў высакосны год. А нядаўна я зноў быў на сметніку, — прашаптаў Грэн, і Блерта мімаволі прыслухалася. — І я знайшоў левы чаравік...
— Ваша кава, бабуля, — сказала Блерта нервова.
— А ты ведаеш, што спадарыня Трынога блукае ў прыцемках

— Наўрад ці! Памятаеш, я неяк забраўся туды, бабуля вырашыла, што за варэннем. А надта патрэбныя мне гэтыя цвілія слоікі. Я шукаў іншае...
Ён азірнуўся на акно і зашаптаў:
— Кажуць, раз на сто гадоў Спадарыня Трынога залазіць у чужое падмосце і адкладае там яйка. Вось я і вырашыў правярыць. Не хапала яшчэ, каб гэтая гадзіна вывелася ў нас!
Блерта злякалася не на жарт. Такое яна чула ўпершыню. І хоць бабуля называе Грэна хлусам, — усё адно жудасна. Трасуцься ад холаду ў тонкай кашулі, яна выйшла з-за шырмаў.
— Хто табе гэта сказаў?
— Твой добры чалавек, Пастух, я сустрэў яго неяк. Глядзі, у мяне качарга пад локкам, — пахваліўся Грэн. — Мяне так проста не зжарэш.
Тут нешта грукнула і пакацілася за дзвярамі. Быццам хто ішоў і зачэпіў вядро ў сэнцах. Блерта завішчала, кінулася да брата, прыціснулася да яго. Ад яе рэзкага руху загасла свечка, і Блерта спалохана заплушчыла вочы. Маленькай яна была дзяўчынкай, нягледзячы на доўгія косы і грубыя рукі, што з раніцы да вечара вараць, скрабуць, мясяць, цягаюць цяжкае, адмываюць гэчыстае. Але калі настае ноч, нячыя рукі здранцвела прыціскаюцца да грудзей, і Блерце зноў дзесцяць гадоў, і цемра падступае ўсё бліжэй. Ёй чуваць дыханне Грэна, біццё яго сэрца. І нечыя ціхенькія крокі. Быццам стукіць па падлозе дзіцяці, лядашчанькі хвосцік. Быццам ідуць, крадуцца няцвёрда тры ножкі: туп-туп-туп, цішыня, і зноў туп-туп-туп. Вылупілася маленькая трыножка і прынохвваецца, шукае гарачую чалавечую кроў, каб насмактацца і падраціць.
Блерту скалынала дрыготка, і Грэн мацней сціснуў яе ў абдымках, ці то супакойваючы, ці то збіраючыся яшчэ больш напалохаць.
— Чуеш? — прашаптаў ён. — Пачвара ідзе сюды, агрэю яе качаргой.
— Не, не, — гарача прашаптала Блерта, — не адпуская мяне, не пакідай мяне адну ў цемры!
Дзверы іх пакойчыка расчыніліся, і Блерта не стрымала крык...

Кацярына МЯДЗВЕДЗЕВА
СПАДАРЫНЯ ТРЫНОГА

Урывак з аповесці

На вачэру былі бабы і вараная цяляціна. Бабуля працтыгала малітву. Цікалі ходзікі, трашчаў агонь у печы. Грэн не мог трываць цішыні, Блерта ўжо зразумела гэта. Вось і цяпер, не паспеўшы пражаваць, ён паведзіў:
— А спадарыню Трыногу надочечы бачылі ў горадзе.
Блерта здрыганулася і рассыпала бабы з лыжкі.
Бабуля злосна паглядзела на іх абайх.
— Годзе згадваць гэтую погань у хаце. У дзяцінстве рот з мыла паласкалі, ды ўсё дарма, так балбатуном і застаўся. Чайнік ускіпеў, Блерта. Ці ты аслепла?
Блерта паспешна ўскочыла. А Грэн працягваў:
— Памятаю, у дзяцінстве мы бадзьяліся па гарадскім сметніку, скарбы шукалі. Пеле аднойчы пашанцавала, залаты прысцёнак знайшоў усярэдзіне старой пальчаткі. А я адшукаў чаравік. З левай нагі і зусім новы. Праз пару

па горадзе і зазірае ў вокны, і на пліце ўцякае малако, і трэскаюцца талеркі, а дзеці плачуць і заікаюцца, калі ўбачаць у акне яе жоўтыя вочы з вертыкальнымі зрэнкамі?
— Як не сорамна пужаць сястру, — упікнула яго бабуля. І тут за акном ціхутка прашамацела, нібы хтосьці хацеў адысці і замарудзіўся, зачэпіўся спадніцай. Блерта ўскрыкнула.
— Чуеце? Гэта крадзецца спадарыня Трынога, — прагаварыў Грэн злавесным голасам.
— Гэта вечер, — уздыхнула бабуля. — Ідзі спаць, злы хлопчык. А ты, Блерта, узбі маю прырыну і прынясі грэлку. І перастань дрыжаць, дурніца, ён жа цябе дражніць.
Перамыўшы посуд, загасіўшы агонь і замкнуўшы дзверы, Блерта прыйшла ў спальню. Братка сустрэў яе ўзбураны.
— Ты чуеш? Штосьці рыпае ў падмосці!
— Мышы, — прагаварыла яна, раздзяваючыся.

САЛОДКАЕ, ЯК ШАКАЛАД

Паглядзі на свет вачыма дзіцяці, і ты ўбачыш шмат рашэнняў сваіх «сур'ёзных» праблем. Менавіта ў дзіцяці можа навучыцца дамагацца свайго, радавацца без усялякай прычыны і заўсёды знаходзіць сабе занятак.

Ёй 19, а яна ўсё яшчэ любіць глядзець мультыкі, піць сок, есці шакаладкі. Яна радуецца кожнай дробязі, шчыра ўсімхаецца і не крыўдзіцца на грубыя словы. Вы толькі зірніце — шчаслівая дзяўчына! У вачах іскры, у словах — пшчота, у сэрцы — каханне. Кожны ранак яна пачынае з думкі пра тое, што карыснага трэба зрабіць.
Дзень можна параўнаць з пліткай шакаладу. Яе можна з'есці за адзін раз, а можна ласавацца невялікімі кавалачкамі доўгі час. Так і ў жыцці: не трэба імкнуцца атрымаць усё адразу, лепш пакрысе адчуваць асалоду ад кожнага пражытага дня.
Ніколі не бойся вучыцца рабіць тое, чаго яшчэ не ўмееш! Сёння дзяўчына — журналіст-пачатковец, а калісьці, класе ў сёмым, настаўнік па літаратуры не паверыў, што апавяданне напісала яна сама. «Коску пасля «І» ставяць толькі пісьменнікі» — так было сказана ёй. І гэта ледзь не пахавала яе жаданне пісаць.
У ёй жыве маленькі звярок, які перыядычна грызе сумленне. Так і павінна быць. Гэты «звер» заняты вельмі карыснай справай — ён праганяе ляноту. Чалавек па натуре свайго гультаваты, а гэта неабходна ўтаймоўваць ў сабе. Чым менш у чалавека часу, тым больш ён паспявае. У групе яе называлі «лісой». Напэўна, за тое, што яна заўсёды шукае выйсце з любой сітуацыі, а не за колер валасоў.
Радуйся кожнай дробязі, не хвалюйся з-за глупства! Знаходзь нагоду для радасці і пазітыўу ва ўсім. Пайшоў дождж? «Выдатна! Пачытай Брэдберы, седзячы ля акна» — дзяўчына не засмуцаецца. У яе не будзе падстаў маркоціцца: нядаўна яна вырашыла, што больш і слязінікі не пральне з-за дробязі. Для слязё ёсць тры падставы: нараджэнне, вяселле і смерць. Усё астатняе не вартае таго, каб плакаць. Не прымаць блізка да сэрца бытавыя праблемы, не перажываць з-за выкладчыка, з якім не склаліся стасункі...
Паглядзі на свет вачыма дзіцяці — і ён акажацца не такім і складаным. У яе душы заўсёды гучыць музыка. Не мае асаблівага значэння, які сёння дзень тыдня, які час сутак, якое надвор'е. Важна тое, што мелодыі суправаджаюць яе заўсёды. Штодня яна паглыбленая ў свой уласны свет. Яна не такая, як усе. Сапраўдная і шчырая. Яна хоча пражыць жыццё так, каб пакінуць свету штосьці добрае. Яе настрой не залежыць ад таго, ці ёсць у кішэні шакалад. Само жыццё можа быць не менш салодкім...
Кацярына ЛЯСУН.

SEX=БАЛЯСЫ

У АДНЫМ ЭКІПАЖЫ

...Трафейны маўзер K98 — рэч, безумоўна, неблагая, аднак ва ўмовах хуткабежнага і непрадказальнага гарадскога бою пакуль першарангавы з'ява... Мне больш падабаецца амерыканская самарадная вінтоўка M1 (Garand). Яна зараджаецца, па-першае, пачкамі на восем патронаў, па-другое, пусты пачак аўтаматычна выкідваецца ўверх, спрыяючы хуткай перазарадцы зброі. Няблага паказваюць сябе MP-40 (вядомы ўсім як «шмайсер») і нямецкая ж штурмавая вінтоўка ўзору 1944 года (пра якую не сціхаюць спрэчкі, што яна стала правобразам аўтамата Калашнікава). Увогуле «супер» — аўтаматычная вінтоўка FG-42 (не блытаць з кулямётам MG-42) са снайперскім прыцэлам. Не чулі пра такую? Я таксама, хаця цікаўлюся зброяй часоў Другой сусветнай вайны. Давялося лезці ў даведнікі. Аказалася, яна была выпушчана ў вельмі невялікай колькасці і выкарыстоўвалася эпизадычна пераважна дэсантнікамі люфтвафэ. Пабыць яе ў дакументальнай хроніцы пакуль не ўдалося.

Днямі былі ў сяброў у гасцях. Іх малодшы сын — пяцікласнік Антошка — гуляў з таварышам у аналаг усім вядомых «танчыкаў» — «ваваяў» на брытанскай машыне.

- «Валентайн», «Мацільда», «Чэрчыль»? — цікаўлюся.
- «Валентайн»... Танк лёгкі, таму даводзіцца ўвесь час ездзіць на вялікай хуткасці, каб не патрапіць пад агонь, — уздыхнуў Антошка.
- Дык бярэ Т-34 — лепшы сярэдні танк Другой сусветнай.
- Я ведаю, толькі каб узяць яго, трэба зарабіць вельмі шмат ачкоў, — зноў уздыхнуў юны «танкіст».
- Адукуль усе гэтыя пазнанні? З камп'ютарных гульняў. Гэта якраз той выпадак, калі можна гаварыць пра іх карысць.

Фота Марыны БЕГУЖКОВАЙ.

А нагодай для гэтых «Балясаў» стала навіна пра тое, што з'явілася сеткавая сацыяльная група «Жонкі супраць World of Tanks?» (менавіта так, з пытальнікам напрыканцы), колькасць якой складае ўжо каля 7 тысяч чалавек. Адукуль «ногі растуць» у гэтай з'явы ўвогуле? Напэўна, кожнаму з вас даводзілася чуць скаргі жанчын, што іх мужы праводзяць занадта шмат часу за названай гульні, што і выклікае негатывную рэакцыю прадстаўніц прыгожага полу. Але размова наша ўласна не столькі пра камп'ютарныя гульні, колькі... Мне імпануе, што стваральніца вышэйназванай сацыяльнай групы сама дала іншае тлумачэнне яе назве: «Жонкі, а ці ўпэўнены вы, што выступае менавіта супраць «танчыкаў»? Іншымі словамі, справа не ў гульні, а ва ўзаемаадносінах у сям'і.

Вось мы ж, мужчыны, не аб'ядноўваемся ў пэўную суполку пад умоўнай назвай «Скажы рашучае «не» жаночаму шопінгу!»

Гэта першы. Другі варыянт — больш сумны. «Пам'ятаеш, ты ўвосень на рыбалку ездзіў? Дык вось, тэлефанавала твая плотка, сказала, што цяжарная». Яно вам трэба, такое баўленне часу другой палавінай? Або сышоў бы ваш мужчына ў гараж — на ўсе выхадныя. Гэта зноў жа ў лепшым выпадку. Віно і даміно — таксама для некага варыянт.

Гэта я да таго, што калі муж захоча знайсці сабе нейкі занятка для баўлення часу — ён яго абавязкова знойдзе. І, як той казаў, ніякія ахвяры і разбурэнні яго пры гэтым не спыняць. А што да камп'ютара — дык час цяпер такі. Ну не ходзяць цяпер на скачкі! Затое — дома, не шукае прыгод на сваю галаву невядома дзе. Ды і грошы, зноў жа, не марнуе. А з іншага боку, чараўніцы вы нашы, вось мы ж, мужчыны, не аб'ядноўваемся ў пэўную суполку пад умоўнай назвай «Скажы рашучае «не» жаночаму шопінгу!» А гэта ж для большасці з нас — яшчэ тое выпрабаванне! Сапраўднае загартоўванне характару! Хто ніколі не чуў: «Ну, любы, давай яшчэ ў адну крамку зазірнем!» Нават калі няма шопінгу, а толькі «зырынг». А ўжо калі твая жанчына купіла хадзяч б новую насоўку... Чакай змены ўсяго гардэробу і брэш у сямейным бюджэце! А чаго каштуе падрыхтоўка да выхаду ў свет? «А гэта мне пасуе? А гэта падыходзіць?» Перад тваімі вачыма па чарзе мільяе ўсё змесціва шаф пад звыклае ныццё «няма чаго апрануць»... І, сціснуўшы ўсю волю ў кулак, ты павінен угадаць, што ёй сёння найбольш пасуе, і цвёрда сказаць: «Так!» І «стрэліць» у якасці «кантрольнага»: «Толькі ў гэтым!»

...На што злуецца жанчына? Што вянчэра стыне? Ці яна перажывае, што пасля ночы перад камп'ютарам ты будзеш «ззялёным» ад недахопу сну? Гэта адно. Яна кахае цябе і клопаціцца пра цябе. І, паверце, пасля простага фразы раніцай «Як там твой «Сталінград?» робіцца больш няёмка, чым ад розных ушчуванняў. А калі сказаць папросту няма чаго, і «танчыкі», «стралёнка» — для яе толькі нагода, тады ўсё інакш. Пам'ятаеце гэты сумны анекдот? «Рыбка, як твой настрой?» — «Добры, коцік!» — «Ты нічога не хочаш, зайка мая?» — «Не, ліска» — «...Ты таксама не памятаеш маё імя?»

...Той жа танк можа ехаць і страляць — паспяхова выконваць баявую задачу — толькі пры наяўнасці некалькіх членаў экіпажа. Гэтак жа, як і ў сям'і нехта адзін «цягнуць» на сабе адносіны не можа. Не, спрабаваць не забаронена, толькі рана ці позна ноша ўсё роўна акажацца непаспэльнай. Усё добра там, дзе, пакуль адзін «страліць», другі паднісіць «снарады», а потым, калі нехта стаміўся, яны мяняюцца месцамі. Так, даруйце, нас часам заносіць. «Ён ішоў на Адэсу, а выйшаў да Херсона...» Але ж і мы, гэта... Гатовы, калі што — па крамах! Таму закончыць хацелася б тым, чым і заўсёды, у якую б «абгортку» ні была «упакавана» галоўная думка «Балясаў», — за садружнасць відаў і родаў «войск»!

Кастусь ХАЦЕЛАЎ-ЗМАГЕЛАЎ.

«Я ЧАЛАВЕК АВАНГАРДА»

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

Марына так крэатыўна і цікава расказвала нам пра прафесію дызайнера, што я загарэлася ідэяй стварэння адзення, хоць яшчэ не валодала ніякімі ведамі і нічога не ведала пра прафесійную моду.

— Ты ўдзельніца беларускіх конкурсаў «Млын моды», «Галерэя стылю», «Новыя імёны». Як лічыш, наколькі яны дапамагаюць маладым дызайнерам?

— У любой творчай прафесіі конкурс для пачаткоўцаў з'яўляецца неверагодным шчасцем. І насямрэч нават не істотна — перамагаеш ты альбо не. Бо ёсць нямаля прыкладаў, калі з часам пераможцы знікаюць з небасхілу, а іншыя ўдзельнікі ўдала выкарыстоўваюць сітуацыю, знаходзяць патрэбныя сувязі, іх заўважаюць інвестары... Таму ўдзел у любым конкурсе, нягледзячы на яго статуснасць, перш за ўсё шанец паказаць сябе, пазнаёміцца з людзьмі. Я ніколі не адмаўляюся ад прапановы такога кшталту. Гэта дапамагае развівацца і рухацца наперад.

— У тваіх строях адчуваецца смеласць і імкненне эксперыментаваньня. Гэта і ёсць філасофія стварэння вобразаў альбо ты яшчэ знаходзішся ў пошуку?

— Кожны дызайнер павінен мець канцэпцыю таго, што ён стварае, і ведаць, якую ідэю хоча данесці да кліента. Каб такая пазіцыя сфарміравалася, патрэбны пэўны час. Я цяпер сапраўды знаходжуся ў пошуку, а мая канцэпцыя заснавана на глебе выкліку, дзе галоўны прынцып — ствараць у модзе і ў жыцці нешта новае і смелае. Упэўнена: я чалавек авангарда, належу да тых людзей, якія хочаць весці іншых за сабой. Шукаю новыя формы, крой, рашэнні з колерамі, а разам з тым імкнуса вытрымліваць гармонію паміж навізнай і практычнасцю. Хочацца ж і камерцыйнай паспяховасці.

— Дызайнер павінен умець мыць?

— Калі мы кажам пра спецыяльную адукацыю, то хапае прыкладаў, калі знакамітыя куцюр'е наогул не мелі яе. Безумоўна, умёненне мыць — вялікі плюс, таму што тады дызайнер ведае шмат розных нюансаў. Для мадэльера-канструктара прабелы ў ведах такога характару будучы сведчаннем непрафесіяналізму, а дызайнер перш за ўсё — генератар ідэй і кіраўнік іх увасаблення. Так, ён прысутнічае на ўсіх этапах і павінен ведаць, што да чаго, аднак выкананнем нейкіх задач могуць займацца спецыяльна адукаваныя людзі. У адсутнасці адукацыі па спецыяльнасці ёсць і плюс. Ён у тым, што творчы чалавек не абмяжоўвае сябе класічнымі прыкладамі і правіламі — і часта з-за адсутнасці ведаў можа зрабіць нешта наватарскае, выходзячы за пэўныя рамкі.

Я нікога не заклікаю адмовіцца ад вучобы. Проста прыслухоўвайцеся ў першую чаргу да сябе. Не бойцеся нешта кардынальна мяняць, калі адчуваеце, што займаецеся не той справай.

ПАПУЛЯРНЫЯ БЕЛАРУСЬКІ І ІХ СЁСТРЫ:

Ксенія Сітнік (спявачка, пераможца дзіцячага конкурсу «Еўрабачанне-2005») і Настасся Стацэнка (выбрала прафесію эканаміста). Ларыса Грыбалёва (спявачка, тэлеведучая, актрыса) і Юлія Грыбалёва (кінадраматург, псіхалаг, арганізатар вяселляў). Вольга Барабаншыкава (спявачка, радыёведучая) і Кацярына Бягун (была тэлеведучай, арт-дырэктарам, цяпер працуе ў французскай касметычнай фірме).

Настасся з сястрой Вольгай.

— Дызайнерскія рэчы сёння могуць мець дэмакратычныя цэны?

— Наогул, калі гаварыць пра дызайнерскае адзенне ў Беларусі, то рэч ад вядомых творцаў можа абысціся больш танна, чым экзэмпляр у краме імпартаў гандлёвай маркі. Нашым дызайнерам, каб быць канкурэнтаздольнымі не вельмі выгадна рабіць цэны высокімі. Мне, напрыклад, незразумела, чаму нашы дзяўчаты часта аддаюць перавагу адзенню еўрапейскага масмаркету, што не дазваляе ні эканоміць, ні падкрэсліць уласную непаўторнасць.

— Стварэнне сцэнічных касцюмаў вельмі адрозніваецца ад стварэння рэчаў для звычайнай калекцыі?

— Я пачынала са сцэнічных касцюмаў — там свае законы пабудовы. Напрыклад, адзенне для сцэны павіна добра глядзецца здалёк. У ім па-

З калекцыі «Меланхолія».

трэбная яркасць, каб вобраз артыста не губляўся на фоне дэкарацыі і каларовага аздаблення сцэны. Я люблю ствараць сцэнічныя касцюмы і, думаю, мне ўдаецца вытрымліваць патрэбны баланс паміж прыгажосцю і практычнасцю.

— Ты раішся з сястрой Наконт таго, што апрануць?

— Шчыра кажучы, ніколі не адчувала патрэбы раіцца з кімсьці. На-

ПАРАДЫ ВЫПУСКНІЦАМ:

✓ «З макіяжам і касметыкай я раю аддаваць перавагу найбольш простым варыянтам. Варта арыентавацца на тое, што дазволіць падкрэсліць вашы моцныя бакі. Імкненне да ідэалу і прычоска, залітая лакам, — рэчы несумяшчальныя».

✓ «Сукенку дзяўчатам варта выбіраць з пункту гледжання практычнасці, з магчымасцю апранаць яе і на іншыя мерапрыемствы. Пры жаданні ўпрыгожыць яе дэталямі, лепш рабіце іх здымнымі. Перш за ўсё звяртайце ўвагу на тое, як адчуваеце сябе ў строі. Калі ёсць няўпэўненасць у выбары, то лепш парайцеся з аўтарытэтным для сябе чалавекам».

✓ «Колер і фасон сукенкі залежыць ад густу і асаблівасцяў фігуры. Галоўнае — адчуваць меру, кампануючы адзенне, аксесуары і іншыя дэталі вобраза. Любіце, напрыклад, залаты колер — тады асцярожна падбірайце адценні ўпрыгажэнняў і дэталей. Альбо калі ў вас ёсць дэкор на сукенцы, то вялікія каралі могуць яго ўцяжарваць. Памятайце: адзенне — толькі адлюстраванне нашага ўнутранага свету».

ват у дзяцінстве мне бацькі далі поўную свабоду ва ўсім. Я была абсалютна незалежным дзіцем, і мне такая пазіцыя не нашкодзіла. Гэта ўва мне засталася і да сёння. Таму заўсёды сама раблю выбар і прымаю рашэнні сама. Апрача таго стараюся так, як гэтага ніхто не робіць. Але вылучацца хочацца, падкрэсліваючы ўласную жаночасць. У якасці спажываўца адзення я больш кансерватыўная, чым у ролі яе стваральніцы.

— Як быць у сітуацыі, калі шафа ломіцца ад строяў, а надзець няма чаго?

— Сёння без праблем можна знайсці інфармацыю пра тое, па якіх законах камбінаваць адзенне. Зразумела, напрыклад, што павінны быць комплекты белага і чорнага, а таксама некалькі яркіх рэчаў. Па ўласным вопыце магу сказаць, што калі аказваешся ў сітуацыі «няма чаго адзець», то варта нешта перайначыць, падрэзаўшы альбо разбавіўшы цікавай дэталлю, і новы вобраз гатовы! Арыентуйцеся на магчымасць ствараць новае з таго, што ёсць пад рукой. Бо адзення, колькі б яго ні было, для дзяўчыны заўсёды будзе мала.

Алена ДРАПКО.

ЧЫРВОНКА ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ №12

ад 19 лютага 2009 года выдана

Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі газеты —

рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»;

грамадскае аб'яднанне «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі».

Дырэктар-галоўны рэдактар

КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

Адказны за выпуск: першы намеснік галоўнага рэдактара Наталля КАРПЕНКА, рэдактар аддзела Надзея НІКАЛАЕВА, рэдактар аддзела Сяргей РАСОЛЬКА.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.

Кантактны тэлефон: 292 44 12, 287 17 41.

e-mail: info@zvyazda.minsk.by

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».

ЛД №02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013,

г. Мінск, пр. Незалежнасці, 79.

Тыраж 21.757.

Нумар падпісаны ў 19.30 23.04.2014 г.

У каардынатах быцця

ПРА ЧЫТАННЕ

Скажыце, калі вы ў апошні час адкрывалі кнігу? Не пра рэцэпты прыгатавання страў ці даведнік, калі лепш высаджваць насенне гуркоў, не правілы дарожнага руху, а звычайную кнігу асвадан-няў, вершаў, раман ці эсэ?

Упэўнены, што многія спашлюцца на занятасць, стомленасць пасля работы, адсутнасць цікавай сучаснай літаратуры, а маладыя і прасунутыя — на несучаснасць друкаванага слова, бо ўсё можна адшукаць у інтэрнэце.

Між тым, некалі Савецкі Саюз, у якім мы жылі дваццаць гадоў таму, называлі самай чытаючай краінай у свеце.

Расійскія сацыёлагі правялі апытанне і высветлілі, што амаль палова насельніцтва краіны-суседкі за апошні час не адкрыла ніводнай кнігі. Думаецца, што і ў нас лічбы гэтыя не надта розныя. А вось вядомы сучасны расійскі пісьменнік Захар Прылепін лічыць, што нават такія даныя перабольшаны, што чытаюць кнігі працэнтаў 7-10 насельніцтва. Адну з прычын ён бачыць у тым, што сённяшняе пакаленне імкнецца паставіць сябе на роўных з класікамі і геніямі, маўляў, мы не дурнейшыя.

А інтэрнэт дае магчымасць нахаміць любому, выклікаць яго на спрэчку. А што можа адказаць на лаянку праз інтэрнэт той жа Леў Мікалаевіч Талстой?

Многім сёння здаецца, што мы жывём у век інфармацыі, калі на ўсё можна атрымаць адказ, варта толькі «загугліць» у інтэрнэце. З'явіліся і інтэрнэт-пісьменнікі. Ім не патрэбны ні рэдактура, ні цэнзура, ні прызнанне крытыкаў. Іх падтрымліваюць роднасныя сайты, розныя форумы, і ўжо графаманы аспрэчваюць вартасць твораў сапраўдных таленавітых пісьменнікаў, ды і шматлікія выдаўцы ў пагоні за прыбыткам шчодро даюць ім месца на кніжных паліцах. Індустрыя забаўляльнасці адвучыла чалавека ўспрымаць складаны тэкст, адчуваць пры чытанні радасць, замілаванне, гора... І таму так званых пісьменнікаў становіцца больш, чым чытачоў.

Многіх гэта задавальняе. Адзін такі рамеснік хваліцца, што ў яго кнігі выходзяць тыражамі большымі, чым у любога класіка. А што ягоныя кнігі адукаваныя чытачы ў рукі гідзяцца браць, яго мала хвалюе.

Чамусьці прынята сёння лічыць, што беларуская літаратура спрэс архаічная, сялянская, што яе сучаснікі

чытаць не будуць. Між тым, творы Васіля Быкава, Івана Шамякіна перакладаліся на дзясяткі моў свету, п'есы Андрэя Макаёнка і Аляксея Дударова ішлі практычна ва ўсіх тэатрах Савецкага Саюза, ды і сёння ягоным «Белым росам-2» прадракаюць вялікі пратат у краінах СНД.

І хоць поспехі сённяшніх айчын-ных літаратараў крыху больш сціп-лыя, тым не менш, проза маладой пісьменніцы Алены Брава становіцца лаўрэатам прэміі у Расіі і за яе межа-мі, а па аповесці Андрэя Федарэнкі здымаецца серыял.

Дык што ж рабіць з чытаннем, з мастацкай літаратурай увогуле? У час аднаго з «круглых сталоў» на гэтую тэму яго ўдзельнік выказаўся своеасабліва — трэба трымаць абарону, як у акружанай крэпасці людзі збіраюцца і вырашаюць, абараняцца або здавацца.

Што ж, нешта ў гэтых словах ёсць. Ад хаосу пошласці, бездухоўнасці, хамства і невуцтва, які проста прэ і лезе ва ўсе шчыліны, сапраўды трэба абараняцца. Бо на кану — будучыня і маральнае здароўе наступных пакаленняў.

Навум ГАЛЬПЯРОВІЧ

АГУРОЧНЫЯ ГРОНКИ

Сапраўдным прарывам у селекцыі стала атрыманне пучковых агуркоў. Навукоўцам ёсць чым ганарыцца. Выведзеныя імі гібрыды ў адным вузле фарміруюць адразу некалькі завязяў. За кошт гэтага з той жа плошчы можна сабраць нашмат больш плодў. Да таго ж большасць з іх не страшныя хваробы, ад якіх часта пакутуюць звычайныя агуркі.

Сёння пучковыя агуркі на піку папулярнасці. І гэта нядзіўна. Калі з некалькіх раслін можна сабраць такі ж ураджай, як з цэлай градкі, цяжка ўтрымацца і не набыць пакецікі з цуда-насеннем (хоць і каштуюць яны нямала). І бывае вельмі крыўдна, калі замест чаканай сямейкі агуркоў вырастае адзін, у лепшым выпадку парачка. Прычына ў тым, што вырошчванне такіх агуркоў мае свае асаблівасці.

ЯКІМІ ЯНЫ БЫВАЮЦЬ

Сярод пучковых агуркоў ёсць як пчолаапыляльныя, так і самаапыляльныя гібрыды, таму тэарэтычна іх можна вырошчваць і ў закрытым, і ў адкрытым грунце. Аднак у нашым клімаце лепшай ўмовай для фарміравання з аднаго вузла некалькіх плодў ствараюцца ў цяпліцы.

На адкрытай градцы часта не хапае цяпла і вільготнасці, каб пад лістом вырасла цэлая сямейка агурочкаў. Хоць пучковасць замацаваная ў раслін генетычна, у вузле колькасць завязяў можа мяняцца ў залежнасці ад умоў вырошчвання і стану раслін. Звычайна ў ніжніх вузлах галоўнага сцябла завязяў бывае больш, чым у верхніх. Асабліва гэтая розніца заўважная пры перакормліванні раслін азотнымі ўгнаеннямі, а таксама пры занадта высокай тэмпературы паветра ў цяпліцы.

Як і звычайныя агуркі, пучковыя гібрыды адрозніваюцца ступенню галінавання раслін. На гэта трэба звяртаць увагу, набываючы насенне. Ад сілы галінавання залежыць догляд раслін, а значыць, і ўраджай. У добра разгалінаваных агуркоў самы працяглы перыяд плоданашэння.

Перавагай гібрыдаў з абмежаваным галінаваннем з'яўляецца прастата догляду, бо затрачваецца значна менш часу на прышчыпванне бакавых парасткаў. У пучковых агуркоў са слабым галінаваннем бакавыя парасткі вельмі кароткія, практычна не маюць патрэбу ў прышчыпванні. Перыяд плоданашэння доўжыцца не больш за паўтара месяца. Такія расліны ідэальна падыходзяць для тых выпадкаў, калі трэба атрымаць максімальны ўраджай у сціслыя тэрміны.

Ёсць сярод пучковых агуркоў расліны, у якіх плады не перарастаюць. Называюцца яны «карнішонныя гібрыды з запаволеным ростам зелянцоў», г. зн. маладых агу-

рочкаў. Вялікая колькасць завязяў у пучку (да 12 штук) у спалучэнні з запаволеным налівам плодў не дазваляе агуркам перарастаць. Гэтыя агуркі — сапраўдная знаходка для дачнікаў, якія прыязджаюць на ўчастак толькі па выхадных днях (гібрыды «Балкон», «Будзь здаровы», «Карапуз» і інш)

НАЗЫВАЕМ ІМЁНЫ

У апошнія гады з'явілася шмат выдатных пучковых гібрыдаў F1. Асаблівай увагі заслугоўваюць наступныя.

ЗАВІРУХА. Гібрыд ранняспелы. Расліна сярэдне-рослая, слаба разгалінаваная. У пазусе ліста фарміруецца больш за 4-5 завязяў. Агуркі даўжынёй 6-8 см.

ДЗЯЦІНЕЦ. Гібрыд ранняспелы. Расліна сярэдне-рослая, слаба разгалінаваная. У пазусе ліста да 5 завязяў. Агуркі па 10-12 см.

КАРПІК. Гібрыд ранняспелы. Расліна рослая, моцна разгалінаваная. У пазусе ліста па 3-4 завязі. Агуркі даўжынёй да 10 см.

КАЛІБРЫ. Гібрыд ранняспелы. Расліна маларослая, слаба разгалінаваная. У пазусе ліста па 4-5 завязяў. Даўжыня агуркоў 5-8 см.

КАРОЛЬ ГРАДАК. Гібрыд ранняспелы. Расліна сярэдне-рослая, слаба разгалінаваная. У пазусе ліста больш за 5 завязяў. Агуркі даўжынёй 9-11 см.

МАХАОН. Гібрыд ранняспелы. Расліна маларослая, слаба разгалінаваная. У пазусе ліста па 4-5 завязяў. Даўжыня агуркоў 7-11 см.

МЯЦЕЛІЦА. Гібрыд сярэдняранні. Расліна з абмежаваным ростам бакавых парасткаў. У пазусе ліста па 3-4 завязі. Даўжыня агуркоў 7-8 см. Добра падыходзіць для засолкі.

АХОТНЫ РАД. Гібрыд хуткаспелы. Расліна рослая, слаба разгалінаваная. У пазусе ліста па 4-6 завязяў. Зелянцы даўжынёй 8-11 см. Павышаная ўстойлівасць да хвароб.

РОБІН ГУД. Перспектыўны хуткаспелы гібрыд. Расліна рослая, слаба разгалінаваная. У пазусе ліста па 4-5 завязяў. Зелянцы даўжынёй 5-6 см. Ідэальны для засолкі.

НАВІГАЦЫЯ З «ПАСКАРЭННЕМ»

На 70 працэнтах суднаходных унутраных водных пуцей краіны ўжо адкрыта навігацыя.

Як паведамлілі ў прэс-цэнтры Мінтранса, на асобных участках рэк перавозкі распачаліся яшчэ напрыканцы сакавіка. Па стане на 18 красавіка аб'ём перавозак грузаў склаў 192 працэнт, пасажыраў — 200 працэнтаў да аналагічнага перыяду мінулага года.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Ад шчырага сэрца віншваем старшыню Беларускага аграпрамсаюза з прысваеннем звання «Чалавек года». Будзем разам мацаваць родную краіну шчодрым на зярняты коласам.

Жадаем светлага зямнога шчасця Вам, шануюны **Аляксей Сцяпанавіч СКАКУН!**

Ад імя кіраўнікоў сельгаспрадпрыемстваў Баранавіцкага раёна — **Уладзімір Дзімітравіч ШЧАРБАЦЭВІЧ,** старшыня Баранавіцкага райаграпрамсаюза.

УНП 201016317

ТЕХНОБАНК

Открытое акционерное общество 220002, г. Минск, ул. Кропоткина, 44

Уважаемые акционеры ОАО «Технобанк»!

ОАО «Технобанк» сообщает, что выплата дивидендов по привилегированным акциям ОАО «Технобанк» по итогам работы за 2013 год будет производиться в кассах ОАО «Технобанк» с 25 апреля 2014 года по адресу: г. Минск, ул. Кропоткина, 44. Получить дивиденды физические лица могут ежедневно (кроме выходных и праздничных дней) с 9.00 до 16.00 по предъявлению паспорта либо иного документа, удостоверяющего в соответствии с законодательством личность физического лица.

Выплата дивидендов, причитающихся юридическому лицу, производится путем перечисления денежных средств на счет юридического лица на основании соответствующего письменного заявления юридического лица. Более подробную информацию о выплате дивидендов можно получить по телефону в ОАО «Технобанк» +375 17 237 43 80.

Лицензия Национального банка Республики Беларусь на осуществление банковской деятельности № 11 от 31.12.2013, УНП 100706562.

БАНК ТОРГОВЫЙ КАПИТАЛ

Наименование банка: ЗАО «ТК Банк»

www.tcbank.by

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 апреля 2014 г.

(в миллионах белорусских рублей)				
№ п/п	Наименование статьи	Символ	01.04.2014	01.04.2013
1	2	3	4	5
1	АКТИВЫ			
2	Денежные средства	1101	9 789,6	14 911,2
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	-	-
4	Средства в Национальном банке	1103	214,2	2 107,0
5	Средства в банках	1104	480 950,8	781 580,6
6	Ценные бумаги	1105	678 509,6	277 481,9
7	Кредиты клиентам	1106	612 781,8	578 422,5
8	Производные финансовые активы	1107	602 465,7	448 287,7
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	-	-
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	39 327,9	34 515,3
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110	-	-
12	Прочие активы	1111	164 897,9	173 264,8
13	ИТОГО активы	11	2 588 937,5	2 310 571,0
14	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
15	Средства Национального банка	1201	-	-
16	Средства банков	1202	1 752 990,5	1 436 974,9
17	Средства клиентов	1203	17 623,9	36 048,9
18	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204	-	-
19	Производные финансовые обязательства	1205	-	-
20	Прочие обязательства	1206	30 068,9	24 770,7
21	ВСЕГО обязательства	120	1 800 683,3	1 497 794,5
22	КАПИТАЛ			
23	Уставный фонд	1211	616 504,9	616 504,9
24	Эмиссионный доход	1212	167,6	167,6
25	Резервный фонд	1213	106 608,6	105 174,7
26	Фонд переоценки статей баланса	1214	17 063,9	6 706,4
27	Накопленная прибыль	1215	47 909,2	84 222,9
28	ВСЕГО капитал	121	788 254,2	812 776,5
29	ИТОГО обязательства и капитал	12	2 588 937,5	2 310 571,0

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ на 1 апреля 2014 г.

(в миллионах белорусских рублей)				
№ п/п	Наименование статьи	Символ	01.04.2014	01.04.2013
1	2	3	4	5
1	Процентные доходы	2011	41 203,2	29 620,7
2	Процентные расходы	2012	6 636,7	6 205,4
3	Чистые процентные доходы	201	34 566,5	23 415,3
4	Комиссионные доходы	2021	375,1	404,6
5	Комиссионные расходы	2022	282,7	356,6
6	Чистые комиссионные доходы	202	92,4	48,0
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	-	-
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	195,0	-
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	1 134,6	14 407,0
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	29 981,9	(20 418,2)
11	Чистые отчисления в резервы	207	48 189,9	4 353,8
12	Прочие доходы	208	2 394,7	701,0
13	Операционные расходы	209	10 329,9	10 794,5
14	Прочие расходы	210	3,2	1 465,6
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211	9 842,1	1 539,2
16	Налог на прибыль	212	1 315,6	-
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2	8 526,5	1 539,2

Председатель Правления И.С.Соловьев

Главный бухгалтер И.Л.Бурко

01 апреля 2014 года

Лицензия на осуществление банковской деятельности, выданная Национальным банком Республики Беларусь, № 30 от 19.06.2013, БИК 153001333, УНП 807000163.

Страховая организация СООО «Росгосстрах»

Учетный номер плательщика: 806000260. Вид экономической деятельности: 66030. Организационно-правовая форма: 37927385. Единица измерения: тысяч рублей. Адрес: г. Минск, пр. Дзержинского, д. 5, офис 2Б

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2014 года

АКТИВЫ	Код строки	На 1 января 2014 года	На 31 декабря 2012 года
1	2	3	4
I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Основные средства	110	259 199	234 810
Нематериальные активы	120	10 813	17 151
Доходные вложения в материальные активы	130	—	—
в том числе:			
инвестиционная недвижимость	131	—	—
предметы финансовой аренды (лизинга)	132	—	—
прочие доходные вложения в материальные активы	133	—	—
Вложения в долгосрочные активы	140	—	—
Долгосрочные финансовые вложения	150	—	—
Долгосрочная дебиторская задолженность	160	—	—
Отложенные налоговые активы	170	—	—
Прочие долгосрочные активы	180	—	—
ИТОГО по разделу I	190	270 012	251 961
II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Запасы	210	68 019	41 066
в том числе:			
материалы	211	68 019	41 066
незавершенное производство	212	—	—
прочие запасы	213	—	—
Долгосрочные активы, предназначенные для реализации	215	—	—
Расходы будущих периодов	220	25 652	19 316
Налог на добавленную стоимость по приобретенным товарам, работам, услугам	230	—	7 320
Доля перестраховщиков в страховых резервах	240	238 546	479 813
в том числе:			
резерв незаработанной премии	241	102 596	247 523
резервы убытков	242	135 950	232 290
другие технические резервы	243	—	—
Краткосрочная дебиторская задолженность	250	1 043 733	20 463
Краткосрочные финансовые вложения	260	—	—
Денежные средства и их эквиваленты	270	15 953 480	13 198 741
Прочие краткосрочные активы	280	—	—
ИТОГО по разделу II	290	17 329 430	13 766 719
БАЛАНС	300	17 599 442	14 018 680

СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА	Код строки	на 1 января 2014 года	на 31 декабря 2012 года
1	2	3	4
III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
Уставный капитал	410	4 318 812	4 318 812
Неоплаченная часть уставного капитала	420	—	—
Собственные акции (доли в уставном капитале)	430	—	—
Резервный капитал	440	3 634 856	2 904 056
в том числе:			
резервный фонд заработной платы	441	—	—
Добавочный капитал	450	155 836	132 228
стоимости объектов недвижимости, приобретенных за счет страховых резервов	451	—	—
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	460	298 441	21 544
Чистая прибыль (убыток) отчетного периода	470	—	—
Целевое финансирование	480	—	—
ИТОГО по разделу III	490	8 407 945	7 376 640
IV. СТРАХОВЫЕ РЕЗЕРВЫ И ФОНДЫ			
Резервы по видам страхования, относящимся к страхованию жизни	500	—	—
Резерв незаработанной премии	501	2 352 182	1 194 704
Резервы убытков	502	740 504	595 732
Другие технические резервы	503	—	—
Иные страховые резервы	504	—	—
Фонд предупредительных (превентивных) мероприятий	505	80 833	44 709
Гарантийные фонды	506	—	—
Иные фонды, образованные в соответствии с законодательством	507	—	—
ИТОГО по разделу IV	509	3 173 519	1 835 145
V. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Долгосрочные кредиты и займы	510	5 232 000	4 524 000
Долгосрочные обязательства по лизинговым платежам	520	—	—
Отложенные налоговые обязательства	530	—	—
Доходы будущих периодов	540	—	—
Резервы предстоящих платежей	550	—	—
Прочие долгосрочные обязательства	560	—	—
ИТОГО по разделу V	590	5 232 000	4 524 000
VI. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Краткосрочные кредиты и займы	610	—	25 100
Краткосрочная часть долгосрочных обязательств	620	—	—
Краткосрочная кредиторская задолженность	630	785 978	257 795
в том числе:			
страхователям	631	810	951
страховым агентам и брокерам	632	95 106	20 784
прочим кредиторам по операциям страхования, страхования	633	30 553	865
по операциям перестрахования	634	94 357	17 092
дело премий по рискам, переданным в перестрахование	635	—	—
поставщикам и подрядчикам	636	73 092	23 934
по авансам полученным	637	2 661	—
по налогам и сборам	638	119 659	148 567
по социальному страхованию и обеспечению	639	35 327	15 449
по оплате труда	640	38 014	28 151
по лизинговым платежам	641	—	—
собственнику имущества (учредителям, участникам)	642	—	—
прочим кредиторам	643	296 399	2 002
Обязательства, предназначенные для реализации	650	—	—
Доходы будущих периодов	660	—	—
Резервы предстоящих платежей	670	—	—
Прочие краткосрочные обязательства	680	—	—
ИТОГО по разделу VI	690	785 978	282 895
БАЛАНС	700	17 599 442	14 018 680

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за январь–декабрь 2013 года

Наименование показателей	Код строки	За январь–декабрь 2013 года	За январь–декабрь 2012 года
1	2	3	4
ДОХОДЫ И РАСХОДЫ ПО СТРАХОВАНИЮ, ОТНОСЯЩЕМУСЯ К СТРАХОВАНИЮ ЖИЗНИ			
Страховые взносы (страховые премии), брутто	010	—	—
Страховые выплаты	020	—	—
Изменение резервов по видам страхования, относящимся к страхованию жизни (+ или -)	030	—	—
Отчисления в гарантийный фонд и фонд предупредительных (превентивных) мероприятий	040	—	—
Расходы на ведение дела	050	—	—
Доходы по деятельности, связанной со страхованием, относящимся к страхованию жизни	055	—	—
Расходы по деятельности, связанной со страхованием, относящимся к страхованию жизни	056	—	—
Прибыль (убыток) от операций по видам страхования, относящимся к страхованию жизни (строки 010 - 020 + 030 - 040 - 050 + 055 - 056)	060	—	—
ДОХОДЫ И РАСХОДЫ ПО СТРАХОВАНИЮ ИНОМУ, ЧЕМ СТРАХОВАНИЕ ЖИЗНИ			
Страховые взносы (страховые премии), брутто - всего	070	6 674 696	4 808 000
в том числе:			
по прямому страхованию и сострахованию по рискам, принятым в перестрахование	071	6 028 562	4 704 213
по прямому страхованию и сострахованию по рискам, принятым в перестрахование	072	646 134	103 787
Страховые премии по рискам, переданным в перестрахование, брутто	073	143 014	1 203 152
Страховые взносы (страховые премии) с учетом перестрахования, нетто (строки 070 - 073)	074	6 531 682	3 604 848
Изменение резерва незаработанной премии, брутто	080	(1 157 478)	(736 296)
Изменение доли перестраховщиков в резерве незаработанной премии	081	(144 927)	183 471
Изменение резерва незаработанной премии с учетом перестрахования, нетто (итог строк 080 и 081)	082	(1 302 405)	(552 825)
Заработанные премии, нетто (итог строк 074 и 082)	085	5 229 277	3 052 023
Оплаченные убытки (страховые выплаты), брутто	090	1 506 440	741 733
Доля перестраховщиков в убытках (страховых выплатах)	091	—	49 443
Оплаченные убытки (страховые выплаты) с учетом перестрахования, нетто (строки 090 - 091)	092	1 506 440	692 290
Изменение резервов убытков (страховых выплат), брутто	095	(144 772)	38 349
Изменение доли перестраховщиков в резервах убытков (страховых выплат)	096	(96 340)	(35 967)
Изменение резервов убытков (страховых выплат) с учетом перестрахования, нетто (итог строк 095 и 096)	097	(241 112)	2 382
Заработанные премии за вычетом страховых убытков (страховых выплат) (строки 085 - 092 + 097)	100	3 481 725	2 362 115
Изменение других технических резервов	110	—	—
Изменение иных страховых резервов	120	—	—
Отчисления в фонды предупредительных мероприятий и гарантийные фонды	130	134 921	98 744
Отчисления в иные фонды, образованные в соответствии с законодательством	140	—	—
Расходы на ведение дела, всего	150	2 873 484	2 193 422
в том числе:			
комиссионное вознаграждение и таньемы по рискам, принятым в перестрахование	151	80 958	10 955
Комиссионное вознаграждение и таньемы по рискам, переданным в перестрахование	155	21 129	55 640
Доходы по деятельности, связанной со страхованием иным, чем страхование жизни	160	224 454	43 991
Расходы по деятельности, связанной со страхованием иным, чем страхование жизни	165	54 333	—
Прибыль (убыток) от операций по видам страхования иным, чем страхование жизни (строки 100 + 110 + 120 - 130 - 140 - 150 + 155 + 160 - 165)	170	664 570	169 580
Доходы по инвестиционной деятельности	180	1 479 142	1 338 066
в том числе:			
доходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	181	—	—
доходы от участия в уставном капитале других организаций	182	—	—
проценты к получению	183	—	—
прочие доходы по инвестиционной деятельности	184	1 479 142	1 338 066
Расходы по инвестиционной деятельности	190	—	—
в том числе:			
расходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	191	—	—
прочие расходы по инвестиционной деятельности	192	—	—
Доходы по финансовой деятельности	200	288 417	69 223
в том числе:			
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	201	276 478	69 223
прочие доходы по финансовой деятельности	202	11 939	—
Расходы по финансовой деятельности	210	285 000	—
в том числе:			
проценты к уплате	211	285 000	—
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	212	—	—
прочие расходы по финансовой деятельности	213	—	—
Иные доходы	220	—	—
Иные расходы	225	1 483 791	1 013 613
Прибыль (убыток) от инвестиционной, финансовой и иной деятельности (строки 180 - 190 + 200 - 210 + 220 - 225)	230	(1 232)	393 676
Налог на прибыль	240	663 338	563 256
Изменение отложенных налоговых обязательств	250	386 441	283 839
Изменение отложенных налоговых обязательств	260	—	—
Прочие налоги и сборы, исчисляемые из прибыли (дохода)	270	—	—
Отчисления во внебюджетный централизованный инвестиционный фонд в соответствии с указом Президента РБ от 07.08.2012 №357	280	—	—
Иные отчисления	281	—	—
Чистая прибыль (убыток) (строки ± 240 - 250 ± 260 ± 270 - 280 - 281)	290	276 897	279 417
Результат от переоценки долгосрочных активов, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	300	—	—
Результат от прочих операций, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	310	—	—
Совокупная прибыль (убыток) (строки ± 290 ± 300 ± 310)	320	276 897	279 417
Базовая прибыль (убыток) на акцию	330	—	—
Разводненная прибыль (убыток) на акцию	340	—	—

Руководитель

Главный бухгалтер

24 февраля 2014 г.

Верзун А.Н.

Андрончик Н.А.

Общество с дополнительной ответственностью «ГлобалАудит»

УНП 190654732, 220007, г. Минск, ул. Воронянского, 50, корп. 4, к. 304, тел. (017) 298 53 62. П/с 3012104420008 в ОАО «Технобанк», г. Минск, код 182

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО БУХГАЛТЕРСКОЙ ОТЧЕТНОСТИ СООО «РОСГОССТРАХ» ЗА 2013 ГОД

Адресат: Генеральному директору Верзуну Андрею Николаевичу.
Аудируемое лицо: Страховое общество с ограниченной ответственностью «Росгосстрах» (СООО «Росгосстрах»); юридический адрес: 220089, г. Минск, проспект Дзержинского, д. 5, помещение № 313, офис 2Б; сведения о государственной регистрации: зарегистрировано приказом Министерства финансов Республики Беларусь от 11.06.2010 г., в ЕГР за № 806000260, УНП 806000260.
Аудиторская организация: Общество с дополнительной ответственностью «ГлобалАудит» (ОДО «ГлобалАудит»); юридический адрес: 220007, г. Минск, ул. Воронянского, д. 50, корп. 4, к. 304; сведения о государственной регистрации: решение Мингорисполкома от 22.09.2005 г. № 1708; УНП 190654732.
Мы провели аудит прилагаемой бухгалтерской отчетности СООО «Росгосстрах», состоящей из: бухгалтерского баланса на 01.01.2014 г.; отчета о прибылях и убытках; отчета об изменении капитала; отчета об основных показателях финансово-хозяйственной деятельности; отчета о движении денежных средств; отчета о платежеспособности; отчета о размещении и инвестировании страховых резервов, минимального размера уставного фонда; пояснительной записки.
Руководство СООО «Росгосстрах» несет ответственность за подготовку и представление бухгалтерской отчетности в соответствии с законодательством Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности. Данная ответственность распространяется на

разработку, внедрение и поддержание надлежащего функционирования системы внутреннего контроля, которая должна обеспечивать подготовку достоверной бухгалтерской отчетности, не содержащей существенных искажений в результате ошибок или недобросовестных действий; выбор и применение надлежащей учетной политики, а также обоснованных оценочных значений.
Мы несем ответственность за выраженное нами мнение о достоверности данной бухгалтерской отчетности и соответствии совершенных СООО «Росгосстрах» финансовых (хозяйственных) операций законодательству, основанное на результатах проведенного аудита.
Мы провели аудит в соответствии с требованиями республиканских правил аудиторской деятельности. Данные правила обязывают нас соблюдать нормы профессиональной этики, планировать и проводить аудит таким образом, чтобы обеспечить достаточную уверенность относительно наличия либо отсутствия существенных искажений в представленной бухгалтерской отчетности.
В ходе аудита нами были выполнены аудиторские процедуры для получения аудиторских доказательств, подтверждающих значения и раскрытия информации в бухгалтерской отчетности. Отбор аудиторских процедур осуществлялся на основании профессионального суждения с учетом оценки риска существенного искажения бухгалтерской отчетности в результате ошибок или недобросовестных действий. При оценке риска существенного искажения бухгалтерской отчетности нами рассматривалась система внутреннего контроля СООО «Росгосстрах» с целью планирования дальней-

ших аудиторских процедур в зависимости от оцененных рисков, а не для выражения мнения относительно эффективности функционирования этой системы.

Аудит также включал оценку правомерности применяемой учетной политики, обоснованности оценочных значений и общего представления бухгалтерской отчетности.

Мы считаем, что в ходе аудита нами были получены достаточные и надлежащие аудиторские доказательства, которые могут являться основанием для выражения аудиторского мнения.

По нашему мнению, бухгалтерская отчетность СООО «Росгосстрах», сформированная в соответствии с требованиями законодательства Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности, достоверно во всех существенных аспектах отражает финансовое положение СООО «Росгосстрах» на 01.01.2014 г. и результаты его финансово-хозяйственной деятельности за 2013 г., при этом совершенные СООО «Росгосстрах» финансовые (хозяйственные) операции соответствуют законодательству.

Директор ОДО «ГлобалАудит» Матюшонк С.А.

Руководитель аудиторской группы Матюшонк В.А.

24.02.2014 г.

Дата получения аудиторского заключения аудируемым лицом: 24.02.2014 г.

Генеральный директор СООО «Росгосстрах» Верзун А.Н.

Директор ОДО «ГлобалАудит» Матюшонк С.А.

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 апреля 2014 г.

ОАО «Акционерный Сберегательный банк «Беларусбанк»

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	2014 год	2013 год
1	2	3	4	5
I АКТИВЫ				
1	Денежные средства	1101	2 124 899,4	1 838 139,7
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	4 975,0	10 653,3
4	Средства в Национальном банке	1103	14 714 006,5	25 241 665,7
5	Средства в банках	1104	4 539 612,6	3 154 140,8
6	Ценные бумаги	1105	16 609 433,7	11 891 841,2
7	Кредиты клиентам	1106	118 711 127,2	90 007 152,7
8	Производные финансовые активы	1107		

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2014 г.

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2013 год	2012 год
1 АКТИВЫ					
2	Денежные средства	1101		73 921.9	39 264.7
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102		-	-
4	Средства в Национальном банке	1103	1	420 525.9	342 127.6
5	Средства в банках	1104	2	110 428.9	36 157.1
6	Ценные бумаги	1105	3	49 603.3	6 029.3
7	Кредиты клиентам	1106	4	765 878.9	506 687.7
8	Производные финансовые активы	1107		-	-
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	5	41.0	41.0
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	6	128 795.8	106 084.7
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110	7	4 997.6	4 772.1
12	Прочие активы	1111	8	14 275.3	10 259.6
13	ИТОГО активы	11		1 568 468.6	1 051 423.8
14 ОБЯЗАТЕЛЬСТВА					
15	Средства Национального банка	1201	9	84 515.9	81 602.0
16	Средства банков	1202	10	177 601.2	26 866.6
17	Средства клиентов	1203	11	773 875.3	622 733.2
18	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204		-	-
19	Производные финансовые обязательства	1205		-	-
20	Прочие обязательства	1206	12	9 573.9	4 530.3
21	ВСЕГО обязательства	120		1 045 566.3	735 732.1
23 КАПИТАЛ					
23	Уставный фонд	1211	13	327 935.8	178 368.4
24	Эмиссионный доход	1212		-	-
25	Резервный фонд	1213		22 623.2	15 623.2
26	Фонд переоценки статей баланса	1214	14	99 227.6	76 705.9
27	Накопленная прибыль	1215	15	73 115.7	44 994.2
28	ВСЕГО капитал	121		522 902.3	315 691.7
29	ИТОГО обязательства и капитал	12		1 568 468.6	1 051 423.8

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ за 2013 год

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2013 год	2012 год
1	Процентные доходы	2011		185 653.0	135 398.1
2	Процентные расходы	2012		84 354.8	68 095.5
3	Чистые процентные доходы	201	16	101 298.2	67 302.6
4	Комиссионные доходы	2021		33 612.6	25 517.3
5	Комиссионные расходы	2022		3 927.7	4 796.0
6	Чистые комиссионные доходы	202	17	29 684.9	20 721.3
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	18	-	-
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	19	(121.7)	208.4
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	20	11 130.7	11 831.9
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	21	-	(290.9)
11	Чистые отчисления в резервы	207	22	10 143.3	7 850.9
12	Прочие доходы	208	23	5 875.1	17 856.4
13	Операционные расходы	209	24	80 881.0	74 291.3
14	Прочие расходы	210	25	12 520.8	10 515.7
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211		44 322.1	24 971.8
16	Налог на прибыль	212		8 069.2	4 195.4
17	ПРИБЫЛЬ	2		36 252.9	20 776.4
18 Сведения о прибыли на одну акцию в белорусских рублях					
19	Базовая прибыль на простую акцию	22		0.57	0.62
20	Разводненная прибыль на простую акцию	23		0.57	0.62

ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИИ КАПИТАЛА за 2013 год

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование показателей	Символ	уставный фонд	эмиссионный доход	резервный фонд	накопленная прибыль (убыток)	фонды переоценки статей баланса	всего капитал
Раздел I. За год, предшествующий отчетному								
1	Остаток на 1 января 2012 г.	3011	93 368.4	-	8 623.2	31 972.9	50 482.7	184 447.2
1.1	В том числе: результат от изменения учетной политики и (или) исправления существенных ошибок	30111	-	-	-	-	-	-
2	Изменения статей капитала	3012	85 000.0	-	7 000.0	13 021.3	26 223.2	131 244.5
2.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	20 776.4	26 223.2	46 999.6
2.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	7 000.0	(7 000.0)	x	-
2.3	операции с учредителями (участниками):	30123	85 000.0	-	x	(755.1)	x	84 244.9
2.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	85 000.0	-	x	x	x	85 000.0
2.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(755.1)	x	(755.1)
2.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	x	x	x	-
2.7	перераспределение между статьями капитала	30125	-	-	-	-	-	-
2.8	Остаток на 1 января 2013 г.	30126	-	-	-	-	-	-
3	Остаток на конец года	3013	178 368.4	-	15 623.2	44 994.2	76 705.9	315 691.7
Раздел II. За отчетный год								
4	Остаток на 1 января 2013 г.	3011	178 368.4	-	15 623.2	44 994.2	76 705.9	315 691.7
5	Изменения статей капитала	3012	149 567.4	-	7 000.0	28 121.5	22 521.7	207 210.6
5.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	36 252.9	22 521.7	58 774.6
5.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	7 000.0	(7 000.0)	x	-
5.3	операции с учредителями (участниками):	30123	(432.6)	-	x	(1 131.4)	x	(1 564.0)
5.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	x	x	x	-
5.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(1 131.4)	x	(1 131.4)
5.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	(432.6)	x	x	x	x	(432.6)
5.7	перераспределение между статьями капитала	30125	-	-	-	-	-	-
5.8	прочие изменения	30126	150 000.0	-	-	-	-	150 000.0
6	Остаток на 1 января 2014 г.	3013	327 935.8	-	22 623.2	73 115.7	99 227.6	522 902.3

СВЕДЕНИЯ О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ за 2013 год

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2013 год	2012 год
1	Прибыль (убыток)	301211		36 252.9	20 776.4
2	Прочие компоненты совокупного дохода	301212		22 521.7	26 223.2
2.1	В том числе: переоценка основных средств	3012121		22 521.7	26 223.2
2.2	переоценка незавершенного строительства и неустановленного оборудования	3012122		-	-
2.3	переоценка ценных бумаг	3012123		-	-
2.4	переоценка инструментов хеджирования	3012124		-	-
2.5	переоценка прочих статей баланса	3012125		-	-
3	ИТОГО совокупный доход			58 774.6	46 999.6

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ за 2013 год

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2013 г.	2012 г.
1 ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ОПЕРАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ					
2	Полученные процентные доходы	70100	16	169 123.9	135 208.3
3	Уплаченные процентные расходы	70101	16	(82 838.0)	(69 172.4)
4	Полученные комиссионные доходы	70102	17	31 881.2	25 226.6
5	Уплаченные комиссионные расходы	70103	17	(3 927.7)	(4 731.5)
6	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	70104		-	-
7	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	70105	18	(117.6)	208.4
8	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	70106	19	10 126.5	12 140.3
9	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	70107	20	-	(290.9)
10	Прочие полученные доходы	70108	22	882.4	17 808.7
11	Прочие уплаченные расходы	70109	23, 24	(63 152.1)	(73 611.1)
12	Уплаченный налог на прибыль	70110		(4 231.4)	(6 425.9)
13	Денежная прибыль (убыток) до изменения в операционных активах и операционных обязательствах, итого	701		54 948.2	36 360.5
14	Чистое снижение (прирост) денежных средств в Национальном банке	70200	1	25 225.5	140 152.5
15	Чистое снижение (прирост) денежных средств в банках	70201	2	(11 593.6)	14 084.6
16	Чистое снижение (прирост) денежных средств в ценных бумагах (кроме ценных бумаг, удерживаемых до погашения)	70202	3	(34 788.9)	9 093.3
17	Чистое снижение (прирост) денежных средств в форме кредитов, выданных клиентам	70203	4	(206 539.9)	(59 246.3)
18	Чистое снижение (прирост) денежных средств от производных финансовых активов	70204		-	-
19	Чистое снижение (прирост) денежных средств в прочих операционных активах	70205	8	(19 903.2)	45 147.1
20	Потоки денежных средств от изменения операционных активов, итого	702		(247 600.1)	149 231.2
21	Чистый прирост (снижение) денежных средств Национального банка	70300	9	-	(51 388.0)
22	Чистый прирост (снижение) денежных средств банков	70301	10	73 720.8	(106 188.9)
23	Чистый прирост (снижение) денежных средств клиентов	70302	11	46 821.0	(9 533.3)
24	Чистый прирост (снижение) денежных средств от ценных бумаг, выпущенных банком	70303		-	(44 820.0)
25	Чистый прирост (снижение) денежных средств от производных финансовых обязательств	70304		-	-
26	Чистый прирост (снижение) денежных средств в прочих операционных обязательствах	70305	12	52 709.4	(19 643.9)
27	Потоки денежных средств от изменения операционных обязательств, итого	703		173 251.2	231 574.1
28	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от операционной деятельности	70		(19 400.6)	(45 982.4)
29 ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ					
30	Приобретение основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	71100	6, 7	(4 023.4)	(6 178.2)
31	Продажа основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	71101	6, 7	(0.4)	-
32	Приобретение долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды других юридических лиц	71102		-	-
33	Продажа долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды других юридических лиц	71103	5	-	28.7
34	Приобретение ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71104		-	-
35	Погашение (реализация) ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71105		-	-
36	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от инвестиционной деятельности	71		(4 023.8)	(6 149.5)
37 ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ					
38	Эмиссия акций	72100		150 000.0	85 000.0
39	Выкуп собственных акций	72101		(432.6)	-
40	Продажа ранее выкупленных собственных акций	72102		-	-
41	Выплата дивидендов	72103		(1 131.4)	(755.1)
42	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от финансовой деятельности	72		148 436.0	84 244.9
43	Влияние изменений валютного курса на денежные средства и их эквиваленты	73		3 468.5	(1 047.7)
44	Чистый прирост (снижение) денежных средств и их эквивалентов	74		128 480.1	31 065.3
45	Денежные средства и их эквиваленты на начало отчетного периода	740	26	x	168 443.4
46	Денежные средства и их эквиваленты на конец отчетного периода	741	26	255 126.1	-

Председатель Правления В.Н.Горожанкин
 Главный бухгалтер М.М.Абраменко

Дата подписания: 10 марта 2014 года

Лицензия на осуществление банковской деятельности Национального банка Республики Беларусь от 08.05.2013 г. № 5. УНП 100233809.

Общество с дополнительной ответственностью «Владаудит»

Зарегистрировано решением Мингорисполкома от 21 сентября 2000 г. № 1081, УНП 190147255, 220005 г. Минск, ул. Смолячкова, 9-302

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ № 1-4/28

по бухгалтерской (финансовой) отчетности открытого акционерного общества «Паритетбанк» за период с 1 января по 31 декабря 2013 года

г. Минск

10 марта 2014 г.

Председателю Правления
 ОАО «Паритетбанк»
 Горожанкину В.Н.

Мы, аудиторская организация – общество с дополнительной ответственностью «Владаудит», провели аудит прилагаемой бухгалтерской (финансовой) отчетности открытого акционерного общества «Паритетбанк» (далее — Банк) (220002, г. Минск, ул. Киселева, 61а, зарегистрировано решением Национального банка Республики Беларусь от 15 мая 1991 г., № 5, УНП 100233809), состоящий из бухгалтерского баланса по состоянию на 1 января 2014 года, отчета о прибыли и убытках, отчета об изменении капитала, отчета о движении денежных средств и пояснительной записки за 2013 год.

Руководство Банка несет ответственность за подготовку и представление бухгалтерской (финансовой) отчетности в соответствии с законодательством, нормативными актами, регулирующими порядок ведения бухгалтерского учета и подготовки финансовой отчетности банками Республики Беларусь и действовавшими в отчетном периоде, а также за соответствие совершенных финансовых (хозяйственных) операций законодательству Республики Беларусь. Данная ответственность распространяется на разработку, внедрение и поддержание надлежащего функционирования системы внутреннего контроля, которая должна обеспечивать подготовку достоверной бухгалтерской (финансовой) отчетности, не содержащей существенных искажений в результате ошибок или недобросовестных действий, выбор и применение надлежащей учетной политики, а также обоснованных оценочных значений.

Мы несем ответственность за выраженное нами мнение о достоверности данной бухгалтерской (финансовой) отчетности и соответствии совершенных Банком банковских операций законодательству, основанное на результатах проведенного аудита, а также предоставление сведений о выполнении Банком нормативов безопасного функционирования и состоянии внутреннего контроля.

Мы провели аудит в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности», Инструкции о регулировании аудиторской деятельности в банках, небанковских, кредитно-финансовых организациях, банковских группах и банковских холдингах, утвержденных Национальным банком Республики Беларусь, правил аудиторской деятельности, утвержденных Министерством финансов Республики Беларусь, правил аудиторской деятельности ОДО «Владаудит», которые обязывают нас соблюдать нормы профессиональной этики, планировать и проводить аудит таким образом, чтобы обеспечить достаточную уверенность относительно наличия либо отсутствия существенных искажений в представленной бухгалтерской (финансовой) отчетности.

В ходе аудита нами выполнены аудиторские процедуры для получения аудиторских доказательств, подтверждающих значения и раскрытия информации о бухгалтерской (финансовой) отчетности. Отбор аудиторских процедур осуществлялся на основании профессионального суждения с учетом оценки риска существенного искажения бухгалтерской (финансовой) отчетности в результате ошибок или недобросовестных действий. При оценке риска существенного искажения бухгалтерской (финансовой) отчетности нами рассматривалась система внутреннего контроля Банка с целью планирования дальнейших аудиторских процедур в зависимости от оцененных рисков, а не для выражения мнения относительно эффективности функционирования этой системы.

ЧЭМПІЁНСКІЯ КАРОНЫ

Ці ўдасца леташнім пераможцам чэмпіянату свету адстаяць свой тытул у Мінску?

Дружына Швецыі з'яўляецца адной з самых тытулаваных у свеце. Сёння яна займае першае месца ў рэйтынгу Міжнароднай федэрацыі хакея. У краіне зарэгістравана каля 65 тысяч хакеістаў, працуюць 352 крытыя лядовыя пляцоўкі. За ўзнагароды на розных узроўнях змагаюцца 602 хакейнаы клубы. Швецы маюць дастаткова моцны ўнутраны чэмпіянат: пакуль у элітнай шведскай лізе 12 камандаў, а з сезона 2015/2016 далучацца яшчэ дзве.

Першы матч зборнай Швецыі па хакеі адбыўся 23 красавіка 1920 года з камандай Бельгіі. Першыя залатыя медалі хакеісты «Трэ Крунар» заваявалі ў 1953 годзе, а пасля яшчэ восем разоў становіліся чэмпіёнамі свету, 20 разоў былі ўладальнікамі сярэбраных медалёў і 15 — бронзавых. У 1994 годзе ў Лілехамеры шведы заваявалі алімпійскае золата, а ў сезоне 2006-га сталі пераможцамі Алімпіяды і чэмпіянату свету.

Алімпійскія гульні 1998 і 2002 гадоў шведы правялі няўдала, абодва разы праіграшы ў чвэрцьфінале. Асабліва памятным стала сенсацыйнае паражэнне ў чвэрцьфінале Гульніў-2002 ад зборнай Беларусі. Швецы выйгралі ў сваёй адборачнай групе, перамаглі там канадцаў, чэхаў і немцаў і з'яўляліся адназначнымі фаварытамі чвэрцьфіналу. Але за 2,5 хвіліны да канца матча Уладзімір Копаць кідком з цэнтры пляцоўкі дакладна пацэліў у вароты Томі Сала і беларусы перамаглі (4:3). Журналісты назвалі гэтую падзею «Цуд на лёдзе-2».

На апошнім чэмпіянаце свету, у сябе дома, у Стэкольме, «Трэ Крунар» заваявалі золата. Да хатняга першынства яны падрыхтаваліся грунтоўна, у зборную прыехалі зоркі НХЛ Ёнас Энрот, Хенрык Таліндэр, Эрык Густафсан, Луі Эрыксан, Габрыэль Ландэског, браты Хенрык і Даніэль Седзіны. Менавіта яны сталі вядучымі гульцамі і вырашылі зыход многіх паядынкаў. У фінале шведы

не пакінулі шанцаў швейцарцам — 5:1.

На Алімпіяду ў Сочы чэмпіёны свету прыехалі аднымі з галоўных прэтэндэнтаў на перамогу. І выступілі, шчыра скажам, добра — дайшлі да фіналу, але там нічога не змаглі супрацьпаставіць канадцам (0:3). Падчас турніру прыйшла скандальная навіна. Адзін з лідараў каманды, аднаклубнік Міхаіла Грабоўскага па «Вашынгтоне», Ніклас Бэкстрым быў абвінавачаны ва ўжыванні забароненых прэпаратаў. З-за станючыага да допінг-тэста хакеіст не змог прыняць удзел у фінале Алімпіяды. МАК вырашыў не дыскваліфікаваць шведа, таму што ён пагадзіўся супрацоўнічаць са следствам. Ёсць верагоднасць, што Бэкстрым прыедзе ў Мінск.

Трэнер каманды — Пер Мортс. Ён узначальвае нацыянальную зборную Швецыі з 2010 года. У 2011-м прывёў яе да сярэбраных медалёў на

чэмпіянаце свету, а праз два гады выйграў чэмпіёнскі тытул і быў прызнаны трэнерам года ў Швецыі.

Зборная ў асноўным фарміруецца з гульцоў Нацыянальнай хакейнай лігі. Адзіным хакеістам, які прадстаўляў шведскі чэмпіянат у

Калі хакеіст пастаянна праўляе сябе на выдатным узроўні, то ў чым праблема? У нас ёсць Альфрэдсан, якому ўжо 41 год, і зусім малады Ландэскуг — яму ўсяго 21. Для мяне важна, каб гулец быў добрым». Галоўны трэнер зборнай сказаў, што нікога не запрасіць у каманду за старыя заслугі. «Не мае сэнсу зачылівацца на вопыце і ранейшых дасягненнях. Даваць вынікі трэба цяпер. Для мяне не мае значэння, чаго ты дабіўся ў мінулым. Добрая форма і жаданне праявіць сябе — вось гэта важна. Каго цікавіць, што ты быў «суперзоркай» 10 гадоў таму, калі нічога не можаш паказаць цяпер?» — падкрэсліў спецыяліст.

«Самая праблемная лінія шведскай каманды па стане на сённяшні дзень — варатары. Патэнцыйны першы нумар Хенрык Лундквіст праводзіць свой горшы сезон у дзевяцігадовай кар'еры ў Нацыянальнай хакейнай лізе. Юнас Энрот («Бафала») і Юнас Густаўсан («Дэтройт») у сваіх клубах гуляюць мала. Але не варта недацэньваць Энрота. На мінулым чэмпіянаце свету ў Стэкольме ён выглядаў выдатна і дапамог нашай камандзе ўзяць залатыя медалі. Я ў ім упэўнены. А Лундквіста я ведаю даўно, ён зможа прыбавіць у патрэбны момант. Але што б не казалі пра варатароў, узровень іх гульні шмат у чым будзе залежаць ад таго, наколькі добра ім дапамогуць палявыя гульцы», — рэзюмаваў трэнер.

Звялікай доляй верагоднасці можна меркаваць, што шведы і на гэтым чэмпіянаце свету не застануцца без медалёў. За апошнія 10 гадоў зборная сем разоў уваходзіла ў тройку найлепшых на планетарным першынстве.

Свой першы матч хакеісты «Трэ Крунар» правядуць 10 мая на лёдзе «Чыжоўка-Арэны» супраць зборнай Даніі.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.

СЁННЯ

Месяц

Апошняя квадра 22 красавіка. Месяц у сузор'і Рыб.

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	5.49	20.27	14.38
Віцебск —	5.35	20.21	14.46
Магілёў —	5.39	20.18	14.39
Гомель —	5.40	20.10	14.30
Гродна —	6.05	20.42	14.37
Брэст —	6.10	20.38	14.28

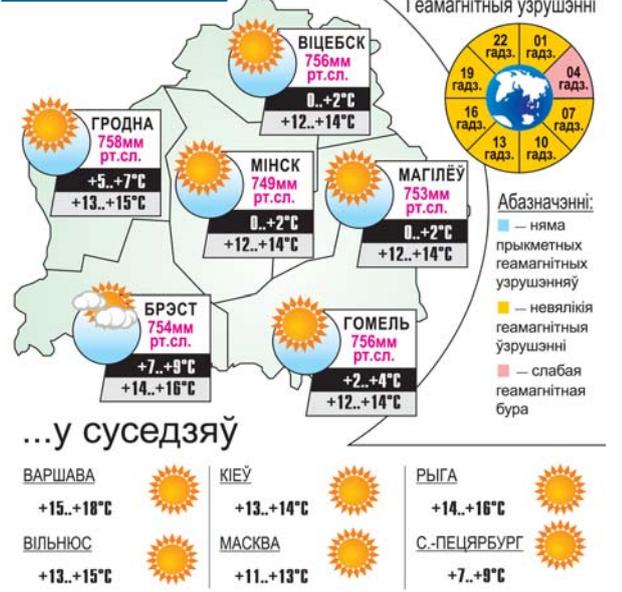
Імяніны

Пр. Івана, Прохара, Пятра, Рыгора, Якава, К. Валерыі, Аляксандра, Аляксея, Рыгора.

Фота Марыны БЕЛІНКОВАЙ.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Агарод — гэта тры ў адным: сальарый, фітнес, трэнажорная зала.

зу, а добры падарунак — надзяваюць на пальчык.

— Ты ў інстытут паступіў?

— Не. А ты?
 — Таксама не.
 Глядзіце фільм: «Служлі два таварышы».

Мой псіхалагічны ўзрост — 5 месяцаў. Увесь дзень хачу есці і спаць.

Жаночая мудрасць. Дрэны падарунак ставяць у ва-

Ты ж сама хацела дачу на «Рублёўцы»!..

НАРОДЖАННЯ 24 красавіка

Гэтым людзям надзвычай важна данесці да навакольных свае меркаванні або пункт гледжання на падзеі, адлюстравачы свае ўражанні ў любой, нават самай незвычайнай форме. Яны залежаць ад аўдыторыі, выкарыстоўваючы сваё становішча, каб абараніць і накіраваць на лепшы шлях жыццё блізкіх людзей, таму што народжаныя ў гэты дзень надзвычай клапатлівыя ў дачыненні да тых, каго любяць. Гэтыя людзі ўсімі сіламі імкнучыся захаваць стабільнасць у сям'і і асабістых адносінах. 24 красавіка — дзень кар'еры, таму канфлікты паміж сям'ёй і кар'ерай непазбежныя.

На прыёме ў псіхолога:
 — Доктар, мы сталі з жонкай пастаянна сварыцца! У нас адна машына на дваіх, я раницай падвожу яе на працу, потым еду да сябе ў офіс. А яна хоча, каб машына была заўсёды ў яе!
 Урач:
 — Ну паспрабуйце вывесці жонку на шчырую размову, знайдзіце кампраміс... Дамоўцеся, напрыклад, што адзін дзень вы будзеце яе падвозіць на працу, другі — яна вас.
 Праз тыдзень мужчына зноў прыходзіць на прыём.
 Урач:
 — Ну як, знайшлі кампраміс?
 Мужчына:
 — Мабыць, знайшлі. Я тыдзень на трамваі на працу езджу...

Даты

Падзеі

Людзі

1953 год — англійская каралева Лізавета II ўзнагародзіла прэм'ер-міністра Вялікабрытаніі Уінстона Чэрчыля найвышэйшым ордэнам краіны — ордэнам Падвязкі. Наогул, з тых часоў, як 23 красавіка 1349 года кароль Англіі Эдуард II заснаваў Ордэн Падвязкі, яго атрымлівалі толькі самыя годныя людзі. Паводле легенды, аднойчы ў час балю палобойніца Эдуарда II графіня Солсберы ўпусціла сваю сінюю, вышытую каштоўнымі камянямі падвязку ад панчохі. Кароль, як галантны кавалер, паспяшаўся выправіць гэты промах сваёй дамы сэрца, падабраў падвязку і завязаў яе сабе на руку, чым выклікаў усмешкі ў сваіх прыдворных. Тады Эдуард усклікнуў: «Ганьба тым, хто зараз смяецца! Многія з вас будуць шчаслівыя, надзеўшы на сябе ў адзін цудоўны дзень такую штучку! Я аб'яўляю аб заснаванні каралеўскага Ордэна Падвязкі». Першыя кавалеры ордэна праславіліся неўзабаве пасля гэтага ў бітве пры Крэсі, калі англічане разграмілі войска французцаў. Так з'явіўся першы ў сярэднявечнай Еўропе свецкі ордэн, у адрозненне ад духоўна-рыцарскіх ордэнаў, якія зарадзіліся ў эпоху крыжовых паходаў. У статут увайшлі прынцыпы, якія потым сталі абавязковымі для ўсіх свецкіх ордэнаў. Саюз рыцараў узначальваў кароль, які прымаў у ордэн новых членаў. Колькасць членаў ордэна была абмежавана, усе, акрамя караля, у ім былі роў-

ны. Рыцар мог знаходзіцца толькі ў адным ордэне, членства ў іншых ордэнах расцэнвалася як дзяржаўная здрада.

1833 год — атрыманы патэнт на газіраваную ваду. Аб уласцівасцях мінеральных водаў з газам было вядома яшчэ чатыры тысячы гадоў таму ў Старажытных Грэцыі і Рыме. Але разліваць мінеральную ваду ў бутэлькі і развозіць па многіх краінах сталі толькі ў XVIII стагоддзі. Першаму стварыць газіраваную ваду ўдалося англійскаму хіміку Джозэфу Прыстлі ў 1767 годзе. Прычым тады газіроўку прадавалі ў аптэках, а не ў звычайных крамах. Далейшую экспансію газіраванай вады забяспечылі хімікі: у 1784 годзе ўпершыню была вылучана лімонная кіслата, а ў 1833 годзе ў Англіі ў продажы з'явіліся першыя газіраваныя ліманнады. 24 красавіка таго ж года газіраваная вада была запатэнтавана ў Злучаных Штатах Амерыкі.

1944 год — нарадзіўся (вёска Заўшыцы Салігорскага раёна) Іван Пятровіч Яновіч, беларускі канструктар у галіне медыцынскай тэхнікі. У 1966 годзе скончыў БПІ. З 1967 года працуе ў КБ дакладнага электроннага машынабудавання, з 1976-га — начальнік канструктарска-тэхнічнага аддзела спецыяльнага навукова-канструктарскага бюро Фізіка-тэхнічнага інстытута НАН Беларусі. Распрацоўшчык спецыяльнага тэхналагічнага абсталявання для вытворчасці паўправадніковых прыбораў і інтэгральных схем, новых метадаў тэрмапрацоўкі металаў і іх сплаваў, штучных клапанаў сэрца і іншых арыгінальных мікравырабаў для кардыяхірургіі. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі (1996).

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЕГІСТРАЦЫЯНЫ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар—галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.
 РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н.КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 287 19 19 (тэл./факс), аддзелаў: пismaў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 38, 287 17 21, бухгалтэрыі: 287 18 81.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не з'яўляюцца супадзеннем з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пismaў. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

http://www.zviazda.by;

e-mail: info@zviazda.minsk.by,

(для зваротаў): zvorot@zviazda.minsk.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Аджанасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрэдагавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве

«Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.

Тыраж 21.757. Індэкс 63850. Зак. № 1628.

Нумар падпісаны ў 1930

23 красавіка 2014 года.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79,

РЕКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by